Wilson Center | Digital Archive
International History Declassified
digitalarchive.wilsoncenter.org

May 20, 1966

Transcript of Discussions Held On the Occasion of the Visit to the Democratic Republic of Vietnam of the Party and Government Delegation from the Socialist Republic of Romania

Citation:

"Transcript of Discussions Held On the Occasion of the Visit to the Democratic Republic of Vietnam of the Party and Government Delegation from the Socialist Republic of Romania", May 20, 1966, Wilson Center Digital Archive, ANR, Fond CC al PCR, Secţia Relaţii Externe, dosar 70/1966, f. 1-146. Translated by Larry L. Watts
https://wilson-center.drivingcreative.com/document/122568

Summary:

This document is the transcript of the four meetings and two restricted meetings that took place with the Romanian delegation to the Democratic Republic of Vietnam.

Original Language:

Romanian

Contents:

Original Scan
Translation - English

Wilson Center Digital Archive
Original Scan

Arhiva Comitetului Central al P.C.R.
Nr. 2859. 24.XII.1966.

S T E N O G R A M A

discuţiilor avute cu prilejul vizitei în R.D.Vietnam a delegaţiei de partid şi guvernamentale a R.S.România.

6 - 10. V 1966.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

C U P R I N S U L

Şedinţa I-a vineri 6 mai 1966 . . . . . pag. 1

Şedinţa II-a sîmbătă 7 mai 1966 . . . . . " 31

Şedinţa III-a sîmbătă 7 mai 1966 . . . . . " 64

Şedinţa IV-a luni 9 mai 1966 . . . . . " 102

Notă de convorbire 7 mai 1966 . . . . . " 113

Note de la prima şedinţă restrînsă 9 mai 1966 . . . . . " 117

Note de la a doua şedinţă restrînsă 10 mai 1966 . . . . . " 129

Wilson Center Digital Archive Original Scan

C U P R I N S U L

Şedinţa I-a vineri 6 mai 1966 . . . . . pag. 1

Şedinţa II-a sîmbătă 7 mai 1966 . . . . . " 31

Şedinţa III-a sîmbătă 7 mai 1966 . . . . . " 64

Şedinţa IV-a luni 9 mai 1966 . . . . . " 102

Notă de convorbire 7 mai 1966 . . . . . " 113

Note de la prima şedinţă restrînsă 9 mai 1966 . . . . . " 117

Note de la a doua şedinţă restrînsă 10 mai 1966 . . . . . " 129

Wilson Center Digital Archive Original Scan

S T E N O G R A M A

discuţiilor avute cu prilejul vizitei în Republica Democrată Vietnam a delegaţiei de partid şi guvernamentale a Republicii Socialiste România.

- Sedinţa I-a - vineri, 6 mai 1966 -

La discuţii au participat tovarăşii :

- din partea română : Emil Bodnăraş, Paul Niculescu-Mizil, G-ral Ion Ioniţă, Vasile Vlad, Vasile Gliga şi Ioan Moangă;

- din partea vietnameză : Fam Van Dong, membru al Biroului Politic al CC al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, prim ministru al guvernului Republicii Democrate Vietnam; Nguyen Duy Trinh, membru al Biroului Politic, vice prim-ministru şi ministru al afacerilor externe; Le Thanh Nghi, membru al Biroului Politic, vice prim-ministru; Hoang Van Hoan, membru al Biroului Politic; Nguyen Van Tran, secretar al CC al Partidului celor ce Muncesc din Vietnam; Tran Quy Hai, membru supleant al CC, adjunct al ministrului Apărării Naţionale; Hoang Van Tien, adjunct al ministrului afacerilor externe; Hoang Tu, ambasadorul Republicii Democrate Vietnam în Republica Socialistă România.

Discuţiile încep la ora 8,oo.

Tov. Fam Van Dong :

Cum vom lucra ?

Tov. Emil Bodnăraş :

Gazdele au cuvîntul.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

5

Tov. Fam Van Dong :

Delegaţia noastră îşi începe expunerea prin a vă saluta în numele partidului, guvernului şi poporului nostru.

Vă salutăm cu căldură, cu prietenie şi recunoştinţă pentru că vizita dv. făcută în condiţiile actuale excepţionale - este totuşi o vizită în spatele frontului - constituie un mare sprijin pentru noi.

Ţinem să vă mulţumim pentru sprijinul politic pe care ni l-aţi acordat şi îl acordaţi luptei noastre, luptei întregului popor vietnamez, atît din Nord cît şi din Sud. Vă mulţumim de asemenea pentru faptul că recent aţi luat hotărîrea de a acorda sprijin înfiinţării unei reprezentanţe a Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud la Bucureşti. Vă mulţumim pentru ajutorul dv. atît economic cît şi militar; avem nevoie de acest ajutor, care constituie un surplus de forţă pentru luptătorii noştri. Noi vă vom spune de ce avem nevoie din punct de vedere economic, din punct de vedere militar, iar dv. veţi face ceea ce veţi considera necesar. Ajutorul din partea dv. constituie pentru noi nu numai un sprijin, ci este important ca expresie a solidarităţii noastre de luptă. Noi avem nevoie de sprijinul dv.

Pe de altă parte, tovarăşi, am dori să cunoaştem şi noi succesele şi experienţa dv., deoarece noi ştim că la dv. lucrurile merg bine şi aceasta este un lucru mare. Toate ţările socialiste au nevoie ca lucrurile să meargă bine şi dacă la dv. lucrurile merg bine este cu atît mai îmbucurător atît pentru dv. cît şi pentru noi. Avem nevoie să ştim ceea ce faceţi dv. pentru a învăţa şi noi din experienţa dv.

Un lucru care ne leagă unii de alţii este acela că noi promovăm o politică de egalitate şi independenţă ca partid

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

faţă de celelalte partide, ca stat faţă de celelalte state. Este singura politică justă. Noi perseverăm în această direcţie şi avem nevoie să facem un schimb de experienţă în această privinţă. Datorită acestei politici, noi avem relaţii bune cu tovarăşii chinezi, cu tovarăşii sovietici, ceea ce în momentul de faţă este un lucru excepţional.

Pentru toate aceste motive, partidul, guvernul şi poporul nostru vă primesc cu căldură, cu prietenie şi recunoştinţă şi sîntem convinşi că vizita dv. îşi va aduce roadele, iar aceste roade vor fi tocmai sprijinul net, mai eficace faţă de luptătorii din avantpostul socialismului, contra imperialismului american.

Acum, tovarăşi, aş vrea să vă fac o expunere asupra situaţiei din ţara noastră, şi în primul rînd vă voi vorbi despre războiu, deoarece el reprezintă problema noastră principală. Noi sîntem în războiu şi de aceea vă vom vorbi despre el.

In ultimii ani, tovarăşii noştri au fost de mai multe ori la dv. şi cu aceste ocazii au prezentat situaţia de la noi. Aceasta face ca dv. să cunoaşteţi în linii generale ceea ce se petrece în ţara noastră.

Acum vă voi face o expunere asupra situaţiei actuale şi în primul rînd asupra situaţiei militare. Trebuie să vă spunem că începînd din anul 1965 războiul s-a extins dinspre sud către nord, datorită agresiunii americane. In prezent, întregul nostru popor duce războiu împotriva agresorilor. Trebuie totuşi făcută o distincţie între războiul care are loc în sud şi cel din nord.

Dacă consideraţi că este nevoie să vă prezentăm pe scurt etapele acestui războiu, vi le vom prezenta.

./.

Wilson Center Digital Archive

Original Scan

10

Tov. E. Bodnăraş :

Da, vă rog.

Tov. Fam Van Dong :

Războiul purtat de americani contra poporului nostru a fost declanşat după anul 1954. Din 1954 pînă în 1959 a fost vorba de un fel de război intern, purtat de către Ngo Din Diem cu sprijinul americanilor împotriva forţelor patriotice şi de încălcarea sistematică a acordurilor de la Geneva.

Apoi americanii au făcut un pas înainte în intervenţiile lor, stabilind un stat major la Saigon şi recurgînd la folosirea "experţilor". Această perioadă, care durează pînă în anul 1964, este perioada faimoasei campanii a genelului Taylor în care americanii sperau să "pacifice" în 18 luni Vietnamul de sud, dar în fond se ducea un adevărat război. Americanii au pierdut şi de data aceasta.

Din 1965 avem de-a face cu o nouă situaţie, este vorba de o nouă cotitură în război. La sfîrşitul anului 1964, după cum ştiţi, americanii au efectuat prima incursiune aeriană contra Vietnamului de nord şi începînd din 1965 au început bombardarea pe scară largă. A început agresiunea contra Vietnamului de nord în primul rînd pe calea aerului. Spun în primul rînd, deoarece în afară de războiul aerian, există un război maritim împotriva coastelor. Au avut loc incursiuni împotriva Nordului atît dinspre mare, cît şi dinspre Laos.

Care este raţiunea acestui război de agresiune contra Nordului? Americanii îşi închipuiau că în cîteva luni ne vor nimici; ei dădeau pentru aceasta 2-3 luni. Noi am ripostat şi forţele noastre populare, tînăra noastră aviaţie, au făcut minuni. Atunci ei şi-au dat seama că proiectul este sortit eşecului şi aceasta explică discursul lui Johnson de la Baltimore din luna aprilie.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Ei şi-au spus că este imposibil ca Nordul să fie îngenunchiat, iar pentru a cîştiga războiul în Sud nu există decît o singură cale - să trimită un corp expediţionar. Această hotărîre a fost pusă în aplicare chiar la sfîrşitul anului 1964 şi începutul anului 1965. Hotărîrea a fost luată în aprilie-mai şi în decurs de 6 luni ei au şi trimis un corp expediţionar în Sud.

La începutul anului 1965 erau 30.000 de soldaţi americani, iar la sfîrşitul anului, aproximativ 200.000. Trebuie spus că americanii au un potenţial economic şi militar foarte mare. Ei şi-au închipuit că cu această armată de 200.000 de oameni, la care se adaugă o jumătate de milion de mercenari sud-vietnamezi, 20.000 de sud-coreeni şi cîteva mii de australieni şi neozeelandezi, vor putea redresa situaţia. Ei bine, situaţia nu s-a redresat.

Incă din primele luni ale anului 1965 noi am luat hotărîrea de a mobiliza toate forţele armate, întreaga forţă a poporului nostru şi de a cere ajutor economic şi militar tuturor ţărilor socialiste pentru a lupta şi apăra pînă la capăt Nordul. Scopul nostru este să protejăm Nordul, să apărăm cuceririle socialismului, să înfrîngem noul război de agresiune american.

Este vorba de un nou gen de război, războiul în primul rînd aerian, prin care americanii ar dori să înfrîngă o ţară prin distrugeri. Noi am fost hotărîţi să facem faţă acestui gen de război şi ne-am spus că este posibil să-l cîştigăm cu condiţia să ştim să luptăm şi să fim ajutaţi de ţările socialiste. Pe baza acestei hotărîri ducem noi lupta. Pe de o parte, noi ne străduim să ne întărim forţele pentru ca prin lupta noastră nu numai să ajungem să descurajăm din ce în ce mai

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

mult pe agresori, dar şi pentru ca forţele noastre să se dezvolte. Rezultatele obţinute pînă în prezent confirmă acest lucru.

Acum sîntem îndreptăţiţi să spunem că am făcut să eşueze proiectele iniţiale ale adversarilor. Aceasta este şi părerea opiniei publice mondiale; lumea întreagă afirmă că americanii nu şi-au atins scopul în Nord, nu au reuşit să doboare Nordul, nu au reuşit să înfrîngă războiul popular din Sud. Ei se înglodează din ce în ce mai mult atît în Nord cît şi în Sud - şi aceasta se datoreşte spiritului de luptă al forţelor noastre armate şi poporului nostru.

Trebuie să vă spunem că la început noi nu eram prea bine înzestraţi în materie de apărare antiaeriană, dar noi am luptat cu ceea ce aveam şi pe măsură ce luptam am primit ajutor de la chinezi, de la sovietici, de la dv. In prezent, forţele noastre antiaeriene s-au dezvoltat. Noi posedăm o întreagă reţea de apărare antiaeriană, care începe cu rachete perfecţionate şi se termină cu simple puşti de război.+) Acum sîntem mult mai puternici şi datorită acestui fapt am doborît pînă în prezent peste 1.000 de avioane şi cu siguranţă că am avariat multe altele.

Rezultatul politic al acestei lupte este că noi ne atingem din ce în ce mai mult scopul de a proteja Nordul, şi sîntem hotărîţi să-l protejăm deoarece Nordul este o ţară socialistă. Nu numai noi cei de aici, dar şi poporul nostru din Sud este hotărît să facă acest lucru. Revoluţia din august 1945 şi crearea Republicii Democrate Vietnam, reprezintă o mare

+) Menţionăm că într-o pauză tov.Fam Van Dong a revenit asupra acestei idei, subliniind că în prezent Vietnamul dispune de tot ce este necesar pentru apărarea antiaeriană, inclusiv cele mai perfecţionate rachete.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

cucerire a poporului vietnamez şi noi considerăm că aceasta este şi o victorie a marxism-leninismului. Intregul nostru popor a depus toate eforturile pentru a apăra cuceririle socialismului în lume.

Pe de altă parte, trebuie să vă spunem că de fapt noi aici apărăm însuşi lagărul socialist. Lagărul nostru este o mare cucerire a clasei muncitoare de care nimeni nu poate să se atingă.

Apărînd Nordul, respingînd agresiunea aeriană americană, noi urmărim un aspect important al politicii noastre. Noi ţinem să cîştigăm războiul împotriva agresorilor americani, însă este vorba nu numai de a cîştiga războiul, ci şi de a-l limita. Noi nu vom face nimic pentru a provoca extinderea războiului. Eu consider că aceasta este un important aspect al problemei, pentru că noi nu apărăm numai drepturile noastre, pacea noastră, ci şi pacea în această parte a lumii, aducînd prin aceasta o contribuţie la pacea mondială.

Iată de ce această politică este susţinută nu numai de întregul nostru popor, ci şi de întregul lagăr socialist şi de toate popoarele lumii. Ceea ce se întîmplă pe arena internaţională dovedeşte acest lucru. Americanii nu numai că sînt din ce în ce mai izolaţi, dar chiar puşi la stîlpul infamiei şi acum lozinca "Jos labele de pe Republica Democrată Vietnam" este o lozincă aproape generală.

Recent, senatorul Mansfield a făcut o declaraţie în care a spus următoarele : "eu cer să se suspende nelimitat - subliniez acest lucru, nelimitat - bombardamentele asupra Vietnamului de Nord".

Tov. E. Bodnăraş :

Cînd a făcut această declaraţie ?

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

11

Tov. Fam Van Dong :

Este vorba de o declaraţie făcută în aprilie 1966, deci, foarte recentă. Noi vietnamezii adăugăm la nelimitat şi necondiţionat. Lozinca noastră este - încetarea necondiţionată şi definitivă a oricărei agresiuni împotriva Republicii Democrate Vietnam.

Americanii persistă în războiul aerian şi ei fac acest lucru pentru că altfel nu au nici o speranţă. Chiar ei au declarat că acesta este ultimul lor atu. Ei consideră că dacă vor înceta atacurile în Nord necondiţionat şi definitiv îşi vor lega mîinile. Americanii vor să rezolve problema atacînd Nordul. Incercînd să ne doboare, ei încearcă în acelaşi timp să ne rupă de Sud şi apoi să acuze Nordul de agresiune. Ei vor să ignoreze mişcarea de eliberare naţională, să ignoreze Frontul Naţional de Eliberare.

Acest lucru nu are niciun temei. Noi apărăm drepturile noastre aici în Nord, ca şi în Sud. De aceea, noi cerem oprirea necondiţionată şi definitivă a bombardamentelor, şi opinia publică mondială ne susţine.

De la începutul acestui război, bombardamentele au încetat de două ori : prima dată în mai 1965. La Moscova, ei au încercat să ne trimită un fel de ultimatum - şi era într-adevăr un ultimatum - în care se spunea : "vom înceta bombardamentele însă cu condiţia ca Nordul să înceteze trimiterea de materiale şi trupe în Sud". Desigur, noi nu am răspuns la aceasta.

A doua oară, de la Crăciun pînă la Anul Nou vietnamez, americanii au întrerupt de asemenea bombardamentele. De data aceasta, nu a mai fost un ultimatum, ci ei au trimis un fel de notă destul de politicoasă, dar care în fond cerea acelaşi lucru. Desigur, nu am putut da curs unor astfel de tentative şi bombardamentele au fost reluate.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

12

In prezent este posibil ca bombardamentele să devină mai intense. Există voci care cer să înceteze bombardamentele, pe cînd cîţiva oameni de la Pentagon cer cu înverşunare să fie bombardat Hanoiul şi Haifongul. De ce? Pentru că războiul din Nord este în funcţie de cel din Sud şi dacă ei bombardează Nordul fac acest lucru pentru a încerca să găsească o ieşire în Sud. Acum, americanii sînt pe punctul de a pierde în Sud.

Vă pot spune că proiectul militar-politic american pentru sezonul secetos nu a dat nici un fel de rezultate şi ei sînt în faţa unor mari dificultăţi. Luna viitoare va începe perioada ploilor şi americanii au toate motivele să se teamă de aceasta. De aceea, ei vor încerca să amplifice războiul împotriva Nordului intensificînd escaladarea. Ei bine, noi sîntem hotărîţi să facem faţă şi sîntem siguri că vom putea să le dăm lovituri şi mai puternice.

Fără îndoială, vor exista şi distrugeri. Pînă în prezent ei au încercat să ne lovească în special căile de comunicaţii, obiectivele economice, centrele populate. Aceasta ne pricinuieşte momentan pagube, însă sîntem siguri că poporul nostru este capabil să treacă peste aceste greutăţi, să înlăture distrugerile pricinuite, să-şi dezvolte forţele şi să intensifice lupta. Acum avem mai multă experienţă, forţele noastre s-au dezvoltat datorită ajutorului pe care l-am primit şi sîntem în stare să ne apărăm în mod victorios. Ne cunoaştem adversarii, cunoaştem marile mijloace de distrugere de care dispun, dar mijloacele lor au şi ele limite. Americanii au început să bombardeze cu avioane B-52. Este posibil să facă chiar mai mult decît atît şi nu cred că vor cruţa Haifongul şi Hanoiul, pentru că avem de-a face cu nişte nebuni, pentru că la Pentagon există oameni care sînt în stare de orice. Johnson este un om

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

slab care spune un lucru şi face altul şi în fond el practică politica lui Goldwater.

Iată de ce trebuie prevăzute şi cazurile extreme, trebuie să luăm toate măsurile pentru a ne apăra atît pe noi cei de aici, cît şi pe cei din Sud, precum şi restul lagărului socialist.

Acum, tovarăşi, voi face o scurtă expunere asupra celorlalte aspecte ale vieţii noastre.

Sîntem fericiţi să vă spunem că treburile noastre merg bine, în ciuda războiului. La începutul anului 1965, a XI-a plenară a partidului nostru a fost consacrată treburilor Nordului şi am luat hotărîri, pe de o parte, de a lupta pînă la capăt, iar pe de altă parte, de a continua construirea socialismului, chiar şi dezvoltarea socialismului - şi tocmai acest lucru l-am făcut.

Acum, după un an de război, bilanţul este pozitiv pentru agricultură, este pozitiv pentru industria regională, este pozitiv pentru diferitele ramuri ale activităţii culturale. Si din punct de vedere politic lucrurile merg bine; poporul nostru este hotărît să lupte mai mult ca oricînd; partidul ţine strîns în mînă treburile ţării; mai mult ca oricînd, noi putem conta pe toate păturile populaţiei. In ţară există o mişcare patriotică nemaicunoscută pînă acum; este o mişcare revoluţionară care face minuni în toate sectoarele de activitate.

Intr-adevăr, noi sîntem extrem de încurajaţi de această situaţie şi aceasta dovedeşte că cea de-a XI-a plenară a partidului nostru a apreciat bine situaţia, a definit bine linia de continuare a construcţiei socialiste, a accelerării ritmului în unele domenii. Desigur, sîntem obligaţi să suspendăm construcţia anumitor obiective industriale, de exemplu centrul metalurgic, uzine de îngrăşăminte chimice, însă în celelalte sectoare treaba

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

merge bine, iar în ceea ce priveşte agricultura, chiar foarte bine. In unele provincii oamenii spun că primul an de război este cel mai bun an agricol. Dece? Pentru că oamenii lucrează mai-bine, sînt conştienţi de activitatea lor şi sînt hotărîţi să facă şi mai mult.

Cînd vă fac bilanţul situaţiei noastre din Nord, trebuie să vă spun, de asemenea, că faptul că obţinem toate aceste rezultate se datoreşte eforturilor noastre, dar şi ajutorului economic al ţărilor socialiste, care constituie un factor foarte important, pentru că industria noastră nu poate face faţă singură situaţiei.

In prezent, ţara noastră este în principal agricolă. Noi eram hotărîţi să dezvoltăm industria noastră regională, însă aceasta nu se poate face decît cu ajutorul ţărilor socialiste. Si acum, odată ce războiul se va intensifica, va trebui să facem şi mai mult. Va trebui să accelerăm ritmul dezvoltării economice în domeniul agriculturii, în domeniul industriei regionale, în acela al căilor de comunicaţie, în domeniul activităţii culturale, ştiinţifice şi tehnice. Pentru aceasta vom avea nevoie în mai mare măsură de ajutorul ţărilor socialiste.

Aceasta este, tovarăşi, situaţia din Nord.

Acum vă voi face, în linii mari, o expunere şi asupra situaţiei din Sud, iar după aceea, probabil, voi putea răspunde într-un mod mai concret la întrebările dv.

V-am spus adineauri că adevăratul cîmp de bătălie, locul în care se situează însuşi scopul războiului, este Sudul. Iată dece americanii se cramponează pînă la capăt. Sudul nu constituie numai un punct de sprijin al americanilor în întreaga regiune, dar el reprezintă de asemenea un simbol pentru ei. Ei au spus acest lucru în repetate rînduri. Aceasta este uşor de înţeles;

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

miza este foarte mare pentru ei. De asemenea şi pentru noi. Pentru noi este vorba de patria noastră, de independenţa noastră, de libertatea noastră, de reunificarea patriei noastre. Trebuie să vă spun că poporul vietnamez este hotărît să învingă pe americani pentru a demonstra un lucru : oricare popor dacă este unit şi luptă cu ajutorul lagărului socialist şi cu ajutorul popoarelor lumii este capabil să învingă orice duşman. Credem că sînteţi de acord cu noi cînd facem această afirmaţie.

In prezent avem în faţă un obiectiv foarte important: trebuie să învingem şi să demonstrăm că agresorii trebuie să fie învinşi. Trebuie să facem această demonstraţie aici, iar omenirea va trage concluziile necesare. Iată dece miza este mondială.

Noi sîntem conştienţi că apărăm cauza noastră generală şi - după cum a spus ieri tovarăşul Bodnăraş - lupta noastră trebuie susţinută pînă la capăt. Aceasta constituie un consemn pentru noi. Noi vom fi la înălţimea ajutorului pe care ni-l veţi acorda şi îl vom folosi cu fermitate pe cîmpul de luptă.

Noi v-am făcut o expunere foarte scurtă asupra diferitelor perioade ale războiului. Acum vă voi explica logica diferitelor etape ale escaladării, dece americanii sînt obligaţi să urce fiecare treaptă a luptei şi dece de fiecare dată cînd urcă o treaptă suferă pierderi tot mai mari.

Iată care este situaţia : americanii sînt oameni care raţionează într-un mod propriu; ei nu pricep deloc ce înseamnă un război popular. După ei, un popor aşa-zis sub-dezvoltat poate fi dominat foarte uşor - sînt suficiente cîteva arme şi cîteva milioane de dolari. La început ei s-au sprijinit numai pe guvernul marionetă de la Saigon, dar aceasta nu a dat nici un rezultat. Apoi au fost aduşi consilierii militari, a început de asemenea trimiterea de materiale de război, dar nici aceste măsuri nu au dat rezultate. Insă anul 1965 constituie anul marii cotituri :

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

16

mai întîi începutul războiului contra noastră, a Nordului, şi apoi intensificarea războiului în Sud, pînă la trimiterea unui corp expediţionar. Trimiterea acestui corp expediţionar constituie un mare pas în direcţia intensificării războiului.

Ei bine, americanii şi-au închipuit că odată cu sosirea a 200.000 de oameni, la care se adaugă peste o jumătate de milion de mercenari sudvietnamezi, ei vor cîştiga. Ei aveau un întreg proiect în această privinţă. Acest proiect cuprinde următoarele puncte : în primul rînd ei vor să creeze anumite baze militare în Sud, mai ales de-a lungul coastelor, la Da Nang, Pleiku şi mai la sud, la Bien Hua. Sînt baze foarte solide, bine echipate, bine fortificate : baza de la Da Nang numără 30-40.000 de puşcaşi marini; baza de la Hue împreună cu alte baze din interiorul ţării este punctul de sprijin al diviziei I-a de infanterie motorizată aeropurtată, care numără mai mult de 20.000 de oameni, bine înarmaţi, bine echipaţi. Efortul lor este de a lega aceste baze între ele, de a crea un sistem bine stabilit şi, pornind de la aceasta, să pacifice ţara. In fond, nu este un lucru lipsit de sens.

Un alt punct este de a avansa forţele americane mobile, cu sprijinul trupelor de mercenari, în asaltul împotriva forţelor de eliberare şi pe aceasta se întemeiază speranţa lor. Americanii sînt convinşi că vor învinge forţele de eliberare deoarece raţionamentul lor este următorul : la începutul anului 1965 ei erau în număr de numai 30.000, la sfîrşitul anului erau 200.000, deci de 7 ori mai mult, iar materialul de război este considerabil, mai ales aviaţia. Ei folosesc în Sud mult mai multe avioane. Bombardamentele din Sud sînt mult mai intense. Astfel, obiectivul lor este de a dispersa forţele de eliberare pentru ca apoi să le decimeze. Acesta este marele lor calcul.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Un alt punct, şi ultimul, este proiectul lor din punct de vedere politic. Dacă vor obţine vreodată un succes în privinţa celor două puncte menţionate, interesul politic pentru ei este excepţional de mare : ei vor putea să redreseze situaţia politică, să consolideze regimul marionetă, să întărească armata marionetă, să reînceapă pacificarea ţării şi să restabilească situaţia "normală" sub dominaţia lor.

După cum v-am mai spus, nu este ceva lipsit de înţelepciune. Dar în realitate iată ce a dat acest lucru. Toate aceste planuri trebuiau să se realizeze în perioada secetoasă, noiembrie-aprilie. Dar oamenii noştri din Sud au prevăzut acest proiect al lor şi s-au pregătit să le dea riposta cuvenită. Aceasta ne miră chiar şi pe noi,dar totuşi este o surpriză plăcută. Noi am fost încîntaţi. Ne-am temut cu adevărat, deoarece numărul soldaţilor americani s-a mărit şi ne întrebam cum vor putea să rezolve situaţia oamenii noştri din Sud şi cum vor evolua lucrurile în timpul perioadei secetoase. Insă lupta de eliberare din Sud a atins punctul culminant al războiului tocmai în această perioadă. Intr-adevăr tovarăşii noştri de acolo au făcut minuni. Ei au prevăzut loviturile duşmanului şi au luat toate măsurile de rigoare. Războiul popular ne-a dat satisfacţii considerabile în cursul anului 1965.

In această situaţie trebuiau sesizate consecinţele politice ale trimiterii unui corp expediţionar în Sud şi acest lucru a fost prevăzut de tovarăşii noştri din Sud, şi a fost prevăzut foarte bine. Ei şi-au spus următorul lucru : din momentul în care americanii vor trimite un corp expediţionar situaţia politică se va schimba complet. Americanii încep să-şi dea jos masca, ei vin în calitate de cuceritori, iar războiul lor este un război de cucerire. Marionetele apar mai mult ca niciodată în calitatea lor de marionete, iar manevrele lor nu mai servesc la nimic.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

18

Această modificare a situaţiei a avut o mare importanţă în evoluţia lucrurilor. Dacă pînă în prezent un anumit număr de persoane se găseau într-o atitudine de expectativă, acum ei iau o hotărîre - dacă nu de a se alătura luptătorilor, cel puţin de a condamna politica americană şi de a lupta împotriva acestei politici.

Americanii vin în număr mare ca să poarte război contra noastră cu mijloace într-adevăr barbare, mijloace care nu au fost folosite nici chiar de fascişti : gaze toxice, produse chimice, bombardamente masive. Americanii se comportă peste tot ca nişte brute. Ei sînt văzuţi aşa cum sînt în realitate.

Pe de altă parte, faptul că o astfel de armată poartă război la noi în ţară produce consecinţe economice formidabile. Americanii aruncă dolari, ceea ce determină inflaţii vertiginoase, crează dificultăţi foarte mari pentru populaţie.

Aceste sînt consecinţele eforturilor depuse de americani. Toate aceste lucruri americanii nu le înţeleg. Dar toate aceste lucruri au fost prevăzute de Frontul Naţional de Eliberare care îşi organizează acum lupta împotriva unor forţe mult mai mari, împotriva bazelor, şi chiar în interiorul bazelor. La ora actuală, lupta se lărgeşte şi se adînceşte mai mult decît oricînd, iar victoriile noastre pe cîmpul de luptă sînt impresionante. Războiul se dezvoltă în oraşe şi se dezvoltă bine.

Toate acestea constituie roadele prevederii tovarăşilor noştri chiar de la începutul anului 1965 şi acum, în luna mai , la sfîrşitul perioadei secetoase, noi putem face bilanţul situaţiei : mai întîi, proiectul americanilor a fost dejucat; în al doilea rînd, frontul victoriilor poporului este mai larg şi cuprinde domenii diferite : victorii ale forţelor mobile, ale forţelor regionale, ale forţelor de luptători de guerilă. Este un bilanţ impresionant.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

19

In timpul celor 5 luni din perioada sectoasă au fost scoşi din luptă 115.000 soldaţi duşmani, dintre care 43.000 de americani, iar în lunile ianuarie-martie 1966 pierderile americane sînt mai mari decît pierderile suferite în întregul an 1965. Acestea sînt cifrele furnizate de către Frontul Naţional de Eliberare; desigur, cifrele date de americani sînt mult inferioare, însă şi noi şi ei ştim foarte bine că au pierderi mari. Pe de o parte, Johnson trimite noi întăriri pentru corpul expediţionar, iar pe de altă parte comandă mii de sicrie de plastic pentru cei ucişi.

Putem să vă spunem că trupele americane nu sînt făcute pentru acest fel de război, ci pentru un alt război, acela în care se apasă pe butoane. Ei nu sînt făcuţi pentru un război în junglă. Din punct de vedere militar trupele americane nu valorează mare lucru, nu sînt de valoarea francezilor care erau mai bine antrenaţi, mai inteligenţi, cunoşteau ţara. Americanii sînt oameni care nu pricep nimic, însă sînt obligaţi să arunce în acest război sute de mii de oameni fără o pregătire corespunzătoare. Este vorba de băieţi de cîte 20 de ani, care sînt obligaţi să poarte războiul în condiţii foarte grele, în căldură, în junglă, în ploaie şi cu adversari într-adevăr puternici. Pentru a evita intervenţia aviaţiei este nevoie să se practice războiul în condiţiile unui contact strîns cu adversarul şi din care cauză aceşti oameni sînt decimaţi. Noi ştim cum se comportă aceşti "boys"+), dar criminalul este Johnson, iar nu aceşti băieţi. Ei au fost trimişi acolo împotriva dorinţei lor. Ei nu au dorit niciodată acest lucru. Şi acum există împotriviri chiar din partea americanilor, deoarece ei ştiu că mergînd în Vietnamul de Sud ei merg la moarte sigură.

+) boys = băieţi; în original în limba engleză.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

In ce priveşte Frontul Naţional de Eliberare, a existat o anumită perioadă necesară pentru cunoaşterea forţelor adverse, pentru a vedea cum se comportă. Insă după primele contacte toată lumea a spus : merge, îi vom bate. Si acum în Sud se poate vorbi de o mişcare de întrecere : toată lumea încearcă să-i doboare pe americani, nu numai trupele armatei de eliberare, dar şi femeile şi bătrînii. Americanii constituie o ţintă uşoară, ei nu ştiu să se orienteze şi se lasă doborîţi.

In cursul ultimelor cinci luni de război în Sud au fost distruse 1500 de avioane. In Sud tovarăşii nu au aceleaşi mijloace antiaeriene ca şi noi, în schimb au mai multe ţinte de lovit, pentru că avioanele sînt întrebuinţate cu o densitate nemaipomenit de mare pentru toate treburile, nu numai pentru luptă, dar şi pentru aprovizionare, pentru transportul răniţilor etc. In cursul marşurilor trupele americane îşi aduc apa cu elicopterele, nu numai apa de băut, dar chiar şi pentru baie, aşa că şi acestea sînt doborîte foarte uşor. Luptătorii Frontului Naţional de Eliberare au pus la punct o tehnică excelentă de luptă împotriva aviaţiei cu mitralierele şi puştile de care dispun. Ei atacă şi aeroporturile, ceea ce le produce mari pagube americanilor - sînt distruse sute şi sute de avioane.

V-am descris în puţine cuvinte evoluţia războiului. Am subliniat în special situaţia creată în perioada secetoasă.

Acum, tovarăşi, vă voi arăta, în mare, situaţia actuală şi perspectivele de viitor. Rezultă din ceea ce v-am explicat că planul americanilor pentru perioada secetoasă a fost redus la zero. Ce vor face acum? Nu numai că situaţia nu s-a redresat, aşa cum calculaseră şi cum au sperat ei, dar situaţia devine mult mai dificilă, mult mai primejdioasă, fără ieşire pentru americani. Ce vor face? Dacă în decurs de un an ei şi-au mărit efec-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

21

tivele de 8 ori - pentru că în prezent au 240.000 de oameni, dar aici aceştia nu dau nici un rezultat -, iar în viitor vor dubla cifra actuală, ce rezultate vor obţine ? Trebuie avut în vedere că în acelaşi timp trupele marionetă se destramă; marionetele au trecut de punctul culminant iar acum începe degringolada : le este imposibil să sporească efectivele, le este absolut imposibil să creeze moralul necesar, pentru că acesta coboară vertiginos. Vom putea asista la situaţii cînd unităţi întregi vor întoarce armele împotriva superiorilor şi împotriva americanilor. Această situaţie este foarte primejdioasă pentru ei. La aceasta se mai adaugă şi mişcările din oraşe, se poate vedea pretutindeni că poporul se ridică la luptă. Acesta nu este decît începutul. Această mişcare merge tot înainte, deoarece se dezvoltă pe fondul unei mişcări populare deosebit de importante, pe fondul războiului popular care merge mereu înainte. Toţi aceşti factori sprijină Frontul Naţional de Eliberare, orice s-ar face împotriva lor.

Iată de ce unii parlamentari americani încep să spună cam aşa : "Dacă în Vietnamul de sud se va forma un guvern care să ceară plecarea americanilor, nu ne rămîne decît să ne conformăm". Cred că asemenea declaraţii merită toată atenţia. Este un lucru inteligent, este o soluţie legală şi elegantă. Nu cerem nici noi altceva mai bun, dar considerăm că trebuie să-i ajutăm să se decidă în această privinţă. Deoarece Pentagonul nu se pres apropie de această lozincă, ea trebuie să-i fie impusă, dar atîta timp cît Pentagonul nu este convins de această logică cu siguranţă că războiul se va intensifica.

In ce mod? Consider că pînă la sfîrşitul anului americanii vor trimite şi mai multe trupe. Acum sînt în Sud circa 240.000 de americani, dar la începutul anului viitor numărul lor va putea să crească pînă la 400.000 de oameni. Dacă americanii vor trimite un număr de 400.000 de oameni, aceasta nu va fi un lucru uşor

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

22

pentru ei, deoarece va pune o serie întreagă de probleme din punct de vedere logistic. Incă de pe acum ei acţionează în condiţii deosebit de încurcate. Cum vor fi dirijate aceste materiale? Pentru că porturile, podurile, drumurile sînt în mîinile Frontului Naţional de Eliberare.

Pe de altă parte, din punct de vedere politic prezenţa a 400.000 de americani în Sud va determina o mişcare patriotică şi mai viguroasă. Acum aş putea spune că dracul nu este chiar atît de negru cum pare. Ii cunoaştem pe americani şi îi vom învinge. Ei pot ajunge la maximum un milion de oameni care vor acţiona în condiţii mult mai dificile. Dar în acelaşi timp forţele Frontului Naţional de Eliberare se dezvoltă într-un ritm care ne minunează şi pe noi. Dezvoltarea lor are loc într-un ritm mult mai accelerat decît în timpul războiului împotriva francezilor. Se produc adevărate minuni şi în aceste condiţii oamenii noştri sînt nu numai hotărîţi să lupte, dar privesc cu şi mai multă încredere continuarea luptei. Vom vedea cum vor reuşi să facă să eşueze noul proiect american privind sporirea efectivelor pînă la un milion de oameni.

Oamenii noştri nu sînt orbi în privinţa consecinţelor războiului. Este vorba de un război atroce, un război groaznic, iar americanii întrebuinţează în momentul de faţă toate mijloacele posibile. Americanii încep să înţeleagă că adevăratul duşman nu sînt numai forţele combatante de pe front, ci şi întregul popor. De aici politica lor care constă în a submina şi a distruge forţele armate ale Frontului Naţional de Eliberare împreună cu populaţia, cu ajutorul bombardamentelor, prin toate mijloacele de război posibile.

Aici este vorba de a lupta pe viaţă şi pe moarte pentru independenţa noastră, pentru libertatea noastră, pentru eliberarea Sudului, pentru reunificarea naţională. Noi nu ne temem

Wilson Center Digital Archive Original Scan

23 7

de sacrificii, cu atît mai mult cu cît logica acestui război este că pe măsură ce duşmanii vor urca o altă treaptă a escaladării, ei vor înţelege tot mai mult că războiul este pierdut. Insă trebuie văzut pînă unde va merge duşmanul şi acum noi considerăm că ei vor urca pe treptele cele mai înalte.

Iată de ce această perioadă merită atenţie.

Si acum, cu îngăduinţa dv., putem lua o mică pauză?

Tov. E.Bodnăraş :

De acord.

După pauză

Tov. Fam Van Dong :

La începutul expunerii v-am prezentat un tablou de ansamblu atît despre noi cei din Nord cît şi despre cei din Sud. Acum mă voi referi la război, deoarece este vorba de un război de agresiune dus de Statele Unite împotriva poporului nostru. Frontul principal este în Sud. Acolo se situează scopul principal urmărit de americani, ca şi de noi de altfel, în acest stadiu al războiului.

V-am spus şi ţin să repet că noi facem tot posibilul pentru a cîştiga războiul în limitele lui actuale. Statele Unite ale Americii sînt cele care au făcut saltul către Nord. Noi nu am făcut niciodată acest salt şi facem tot posibilul ca să-i respingem pentru a limita războiul şi a-l cîştiga.Acesta este cel mai bun lucru pentru noi. Considerăm că şi pentru toate ţările socialiste şi pentru poporele din întreaga lume aceasta este, de asemenea, cea mai bună soluţie.

Iată de ce întreaga noastră politică constă de fapt în trei puncte : să spărăm Nordul, să eliberăm Sudul şi după aceea să reunificăm ţara. Aceste puncte constituie trei părţi ale unui întreg. Rezolvarea finală însă se poate situa în mod diferit în

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

3
247

timp. Noi ştim că luptele revoluţionare, luptele naţionale sînt lupte care necesită timp. Trebuie să mergem pînă la capăt, însă trebuie să ne înarmăm cu răbdare, să ţinem cont de situaţia din ţară şi de situaţia internaţională, să contăm pe propriile noastre forţe, dar să ne sprijinim şi pe prietenii noştri, în primul rînd pe ţările socialiste. Iată de ce noi considerăm că politica noastră trebuie să fie aprobată şi susţinută de către ţările socialiste.

Pentru a reveni la situaţia de ansamblu, cred că ar trebui să vă schiţez perspectivele posibile. Mai întîi v-am spus ceea ce s-ar putea întîmpla în Sud în stadiul actual al lucrurilor : "ulii" de la Pentagon îşi vor intensifica eforturile în Sud, deoarece ei nu pot accepta înfrîngerea, şi vor proceda la o nouă tentativă, adică vor trimite pînă la 400.000 de oameni şi chiar 500.000. Aveţi însă dreptate cînd spuneţi că aceasta pune probleme foarte grele şi serioase în faţa societăţii americane, probleme de conştiinţă, probleme politice necunoscute pînă în prezent. Vor înfrunta ei această încercare? Nimeni nu poate spune.

In ceea ce ne priveşte noi trebuie să ne pregătim pentru cea mai rea situaţie. In ceea ce priveşte oamenii noştri din Sud, ei se pregătesc pentru o asemenea situaţie. Noi cunoaştem starea de spirit a tovarăşilor din Sud. Ei înfruntă războiul de 20 de ani, iar de cîţiva ani încoace războiul devine din ce în ce mai barbar. Urmarea acestei stări de lucruri în rîndul oamenilor noştri este indignarea. Declaraţiile Frontului Naţional de Eliberare exprimă spiritul de luptă al poporului şi sînt pline de indignare. Lozincile Frontului Naţional de Eliberare sînt : "Jos cu americanii", "Să se întoarcă acasă, dacă nu, vor fi nimiciţi pînă la ultimul om". Şi noi îi înţelegem.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

25 7

Americanii au adus cu ei atrocităţi nemaipomenite. Nu există sat care să nu fi fost victima atacurilor lor, nu există familie care să nu aibă în sînul ei morţi de pe urma acestor atrocităţi. Conform tradiţiei, la noi cînd există un mort în familie, ceilalţi poartă o panglică albă pe cap în semn de doliu. Ei bine, oamenii din Sud cînd vin aici ne spun cîte astfel de panglici poartă în jurul capului.

Iată de ce ei sînt hotărîţi să lupte pînă la capăt. Americanii trebuie să fie aruncaţi în mare, iar compatrioţii noştri din Sud vor lupta pentru aceasta. Ei spun : "Dacă generaţia noastră nu va fi în stare să ducă la capăt această luptă, copiii noştri o vor continua şi o vor duce la bun sfîrşit!". Acestea nu sînt simple cuvinte de propagandă, ele reprezintă imaginea însăşi a vieţii. Copiii se nasc în această luptă; mamele chiar cînd au copii în pîntece se duc la luptă, astfel că primul contact al copilului cu viaţa este războiul. Tovarăşii noştri din Sud spun că aceşti copii cînd vor fi mari vor duce războiul mai bine decît noi, şi aceasta este absolut exact.

Oamenii noştri din Sud sînt capabili de multe lucruri. Pot să vă povestesc ore întregi diferite episoade privitoare la spiritul lor de luptă. Intr-o astfel de situaţie toţi oamenii devin cu uşurinţă soldaţi. Aceasta înseamnă că oamenii noştri din Sud sînt nu numai hotărîţi, dar şi pregătiţi pentru a duce această luptă cu forţe sporite, cu speranţe şi mai mari în victorie. Pentru poporul din Sud nu există zi sau noapte, nu există anotimpuri. Mai mult decît atît, sezonul ploilor le este cel mai propice şi nu încape îndoială că luptele vor începe pe o scară şi mai largă în această perioadă. Luptătorii de guerilă sînt foarte puternici, se duc lupte chiar şi în apropierea Saigonului. Corespondenţii diferitelor agenţii americane au scris

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

26 27

reportaje despre aceste lupte. Ei au văzut chiar că există un fel de "linie Maginot" în jurul Saigonului.

Tovarăşii noştri din Sud au cele mai bune condiţii pentru ca să continue lupta şi să facă tot posibilul pentru a obţine cele mai mari victorii, iar aceasta ar trebui să le dea de gîndit americanilor.

Cît priveşte Nordul, dacă americanii vor intensifica bombardamentele, noi vom şti ce să facem. Pe de o parte, vom face tot posibilul pentru a riposta şi a le pricinui pierderi cît mai mari, chiar dacă vor veni cu avioane B-52, iar pe de altă parte, trebuie să ne pregătim să acceptăm distrugerile şi greutăţile. Nu există altă cale. Chiar dacă va trebui să facem faţă celor mai grele încercări, noi vom pricinui americanilor pierderi mari atît în Nord cît şi în Sud. Aceasta va trebui să le dea de gîndit americanilor, cu atît mai mult cu cît opinia publică americană cît şi opinia publică mondială se ridică tot mai mult împotriva lor. Mobilizarea opiniei publice ar constitui un element important în această situaţie.

Un alt punct în ceea ce priveşte perspectivele. Este posibil ca americanii, şi mai ales cei de la Pentagon, să nu accepte înfrîngerea. In acest caz ce vor face ei? Ei ar putea extinde frontul de luptă pînă în Laos. Generalul american Wheeler a formulat recomandarea : "Să creăm un front în sudul Laosului". Această regiune este foarte aproape de noi. Americanii ar putea interveni aici cu o armată terestră. De asemenea, ei şi-au fortificat bazele aeriene, cum este cea de la Da Nang, precum şi cele maritime; şi-au început anumite construcţii pentru nevoile lor logistice.

Noi urmărim îndeaproape toate aceste elemente. Dacă americanii vor transforma Laosul într-un front împotriva noastră, ei nu

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

27

28

vor cruţa nici Cambodgia. De cîtva timp ei îşi sporesc provocările împotriva Cambodgiei, ceea ce determină declaraţii extrem de violente din partea lui Sianuk. Ei bine, tovarăşi, această posibilitate ar crea pentru noi vietnamezii mai multe dificultăţi, dar sîntem pregătiţi pentru a face faţă. Duşmanul nostru dispune de un potenţial economic şi militar formidabil. Ei bine, în condiţiile posibilităţii unei lărgiri a frontului în Laos, poporul nostru este în stare să poarte acest război. Vom avea mai multe şanse pentru o luptă eficace şi vom încerca să le producem astfel de pierderi ca de data aceasta să se gîndească şi mai mult.

Iată, tovarăşi, acestea sînt perspectivele.

Acum cred că ar trebui să vă spun cîteva lucruri despre poziţia noastră, deoarece aceasta constituie o verigă foarte importantă a luptei noastre. Cele 4 puncte ale noastre, desigur, dv. le cunoaşteţi. Adăugaţi la aceasta cererea noastră privind încetarea definitivă şi necondiţionată a oricărui act de război împotriva Nordului. Toate acestea reprezintă în mod concret poziţia noastră. Această poziţie este cunoscută, este bine definită şi noi considerăm că ea este impecabilă, este tot ceea ce poate fi mai rezonabil.

In ultimul meu raport către Adunarea Naţională, eu am căutat să explic acest lucru, pentru că este tot ce poate fi mai cinstit, mai rezonabil, este expresia idealurilor noastre naţionale, este expresia dreptăţii. Aceasta înseamnă că americanilor nu le rămîne decît să accepte poziţia noastră şi ei trebuie să o accepte. Nu este vorba de o tîrguială. Noi ne opunem declaraţiei lui Dean Rusk, care spune că aceste puncte pot fi puse în discuţie, ca şi cele 14 puncte ale lui.

Noi luptăm pentru independenţă, iar aceste 4 puncte reprezintă însăşi independenţa noastră. Intrucît împotriva noastră se

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

poartă un război tîlhăresc, noi cerem să înceteze acest război. Nu este vorba numai de o crimă, ci de o gravă greşeală din partea lor ale cărei consecinţe le suportă.

Noi considerăm că poziţia noastră are toate şansele să obţină un sprijin din ce în ce mai puternic din partea opiniei publice mondiale şi a opiniei publice americane.

In ceea ce priveşte Sudul, poziţia noastră este de a considera Frontul Naţional de Eliberare ca singurul reprezentant al poporului. Noi cerem acest lucru nu numai pentru că este o realitate, dar şi pentru că este condiţia unei bune soluţionări a situaţiei. Nu există nici o soluţie posibilă în Sud dacă nu este recunoscut Frontul. Noi ştim că acest lucru este cel mai greu de înţeles. Acesta este un motiv în plus pentru noi de a ne afirma hotărîrea în ce priveşte faptul că Sudul trebuie să aparţină poporului din Sud, în aşteptarea reunificării, aşa cum a fost definită în acordurile de la Geneva. Deci, să se accepte clauzele din acordurile de la Geneva privind Sudul şi aceasta înseamnă a accepta Frontul Naţional de Eliberare. Si la aceasta se va ajunge.

Aceasta este direcţia în care se îndreaptă spiritele. Aşa a declarat Mansfield, tot aşa a declarat şi Kennedy. In fond, ceea ce au spus ei nu este acelaşi lucru ca şi punctul nostru de vedere, însă este un progres, deoarece la sfîrşitul anului trecut opinia din America era împotriva acceptării Frontului. Acum însă ei se îndreaptă spre o <u>formă</u> de recunoaştere a Frontului. Dar noi cerem recunoaşterea Frontului ca <u>singurul</u> reprezentant autentic, ceea ce înseamnă că, de fapt, guvernul marionetă este inexistent. Este un lucru crud pentru americani şi ei vor încerca să facă multe ca să evite aceasta, dar va trebui să-i învingem în toate domeniile.

In Sud, poporul nostru este hotărît să facă aceasta. Trebuie să vă spun că starea de spirit a oamenilor noştri din Sud

./.

Wilson Center Digital Archive

Original Scan

este că orice vietnamez, fie din Nord, fie din Sud trebuie să consi-
dere că este imposibil ca guvernul marionetă să continue să
mai existe. In fond americanii urmăresc să menţină marionetele
într-un mod sau altul, printr-o întreagă şerie de combinaţii.
Vietnamezii din Sud nu vor accepta însă acest lucru, deoarece ei
au cunoscut prea multe regimuri marionetă, de la Ngo Dinh Diem
pînă la generalul Ky, care sînt nişte hoţi, cei mai perverşi, cei
mai nedemni, ei reprezintă drojdia societăţii. Noi îi cunoaştem
de departe, dar poporul nostru din Sud îi cunoaşte mai îndeapro-
pe, aşa că hotărîrea poporului este de nezdruncinat. După părerea
compatrioţilor noştri din Sud, marionetele nu mai pot continua
să existe.

Un alt punct care priveşte situaţia din Sud este faptul că
pentru orice problemă care priveşte Sudul trebuie să se discute
cu Frontul Naţional de Eliberare. Acum noi spunem că Frontul este
împuternicit să discute şi să trateze orice problemă cu oricine. Prin
aceasta noi îi invităm pe americani să discute orice problemă
referitoare la Sud cu Frontul, iar nu cu noi. Astfel noi punem
pe primul plan Frontul Naţional de Eliberare. Frontul cere acest
lucru, iar noi îi trimitem pe americani la interlocutorii lor va-
labili. Americanii trebuie să discute cu Frontul rezolvarea tu-
turor problemelor Sudului.

Astfel, în esenţă, poziţia noastră comportă 3 obiective :
mai întîi cele 4 puncte, apoi încetarea definitivă şi necondiţio-
nată a bombardamentelor asupra Nordului şi în sfîrşit recunoaş-
terea Frontului Naţional de Eliberare - să se discute cu Frontul
problemele care îi interesează pe vietnamezii din Sud.

Noi constatăm cu bucurie că aceste lozinci îşi croiesc
drum în spiritul oamenilor, nu numai în ţările socialiste, dar şi
în opinia publică mondială. Oamenii încep să-şi dea seama că
aceste principii reprezintă cheia însăşi a rezolvării problemei.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Dacă într-o bună zi oamenii îşi vor spune că acestea sînt nişte lucruri simple, ei bine, în aceeaşi zi îşi vor da seama că în aceasta constă soluţia - că nu trebuie complicată problema, că nu trebuie să-ţi baţi prea mult capul.

Mai adineauri v-am vorbit despre declaraţia unor personalităţi americane, care ni se pare simptomatică. Este vorba de părerea că, în momentul în care în Vietnamul de Sud se va constitui un guvern care va cere plecarea americanilor, nu le va rămîne decît să plece. Logica tuturor acestor lucruri este că noi spre aceasta ne îndreptăm, însă trebuie să şi împingem lucrurile în această direcţie. Poporul vietnamez are un proverb care spune : "Cu cît se intensifică loviturile cu atît logica devine mai inteligentă".

Rămîne totuşi o problemă : oare toate acestea pot duce la o extindere a războiului care să capete proporţiile unui război mondial? In mai multe rînduri v-am spus că noi ne opunem acestei perspective. Politica noastră constă în a cîştiga războiul, însă limitîndu-l totodată. Pînă în prezent noi am fost credincioşi acestei politici. Trebuie spus însă că americanii escaladează războiul, dar totul are o limită şi trebuie să sperăm că şi în cele ce-i priveşte pe americani lucrurile se vor schimba.

Istă, aceasta este un aspect.

Un alt aspect este acela că noi, ţările socialiste, ne opunem extinderii conflictului şi, mai mult decît atît, oamenii din ţările socialiste, din China, din Uniunea Sovietică, sînt de acord cu noi ca să cîştigăm războiul, şi să-l limităm în acelaşi timp. In aceste condiţii, americanii trebuie să fie într-adevăr nebuni ca să urmărească extinderea războiului. Noi lucrăm tocmai în această direcţie şi ne gîndim la aceasta foarte mult, deoarece noi sîntem aceia care ducem războiul, deoarece războiul este purtat pe teritoriul nostru.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

31

Războiul din Sud durează de 20 de ani. Noi ştim foarte bine ce înseamnă acest lucru. Mai mult decît oricine, noi dorim pace şi istoria noastră, a Republicii noastre, dovedeşte acest lucru : luptele noastre împotriva francezilor, acum lupta împotriva americanilor.

Expunerea mea cu privire la situaţia din ţara noastră se încheie.

Dacă doriţi să puneţi unele întrebări, veţi putea spune în ce domeniu sau asupra căror probleme doriţi să primiţi explicaţii suplimentare. Vom face acest lucru astăzi sau în zilele următoare. Sîntem la dispoziţia dv., pentru a vă expune ceea ce se întîmplă la noi şi vom face acest lucru într-un spirit tovărăşesc, pentru a întări solidaritatea noastră de luptă şi pentru ca dv. să ne puteţi acorda sprijinul în deplină cunoştinţă de cauză.

Pe această bază noi vom solicita ajutorul dv., care ne este absolut necesar. Noi luptăm aici pentru noi înşine, dar şi pentru întregul lagăr socialist. Noi luptăm pentru cea mai bună cauză posibilă în lume. Noi sîntem demni de ajutorul dv. şi la nevoie vă vom cere în continuare ajutorul. Dv. ne-aţi ajutat întotdeauna şi vă mulţumim foarte mult pentru aceasta. La nevoie, noi vă vom solicita din nou ajutorul - ajutor economic, ajutor militar etc. Vom vedea de ceea ce avem nevoie şi măsura în care dv. ne puteţi ajuta.

In acelaşi timp vă solicităm să acceptaţi un număr de studenţi de-ai noştri şi un număr de muncitori pentru perfecţionare. Acum noi ne aflăm în război, dar ne gîndim şi la situaţia de după război. Noi luptăm din toate puterile pentru a cîştiga acest război în cele mai bune condiţii posibile, pentru a reîncepe să construim ţara noastră. De aceea noi vrem să trimitem studen-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

32.3

ţii, muncitorii şi specialiştii noştri la studii pentru a-i avea pentru zilele de pace care vor veni.

Iată, tovarăşi, eu am încheiat expunerea mea.

Tov. E.Bodnăraş :

Delegaţia noastră este foarte bucuroasă că a luat cunoştinţă de această prezentare care este calificată şi completă. Mi se pare că aţi cuprins în această expunere toate problemele.

Noi vă mulţumim pentru această expunere.

Vă rugăm să fiţi de acord cu noi ca astăzi să ne oprim aici. Ştiţi, sînt atîtea lucruri interesante, care este bine să se aşeze puţin în capul nostru, pentru că noi sîntem obişnuiţi să judecăm rezonabil.

In cazul în care mîine vom avea de pus cîteva întrebări, pentru care nu vom avea nevoie de prea mult timp,credeţi că e bine să continuaţi dv. unele probleme sau să facem noi o prezentare? Cum credeţi că este mai bine? Avem prevăzute 4 întrevederi.

Tov. Fam Van Dong :

Să procedăm cum aţi sugerat dv. Mîine vom răspunde la întrebările dv. După aceea vom fi foarte bucuroşi să vă ascultăm pe dv., iar apoi vom vedea. Avem timp destul.

Noi considerăm că acest mod de a proceda este bun şi de aceea să folosim timpul care ne stă la dispoziţie pentru aceasta. Vom avea timp să ne gîndim şi poate că mai sînt şi anumite probleme speciale.

Tov. E.Bodnăraş :

Noi sîntem de acord. La ce oră ne vom întîlni mîine ?

Tov. Fam Van Dong :

La ora 8 sau 9, depinde de dv.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. E.Bodnăraş :

Dv. cum preferaţi ?

Tov. Fam Van Dong :

La ora 8. Toţi oamenii care vin din Europa preferă să lucreze începînd de la ora 9. Dacă dv. preferaţi la ora 9? ...

Tov. E.Bodnăraş :

Noi propunem totuşi ora 8.

Tov. Fam Van Dong :

De acord. Noi sîntem foarte matinali, deoarece soarele la noi răsare la ora 5.

Tov. E. Bodnăraş :

Incă o dată vă mulţumesc.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

34

Sedinţa a II-a

- Sîmbătă, 7 mai 1966, orele 9,oo -

Tov. Fam Van Dong :

Ei bine, tovarăşi, sîntem gata să răspundem la întrebările dv.

Tov. E. Bodnăraş :

Noi avem o asemenea întrebare : In ultima vreme în Vietnamul de sud au avut loc mişcări cu caracter politic ale budiştilor şi s-a ajuns - după informaţiile noastre - la o formulă de alegeri într-un timp apropiat. In general, sîntem informaţi că se intenţionează constituirea unui partid militar care să se prezinte în alegeri. Noi nu cunoaştem prea bine cum stau lucrurile. De aceea, vrem să ştim despre ce este vorba, ce perspective sînt, care este poziţia Frontului Naţional de Eliberare, cine sînt acei budişti? In orice caz, americanii fac multă agitaţie în jurul acestor alegeri

Tov. Fam Van Dong :

Este o problemă de actualitate, mai ales din partea americanilor. Ei au despre situaţia din Sud păreri şi puncte de vedere cu totul nerealiste.

Voi răspunde la întrebarea dv. :

In Sud, americanii au fost obligaţi, sub presiunea unei părţi a populaţiei, să încropească un fel de democraţie. La întîlnirea de la Honolulu s-a vorbit mult despre democraţie, despre dezvoltarea economică, despre problemele sociale, despre lupta împotriva ignoranţei, mizeriei, însă în acelaşi timp ei continuă să bombardeze populaţia paşnică. Ei fac din aceste proiectate alegeri un obiectiv foarte important, deoarece îşi închipuie că cu ajutorul lor vor ajunge să aibă o Adunare Naţională, un guvern

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

35

legal. Americanii îşi pun mari speranţe în acest proiect, pentru a da o aparenţă de democraţie regimului marionetă. Ei consideră că este vorba de o problemă importantă, care constituie în plus un produs excelent pentru consumul intern. Ei le vor spune oamenilor : iată că există un guvern democratic, iar noi avem contacte cu acest guvern.

Numai că acest obiectiv al lor este nerealist. Ei controlează de fapt în Vietnam numai anumite oraşe, dar şi în aceste oraşe masele se ridică împotriva lor. Deci, cu ce şi cu cine să facă alegeri, să constituie un guvern. Ei vor fabrica în mod artificial toate acestea, numai că în momentul de faţă este mai greu. Situaţia s-a schimbat. Pe timpul lui Ngo Dinh Diem ei stăpîneau oraşele dar nu şi oamenii. Dv. nu cunoaşteţi cum făcea Ngo Dinh Diem alegerile. Ei bine, totul era montat, de la început pînă la sfîrşit. Nu mai era nici măcar nevoie ca oamenii să mai meargă la urne pentru a vota. Insă în prezent situaţia nu mai este aceeaşi. Trebuie spus că acum nu numai masele sînt împotriva acestei farse electorale, ci şi anumite organizaţii politice.

Aţi vorbit de formarea unui partid. Nu există un partid al militarilor; există numai o juntă, dar şi aceasta are mari contradicţii interne. In plus, există anumite clanuri politico-religioase, cum ar fi : budiştii, catolicii şi alte grupuleţe.

In momentul de faţă, budiştii sînt - într-un anumit sens - pe primul plan. Trebuie să vă spun un lucru : se pretinde că poporul nostru ar fi budist. In mod tradiţional se consideră că budismul reprezintă cultul strămoşilor noştri. In acest sens, şi eu sînt budist. Budiştii exploatează această stare de lucruri şi pretind că formează un partid de masă, pentru a negocia de fapt cu americanii. Aceasta cu scopul de a cere mai mult de la ei. Şefii budiştilor au ambiţii politice, ar dori să joace un

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

anumit rol şi se gîndesc să poată a sosit momentul să exploateze farsa electorală şi să obţină majoritatea în anumite oraşe.

Aşa gîndesc ei. Insă problema nu este chiar atît de simplă. Masele nu sînt de partea budiştilor, deşi dacă aceştia folosesc lozincile cu adevărat naţionale. Noi vom interveni în toată această farsă şi vom impune lozincile noastre : "Afară cu americanii", "Jos cu marionetele", "Vietnamul - vietnamezilor","Pace". Recent, în faţa ambasadei americane, manifestanţii au strigat astfel de lozinci - şi toate acestea sub înalta protecţie a lui Buda.

In fond, budiştii nu au poporul în mînă. Cînd îşi practică cultul în pagode nu participă lume multă. Ei îşi continuă totuşi încercările de a profita de această situaţie pentru a se impune, deoarece îşi închipuie că au o anumită popularitate. Insă americanii vor trebui să ţină seama de ei, pentru că, în fond, tocmai sacrificiile unor budişti au dus la dărîmarea regimului lui Ngo Dinh Diem. Aceasta a fost o victorie pentru budişti în general. Dar toate aceste lovituri de stat se produc pe fondul unei mişcări patriotice, al unui război popular care merge înainte şi căruia nimeni nu-i poate sta în cale, în vreme ce această farsă electorală se joacă pe o scenă artificială.

Vă voi vorbi şi despre alte grupări. Catolicii joacă şi ei un rol; ei sînt mai organizaţi, mai disciplinaţi, au o politică proprie. In prezent, în Sud, catolicii sînt contra budiştilor. Budiştii sînt obligaţi de împrejurări să fie demagogi. Ei exploatează sentimentul naţional şi măcar de ochii lumii sînt obligaţi să adopte lozincile naţionale. In ce-i priveşte pe catolici, situaţia este diferită. Ei urmează pe papa Paul al VI-lea, Vaticanul şi se pronunţă în mod sincer împotriva agresiunii americane. Fac aceasta nu din spirit naţional, ci pentru că se tem

-/.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

37

de ceea ce s-ar putea întîmpla şi doresc un compromis. Iată de ce sînt ei împotriva demagogilor budişti.

Dintre celelalte grupuleţe trebuie să citez partidul naţionalist şi alte cîteva partide. Este vorba de rămăşiţele unor vechi partide foarte reacţionare, care au devenit unelte ale C.I.A., duşmani îndîrjiţi ai mişcării naţionale, capabili de orice fapte. Prin aceasta, sînt şi ei împotriva budiştilor.

In aceste condiţii, tovarăşi, ce poate să iasă din alegeri?

Nici americanii nu doresc alegerile. Lor le este frică deoarece budiştii ar putea profita de aceste alegeri pentru a pune mîna pe putere. Americanilor le este frică de budişti pentru că se gîndesc că ei ar putea adopta la început o atitudine de compromis cu SUA, însă pînă la urmă vor refuza să le urmeze directivele. Le este frică şi pentru că îşi închipuie că conducătorii budişti joacă un rol dublu. Le este, de asemenea, frică de faptul că la un moment dat budiştii vor fi depăşiţi de mase. In acest sens, americanii au dreptate. In astfel de condiţii ei vor sabota alegerile.

In prezent americanii sînt obligaţi să pună la cale anumite acţiuni: ei crează o comisie politică pentru alegeri, o comisie politică pentru elaborarea constituţiei - toate acestea pentru a arunca praf în ochii lumii. Frontul Naţional de Eliberare ne-a arătat că, în definitiv, americanii nu vor să se ajungă la alegeri. Nici junta nu doreşte acest lucru, pentru că alegerile ar însemna falimentul regimului militar, şi nici americanii nu doresc aceste alegeri.

Ce va ieşi din toate acestea încă nu ştim, dar, oricum, nu va ieşi nimic. Alegerile nu vor face decît să evidenţieze cu şi mai multă putere politica de mici învîrteli, de demagogie a americanilor şi a marionetelor şi aceasta îi va demasca. Nu există o soluţie posibilă, atîta vreme cît americanii şi mario-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

netele sînt la putere, iar noi luptăm pentru a-i înlătura.

Tov. E. Bodnăraș :

Este clar.

Tov. P. Niculescu-Mizil :

Tot în legătură cu situația din Vietnamul de sud : dacă în teritoriul eliberat există germeni de organizare la este a puterii Frontului Național de Eliberare ? Care este situația din acest punct de vedere ?

În ce privește situația din Vietnamul de nord, noi am citit materialele ultimei sesiuni a Adunării Naționale, unde s-a vorbit despre planul economic de doi ani al Republicii Democrate Vietnam. Ar fi interesant să ni se înfățișeze, pe scurt, principalele sarcini ale acestui plan.

Tov. Fam Van Dong :

Mai întîi voi răspunde la prima întrebare. La ora actuală Frontul Național de Eliberare controlează 4/5 din teritoriu și 3/4 din populație. Aceasta reprezintă o foarte mare problemă pentru Frontul de Eliberare, dar și pentru dușmani, iar aceasta îi determină să urmărească distrugerea regiunilor controlate de Frontul Național de Eliberare. Ei fac acest lucru de ani de zile cu toate mijloacele posibile. În prezent ei folosesc mijloacele cele mai barbare, necunoscute pînă acum : produse chimice, gaze, bombardamentele aeriene masive, tot felul de bombardamente de artilerie etc. Distrugerile provocate de dușman în zonele controlate de Frontul Național de Eliberare sînt extraordinare. Pentru a rezista, oamenilor noștri le sînt necesare : experiență, curajul, prioceperea. Se cere o mînuire de energie și curaj pentru a supraviețui și a merge înainte. Aceasta ne face să fim mîndri de luptătorii noștri și de poporul nostru. Datorită acestei rezistențe, Frontul Național de Eliberare a putut să organizeze zonele

Wilson Center Digital Archive Original Scan

controlate. Fără o bună organizare nu se poate duce războiul. Războiul este o încercare groaznică, este de fapt încercarea supremă - şi mai ales acest război.

Sudul are 14 milioane de locuitori. Zonele controlate de Frontul Naţional de Eliberare sînt şi cele mai puţin populate. Ei bine, datorită curajului, datorită inteligenţei şi spiritului de organizare, noi putem să rezistăm. Totul este foarte bine organizat. Trebuie să vă spunem că nu există încă o putere oficială, însă Frontul este puternic. In regiunile controlate există de fapt puterea populară. Există organe care controlează viaţa politică, socială şi care gireză toate domeniile războiului. Această putere există şi se întăreşte la nivelul cel mai de jos. Această putere trebuie să se consolideze chiar la nivel de sat, deoarece acolo se vede cine ţine situaţia în mînă.

Trebuie să fim într-adevăr stăpîni pe situaţie, pentru că cele două zone se întrepătrund; oamenii se duc şi vin dintr-o zonă în alta. Această mişcare de oameni, traficul economic, reprezintă un lucru folositor pentru Front. Insă duşmanul profită şi el. Agenţii lui pătrund la noi, dar poporul este vigilent. Acolo fiecare este şi soldat şi lucrător al securităţii, deoarece duşmanul are multe mijloace şi mulţi bani. Deci trebuie să creăm un baraj împotriva agenţilor duşmanului, iar aceasta face necesară instituirea unei puteri, a unei organizări, pentru a face faţă tuturor aspectelor vieţii. In această direcţie se fac progrese importante şi din punctul de vedere al organizării vieţii culturale.

In ceea ce priveşte aprovizionarea pentru nevoile de război, recrutarea tinerilor soldaţi pentru formaţiunile armate - şi acestea merg bine.

Mai este şi altceva : Frontul Naţional de Eliberare studiază posibilitatea formării unui guvern. Acest lucru trebuie

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

să fie studiat şi noi credem că ei sînt îndreptăţiţi să examineze această problemă, ea fiind actuală.

In ce priveşte cea de-a doua întrebare, am aici un document referitor la planul nostru de doi ani. De ce un plan de doi ani? Pentru că într-o situaţie de război este greu să cuprinzi o perioadă mai îndelungată, iar doi ani reprezintă perioada minimă pentru un plan de oarecare anvergură.

Obiectivele planului urmăresc sporirea potenţialului economic, ceea ce este o problemă vitală pentru noi. Războiul are cerinţe din ce în ce mai mari, el cere mai mult decît pacea. Toată lumea ştie acest lucru. Noi trebuie să facem faţă unor cerinţe extrem de importante şi de urgente. Iată de ce, în ciuda războiului, şi chiar din cauza războiului, noi facem tot posibilul, ca să obţinem sporirea potenţialului economic în cel mai scurt timp, în special din punct de vedere agricol: producţia de grîu, producţia de carne, de legume. Dezvoltarea producţiei agricole este elementul esenţial. In al doilea rînd, dezvoltăm industria regională, precum şi mica industrie, care este foarte importantă. Noi vom face tot posibilul pentru a crea în cadrul cooperativelor agricole mici unităţi industriale pentru a efectua anumite lucrări mecanizate. Aceasta este o cerinţă a vieţii cooperativelor. Trebuie să dezvoltăm în provincii anumite capacităţi de producţie, în industria mecanică, precum şi fabrici pentru producerea unor obiecte de folosinţă curentă, toate acestea datorită cerinţelor războiului şi avîndu-se în vedere şi posibilitatea lărgirii războiului. Regiunile ţării trebuie să-şi poată satisface singure cerinţele de alimente, esenţiale vieţii. Trebuie ca ele să producă mai mult pentru livrările către stat. Aceasta în scopul de a aproviziona frontul şi numărul sporit de muncitori care lucrează pe şantierele căilor de comunicaţie, pe şantierele lucrărilor militare etc.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Acestea sînt, tovarăşi, obiectivele noastre esenţiale şi pentru realizarea lor sînt necesare investiţii. Noi punem la dispoziţie tot ce avem. Tovarăşul Le Thunh Nghi a fost la dv. şi în prezent noi aşteptăm ajutorul promis pentru a înzestra mai ales industria regională. Dacă vom avea nevoie de mai mult, noi vă vom adresa cererile noastre.

Acum, în ceea ce priveşte indicii: la orez şi derivate în anul 1966 vom obţine 6.800.000 de tone, iar în 1967-7.300.000 de tone, din care orez vom avea în 1966-1967 circa 5-5.300.000 tone. Dacă vom obţine aceste cantităţi atunci vom fi mulţumiţi. Aceasta reprezintă circa o tonă pentru o familie de 3 persoane, ceea ce este suficient. Nu este abundent, dar este suficient.

Noi punem un mare accent pe producerea mijloacelor mecanice, deoarece războiul cere multe utilaje pentru reparaţii. Ne străduim să facem cît mai mult în domeniul căilor de comunicaţie, al fabricării tuturor mijloacelor de transport. Trebuie să formăm rezerve şi pentru repararea drumurilor şi podurilor. Astfel, în anii 1966-1967 vom continua să facem progrese.

Ritmurile de creştere sînt următoarele : pentru producţia globală creşterea este de aproximativ 8% în 1966, în comparaţie cu 1965; producţia agricolă creşte cu mai mult de 6%, iar producţia de cereale cu peste 10%. Acestea sînt cifrele stabilite. Acum trebuie depuse multe eforturi pentru îndeplinirea lor.

Se prevede o creştere a investiţiilor cu 20% în anul 1966 în comparaţie cu 1965.

Noi trebuie să rezolvăm o problemă foarte importantă, aceea a folosirii forţelor de muncă. Noi avem 19 milioane de locuitori. Poporul nostru este foarte tînăr. Dintre muncitori, tinerii reprezintă mai mult de 40%. Ei trebuie să facă faţă multor sarcini: tinerii merg la război, şi tot tinerii lucrează pe şantiere. Adulţii se ocupă de muncile grele ale războiului.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Femeile muncesc la sate, în industria uşoară. Sînt necesare eforturi pentru îmbunătăţirea randamentului muncii şi aceasta pune probleme mecanizării, a folosirii unor unelte mai numeroase şi cît mai perfecţionate.

Dacă nu vom putea rezolva aceste probleme, eforturile noastre de război vor fi stînjenite. Deci,războiul necesită progrese şi eforturi în toate domeniile, nu numai în domeniul economic, ci şi în domeniul culturii şi tehnicii.

Iată, tovarăşi, acestea sînt problemele. Dacă mai aveţi vreo întrebare ?

Tov. E. Bodnăraş :

Nu mai avem nici o întrebare.

Tov. Fam Van Dong :

Ieri vă gîndeaţi la nişte aspecte legate de situaţia din Laos ?

Tov. E. Bodnăraş :

La noi a fost o delegaţie din Laos. Din cele ce ne-au spus şi după informaţiile noastre, şi acolo se desfăşoară o împotrivire organizată şi susţinută împotriva americanilor, au loc lupte. Dacă dv. aveţi ceva deosebit ?

Tov. Fam Van Dong :

In ceea ce ne priveşte, am dori să vă spunem pe scurt unele lucruri. Noi, ca popor şi ca stat, dorim să avem cele mai bune relaţii cu popoarele vecine, şi cu atît mai mult în perioada actuală. Aceasta este o problemă politică şi strategică de cea mai mare importanţă, în măsura în care duşmanul încearcă să folosească aceste ţări ca o trambulină pentru a ataca ţara noastră. De aceea, noi trebuie să fim vigilenţi. Dv. cunoaşteţi că la frontierele noastre din vest duşmanul veghează şi foloseşte toate mijloacele. Iată de ce pentru noi este esenţial să fim protejaţi

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

43

din această direcţie, iar cea mai bună protecţie este de a avea prieteni.

Noi am făcut tot ce a fost posibil pentru a avea relaţii bune cu guvernul regatului Laos-ului şi depunem în continuare toate eforturile în acesstă direcţie, însă aceste eforturi nu sînt în întregime încununate de succes. Totul mergea bine, dar după actul de la Geneva din 1962, pe care l-am semnat şi faţă de care ne vom îndeplini obligaţiile, Suvanna Fuma s-a gîndit că ar trebui să aibă cele mai bune relaţii cu americanii. Acum Laos-ul este transformat într-un fel de bază americană, devenind cîmpul de acţiune pentru avioanele americane care vin din Thailanda. Este o situaţie care merită atenţie şi noi facem totul pentru a ne proteja împotriva unei ameninţări din această direcţie. Pentru aceasta noi trebuie să avem foarte bune relaţii cu Patet Lao, cu partidul Neo Lao Haksat. Din fericire, zona controlată de acest partid coincide în general cu frontierele noastre. In ceeace priveşte raporturile noastre cu Suvanna Fuma, ele sînt rele, dar noi ne menţinem speranţa de a-l putea aduce pe drumul cel bun. Lucrul acesta nu este imposibil, deoarece el este un om nestatornic. Este suficient să primească o lovitură de la americani pentru ca să ni se alăture nouă. Dar această eventualitate este încă nesigură.

In ceea ce priveş e Cambodgia, situaţia este diferită. Americanii şi lacheii lor din Thailanda îşi înmulţesc incursiunile provocatoare, iar aceasta stîrneşte mînia poporului cabomdgian şi mai ales a lui Sianuk. Poporul kmer şi conducătorii lui îşi dau seama din ce în ce mai mult de necesitatea solidarizării lor cu lupta poporului vietnamez.

Este pozitiv faptul că la începutul anului 1965 s-a convocat în Cambodgia un fel de congres al popoarelor din Indochina, Vietnam, Cambodgia, Laos (Suvanufong), pentru că în condiţiile

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

actuale afirmarea solidarităţii de luptă cu poporul vietnamez este mai actuală ca oricînd.

Noi avem relaţii bune cu Sianuk, cu Suvanufong. Aceasta este o situaţie bună şi perspectivele ar putea fi şi mai bune. Dacă vreodată americanii îşi vor extinde frontul către Laos şi Cambodgia, popoarele noastre se vor uni şi vor lupta împreună, iar aceasta nu se poate să ne dea decît avantaje.

Aceasta este situaţia.

Tov. E.Bodnăraş :

Cele expuse de dv. corespund cu informaţiile pe care le avem şi cu cele aflate de la laoţieni.

Alte întrebări nu mai sînt.

In continuare, voi prezenta cîteva probleme care ne preocupă - ca partid, ca stat socialist -, şi cîteva date asupra dezvoltării economiei socialiste din ţara noastră.

Republica Socialistă România - aşa cum se numeşte ea de la ultima sesiune a Marii Adunări Naţionale, ca urmare a celor stabilite de Congresul al IX-lea al partidului, denumire care exprimă noul stadiu de dezvoltare al societăţii noastre -, reprezintă, în accepţiunea europeană, o ţară mijlocie. România are un teritoriu de 237.500 km.p. şi o populaţie de 19 milioane de oameni, din care 34% reprezintă populaţia urbană şi 66% reprezintă populaţia rurală.

Economia ţării noastre se dezvoltă pe bază de plan; primul plan anul a fost adoptat în 1949, după abolirea monarhiei.

Ultimul nostru plan de stat a cuprins o perioadă de 6 ani - 1960-1965 şi acum sîntem în cursul executării planului nostru cincinal - 1966-1970. Vă voi da cîteva date asupra modului cum a fost executat planul de 6 ani; iar la fiecare capitol al acestei prezentări voi arăta şi perspectiva dezvoltării în următorii ani, pentru a avea posibilitate să cunoaşteţi cît mai bine

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

realizările noastre şi ceea ce ne propunem să realizăm în viitor.

Orientarea fundamentală a partidului nostru în construirea economiei socialiste - potrivit condiţiilor României, care este o ţară bogată, cu o agricultură pentru care are condiţii obiective favorabile - a fost de a valorifica la maximum aceste resurse ale ţării pe calea industrializării. Aceasta a fost linia pe care noi am urmat-o în crearea unei industrii puternice şi, crearea cu precădere a unei industrii constructoare de maşini.

Pentru a avea un termen de comparaţie, voi da câteva date cu privire la situaţia din România din timpul burgheziei, respectiv din anul 1938. In acea România, vîndută străinilor, se produceau în 1938 următoarele : un miliard kwh energie electrică, vreo 2.800.000 tone de cărbune, 284.000 tone de oţel, 500.000 tone de ciment, iar la petrol producţia scăzuse la 6.500.000 tone.

In anul 1965 s-a realizat o producţie globală industrială de 9,6 ori mai mare decît în anul 1938, iar în perioada şesenalului, producţia industrială a crescut de 2,25 ori. Ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriale care fusese prevăzut de 13%, a fost realizat în şesenal la un nivel de 14,5%. Dar acest procent de 14,5% se prezintă pe ramuri în mod diferit; la producţia mijloacelor de producţie, ritmul a fost de 15,7%; la energie electrică şi termică de 20,2%; în metalurgie de 14,5%, iar în chimie 24,6%. La grupa B, respectiv industria mijloacelor de consum, creşterea medie anuală a fost de 12,3%.

In această perioadă de 6 ani s-au diversificat ramurile producţiei industriale, devenind mai complexe şi mai variate. S-a început pentru prima dată fabricarea pe scară industrială a unor noi produse : aluminiu, cauciuc sintetic, oţeluri aliate de calitate superioară, mase plastice, fire şi fibre sintetice,

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

46

coloranţi, celuloză din paie şi stuf, precum şi prelucrarea superioară a materiei prime care o reprezintă lemnul.

Astăzi industria construcţiilor de maşini - dezvoltării căreia i-am acordat o atenţie deosebită -, acoperă peste 2/3 din necesarul de utilaje al întregii noastre industrii. Sînt ramuri în care nevoile sînt acoperite în întregime. La sfîrşitul anului 1965 ponderea industriei în formarea produsului social total reprezenta 57%, în timp ce în 1959 fusese de 49,6%.

La sfîrşitul anului 1965 în industrie lucrau 39% din totalul salariaţilor.

Cum vedem dezvoltarea industriei în perioada următoare ? Noi am hotărît să menţinem în continuare un ritm intens de dezvoltare a economiei ţării. In anul 1970 volumul producţiei industriale va trebui să înregistreze o creştere de 1,65 ori mai mare faţă de 1965, iar faţă de anul 1938 va fi de 16 ori mai mare.

In primul rînd, ne propunem să consolidăm baza energetică şi să ajungem la o producţie de energie electrică în jur de 32-34 miliarde kwh în 1970. Si cum în energie electrică este bine să fii totdeauna cu un pas înainte, noi am elaborat un plan pentru dezvoltarea energiei electrice pe timp de 10 ani, la sfîrşitul căruia, în 1975, urmează să fie produse 55-60 miliarde kwh.

In al doilea rînd, continuăm să acordăm atenţie dezvoltării metalurgiei, construcţiei de maşini, dar îndeosebi ne preocupăm de dezvoltarea industriei chimice pentru valorificarea superioară a materiilor prime de care dispunem : petrol, gaze şi sare.

Cele mai caracteristice cifre pentru nivelul atins de industria noastră în anul 1965 şi pentru perspectiva planului de 5 ani se exprimă în următoarele cîteva date : la energie electrică anul 1965 a dat o producţie de peste 17 miliarde kwh, în 1970 prevedem 32-34 kwh, deci o vom dubla; la cărbune, în anul 1965, extracţia totală reprezenta 12 milioane tone - majoritatea

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

acestui cărbune este de calitate inferioară (lignit) şi îl folosim pentru uzinele termice - în 1970 această producţie urmează să atingă 20-22 mil.tone; la petrol, în anul 1965 ţiţeiul extras a atins 12.500.000 tone şi prevedem ca în 1970 să atingem 13 mil.tone.

Noi nu exploatăm mai mult petrol pentru ca să nu depăşim coeficientul de siguranţă care se situează la 4-5% din rezervele cunoscute. Burghezia a depăşit cu mult acest coeficient. Noi acordăm foarte multă atenţie prospecţiunilor geologice, determinării de rezerve, dar nu le atacăm printr-o exploatare intensivă. Prospecţiunile geologice constituie una din preocupările care absoarbe fonduri însemnate din bugetul statului. Aceasta asigură însă perspectiva, este garanţia construcţiei de viitor.

La oţel noi am atins în 1965 o producţie de 3.400.000 tone, iar în 1970 prevedem să ajungem la 6.300.000 tone. Este în construcţie un mare combinat siderurgic care ne va permite să mărim producţia de oţel, aproape să o dublăm. La tractoare, producţia noastră pe anul 1965 a fost de 15.800 buc. In 1938 România nu a produs tractoare; toată România avea în 1938 vreo 4.000 de tractoare din import - cam atît cît reprezintă astăzi parcul de tractoare al unei regiuni. In 1970 producţia de tractoare urmează să fie de 27.000 buc. La maşini-unelte de diferite tipuri, producţia anului 1965 reprezenta 6.900 unităţi. Ne-am propus să ajungem în 1970 la 10.000. La îngrăşăminte minerale, producţia pe anul 1965, în substanţă activă de 100%, reprezenta 293 mii tone. Pentru 1970 prevedem o producţie de îngrăşăminte în substanţă activă de 1.300.000 tone. La cauciuc sintetic, în 1965 am realizat 31.000 de tone, în anul 1970 prevedem 60.000 de tone. La masele plastice şi răşinele sintetice producţia se situează în 1965 la 75.000 de tone, urmînd să ajungă în 1970 la 200.000 de tone, crescînd de aproape 3 ori; la fibre şi fire sintetice în 1965 producţia a fost de 21.000 de tone, iar în 1970 va ajunge la 70-80.000 de tone; la ciment în 1965 s-au realizat 5,4 mil.de tone, urmînd ca în 1970 să se ajungă la 7 mil. de tone.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

La ţesături în 1965 am produs 431 mil. m.p. şi ne propunem în 1970 să ajungem la 550 mil. m.p. Incălţăminte - 43 mil.perechi în 1965; ne propunem 59 milioane de perechi în 1970. La zahăr - 402.000 tone în 1965; ne propunem 600.000 tone în 1970. La fel dezvoltăm producţia de ulei comestibil de la 172.000 de tone în 1965 la 250-275.000 de tone în 1970. La carne - 308.000 tone în 1965; vom merge pînă la 500.000 tone în 1970.

Ritmul mediu de dezvoltare industrială pe această perioadă de 5 ani este prevăzut să fie de 10,5%. In şesenal am avut un ritm de 14,5%, acum mergem ceva mai încet pentru că şi baza de la care pornim este mai mare.

In agricultură, procesul de cooperativizare s-a încheiat încă din 1962. Rezultatele obţinute în agricultură la sfîrşitul perioadei de 6 ani, ne-au arătat că în perioada următoare de 5 ani avem posibilităţi superioare de organizare. In acest sens, noi am format uniuni ale cooperativelor agricole de producţie în sectorul producţiei agricole cooperatiste, cu organe la raioane, la regiuni şi cu un organ central - Consiliul Naţional al Cooperativelor Agricole de Producţie.

Producţia medie anuală de cereale a fost în perioada 1960-1965 de 10,7 mil. tone. In anul 1965 am atins 12.600.000 tone; a fost cea mai bună recoltă pe care am avut-o vreodată în ţară. Faţă de 1959 producţia globală agricolă a crescut în şesenal cu numai 12,7%; media anuală este slabă pentru şesenal - 1,6%. Pentru perioada 1966-1970 ne propunem o creştere totală a producţiei agricole de 20%, deci cu un ritm mediu anual de 3,5%. Nu ne-am grăbit să mergem la limita superioară pentru că agricultura se deosebeşte totuşi de industrie; încă mai depindem de factorii naturali, de care nu s-a prea ţinut cont în prevederile planului şesenal.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Noi nu importăm cereale. Producţia noastră agricolă poate să satisfacă necesităţile de aprovizionare ale ţării. Sîntem exportatori de produse agricole : porumb, ulei comestibil, zahăr şi altele.

La sfîrşitul anului 1965 gospodăriile agricole de stat deţineau o suprafaţă agricolă de 2.075.000 ha., cu 721 de unităţi. Staţiunile de maşini şi tractoare - 263 de unităţi. Cooperative agricole de producţie - 4680 de unităţi, cu o suprafaţă de 9 milioane ha. teren agricol. Deci, în medie cooperativele noastre agricole deţin 1800-2000 de ha.

Tov. Fam Van Dong :

La noi media în momentul de faţă nu este nici de 100 ha., dar ne-am propus să o dezvoltăm pînă la 200 ha.

Tov. E. Bodnăraş :

Sînt şi cooperative care deţin 3000-4000 de ha., acolo unde producţia cerealelor - care este mai uşor de organizat -, reprezintă principala cultură. In ceea ce priveşte efectivele de animale, noi facem în fiecare an recensăminte foarte precise. După ultimul recensămînt din 3 ianuarie 1966 situaţia se prezintă astfel : 4.935.000 bovine; 5.300.000 porci; 13.125.000 oi.

Parte din parcul de tractoare se găseşte în gospodăriile de stat, unde nevoile sînt acoperite 100%, iar restul în staţiunile de maşini şi tractoare. Acest parc de tractoare a reprezentat, la sfîrşitul anului 1965, 80.800 de tractoare fizice; 65.800 semănători mecanice şi 36.500 de combine pentru păioase. Toate aceste mijloace mecanice pentru agricultură sînt producţie proprie.

Tov. Fam Van Dong :

Cum se fac la dv. livrările către stat ?

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

50 /

51

Tov. E. Bodnăraş :

Noi am desfiinţat cotele obligatorii încă din 1955 şi am instituit un sistem de contractări, care se face cu cooperativele de producţie pe bază de adeziune voluntară şi cu obligaţii de ambele părţi.

Ce este caracteristic pentru sistemul nostru de aprovizionare? Statul deţine 2 mil. ha. teren agricol, proprietatea sa, pe care sînt organizate gospodăriile agricole de stat - unităţi care au randamentul cel mai mare, datorită dotării şi organizării lor. Aceasta constituie o importantă sursă de aprovizionare. Tot statul deţine staţiunile de maşini şi tractoare, înzestrate cu toate utilajele de care v-am vorbit. Aceste staţiuni de maşini şi tractoare efectuează lucrările agricole pe baza contractelor încheiate cu cooperativele agricole de producţie, primind plată în natură. Deci, aceasta este o a doua sursă de aprovizionare pentru stat. De asemenea, statul deţine morile, unde măcinatul se plăteşte tot în natură. Aceasta este o a treia sursă de aprovizionare.

In felul acesta, statul a putut să desfiinţeze regimul cotelor obligatorii, care era copiat din altă parte şi care nu cointeresa pe ţărani, şi să treacă la regimul contractelor la preţuri remuneratorii. Preţul pe care îl plătim ţăranului la toate produsele acoperă pe deplin munca şi cheltuielile lui şi îi asigură şi un beneficiu. După desfiinţarea cotelor obligatorii situaţia s-a schimbat fundamental. Ţăranul a devenit mai cointeresat, a văzut în statul socialist forţa care se ocupă de existenţa sa, iar relaţiile dintre stat şi ţărănime sînt acum cu totul altele decît erau înainte.

Tov. Fam Van Dong :

Care este raportul procentual dintre cele 3 feluri de livrări ?

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. E. Bodnăraş :

Principala sursă a asigurării fondului central este producţia pe care o organizează statul prin mijloacele sale : GAS, SMT şi morile. La unele produse, aceste 3 surse, fără contracte, ating 60% din fondul central planificat al statului.

Cînd am hotărît să trecem la contracte încheiate în întregime pe baza liberului consimţămînt, a hotărîrii adunării generale a cooperatorilor, au fost unii tovarăşi care aveau unele îndoieli. Ei spuneau că, dacă ţăranii nu sînt ajutaţi la contractări măcar prin sfaturi, atunci poate nu vor mai contracta cu statul. Atunci noi ne-am făcut aşa o socoteală : chiar în această situaţie, cu rezervele pe care le avem şi cu ceea ce realizăm, noi ne putem permite să aşteptăm. Dar nu a fost nevoie. Ţăranii au mers pe linia contractelor. Este important de subliniat că preţurile de contractare sînt remuneratorii.

Comerţul este monopol de stat. Statul poate dirija preţurile, pentru că el dispune de o masă de mărfuri industriale şi de produse agricole proprii care reprezintă un regulator al pieţii.

Apoi, ţăranul a avut timp să se convingă că are în clasa muncitoare un aliat care îl ajută şi care l-a ridicat din sărăcie. Ţăranul nostru nu mai este ţăranul de altă dată. Satele noastre s-au ridicat foarte mult.

Ţăranul poate să vîndă şi pe piaţa liberă, de asemenea, şi cooperativa poate să vîndă la liber. Ei pot să stabilească singuri preţurile, dar trebuie să ţină cont şi de preţurile stabilite de stat. Bizuindu-ne pe această bază materială, preţurile nu mai sînt stabilite pe cale administrativă, ci în virtutea faptului că ele pot fi susţinute de anumite produse. In felul acesta s-au realizat foarte repede noi contractări pe baza hotărîrii adunării generale a membrilor cooperatori, cu tot ce decurge din această relaţie liber consimţită.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

In plus, statul acordă, pe baza contractelor pe care le încheie, avansuri, credite pentru investiţii, iar ţăranii recurg la aceste mijloace pentru a-şi organiza mai bine economia cooperativelor.

Noi socotim că am rezolvat bine această problemă.

Tov. Fam Van Dong :

Aceste credite care se dau ţăranii le rambursează şi cu ce dobîndă ?

Tov. E. Bodnăraş :

Le rambursează cu o dobîndă de 2%. Ţăranului nu-i place să primească gratuit; e drept că ţăranului îi place să plătească cît mai puţin, dar să plătească totuşi ceva pentru ca socotelile să fie clare.

Noi am intervenit cu noi măsuri. In primul rînd, atunci cînd colectivizarea a fost încheiată, noi am hotărît să trimitem în fiecare cooperativă agricolă de producţie cîte un inginer agronom şi un medic veterinar, plătiţi de către stat. Ţăranii i-au primit cu încredere. Intîi, pentru că pe ei nu-i costa nimic şi în al doilea rînd pentru că agronomul şi veterinarul erau specialişti. La foarte scurt timp după aceasta, ţăranii au venit în multe locuri cu propunerea de a-i alege pe inginerii agronomi ca preşedinţi de cooperative. Noi am întrebat : "De ce vreţi să-i încărcaţi şi cu sarcini administrative, pentru că de fapt ei sînt specialişti, sînt ingineri agronomi?". Atunci ţăranii ne-au răspuns : "Da, este adevărat, dar ei au venit din alte părţi şi nu au rude, nu au prieteni intimi în sat şi deci ei vor face socotelile mai drept". Si atunci am descoperit că există o preocupare reală din partea ţăranilor. Cînd ţăranul are 2 ha. el vede din uşa casei tot ce se întîmplă pe pămîntul său, dar cînd are 2.000 de ha. atunci nu mai poate vedea şi începe să aibă

*/.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

53

bănuieli : cine ştie, poate urma să primească mai mult, poate mai puţin. De aceea ţăranii vor socoteli clare.

Atunci, noi am luat acum 2 ani o a doua hotărîre - să organizăm sectorul contabilităţii în cadrul cooperativelor agricole de producţie şi am trimis la fiecare cooperativă contabili plătiţi de stat. Si această măsură ţăranii au primit-o bine, pentru că nu ei trebuiau să plătească cele 70 şi ceva de milioane de lei, cît ne costă anual aceşti contabili. Aici s-au întîlnit două interese identice : ţăranii vor socoteli clare şi statul vrea socoteli clare. Cînd o cooperativă cere credit, ea trebuie să fie în stare să prezinte clar socotelile şi aceasta face ca contabilii să cunoască raţiunea şi randamentul investiţiei. Noi acordăm credite exclusiv pentru investiţii şi pentru dezvoltarea producţiei. Pentru consum nu acordăm credite şi, de altfel, nici nu este nevoie. Astăzi instituţia contabililor este foarte stimată şi apreciată de ţărani.

In acest cadru de dezvoltare şi de consolidare a cooperativelor a apărut problema îmbunătăţirii calitative a relaţiilor, modalitatea de a rezolva problema relaţiilor dintre membrul cooperqtor şi cooperativă : proprietatea asupra casei, asigurarea bătrîneţelor, problema salariaţilor cooperativei - şoferi, asistenţi veterinari, deci specialiştii pe care cooperativa însăşi şi-i formează şi care nu lucrează pe cîmp, însă deservesc cooperativa. Capacitatea cooperativelor a crescut. Ele au simţit nevoia să-şi asigure modalităţile de cooperare cu celelalte cooperative pentru rezolvarea unor probleme comune : irigaţii, transporturi.

Din complexul acesta de preocupări a rezultat pentru noi concluzia că este necesar să se treacă la o formulă de organizare superioară, corespunzătoare noului stadiu. Aceasta s-a realizat

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

prin crearea uniunilor cooperatiste la raion, regiune şi pe scară naţională, care preiau toată complexitatea sarcinilor legate de organizarea acestor relaţii, de care înainte se ocupa aparatul nostru de partid şi de stat. In mare, noi planificăm 5 culturi principale pe regiuni şi pe raioane, dar distribuirea acestora între cooperative se face acum de către uniunile raionale, cum cred ele că este mai bine.

Pe linia îndrumării agriculturii noi avem şi organe de stat în regiuni, raioane,la centru - consiliile agricole -, dar acestea asigură organizarea şi planificarea generală şi fac mai mult oficiul de deservire şi asistenţă tehnică, de îndrumare tehnico-economică.

Organizarea producţiei o face uniunea cooperatistă şi adunarea generală a membrilor cooperatori. Mai mult, noi ne gîndim să încredinţăm uniunilor cooperatiste sarcina valorificării produselor agricole şi transformării lor primare. Ca o primă măsură, le-am încredinţat valorificarea fructelor, legumelor şi zarzavaturilor; tot comerţul cu fructele, legume şi zarzavaturi l-am predat uniunilor cooperativelor agricole de producţie. Deci, ele organizează producţia, ele organizează şi desfacerea. De exemplu, înainte roşiile rămîneau în cooperativă pînă cînd veneau camioanele organizaţiei comerciale să le ridice. Acum nu se vor mai produce întîrzieri, pentru că orice pierdere prin întîrziere este suportată de organizaţia producătoare, care se ocupă şi de desfacere. Aşa că aici s-a creat un cadru de relaţii la un stadiu superior.

Probabil, uniunile îşi vor organiza mici întreprinderi pentru repararea uneltelor obişnuite, a maşinilor, a camioanelor, a tuturor mijloacelor de transport ale cooperativelor. Parcul de maşini şi tractoare rămîne însă în continuare în mîna statului.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. Fam Van Dong :

Cum rezolvaţi problema locuinţelor la sate ?

Tov. E. Bodnăraş :

Ţăranii noştri îşi construiesc singuri casele. Nici statul şi nici cooperativa nu finanţează construcţia de locuinţe la sate. Ţăranii se asociază, îşi fac împreună cărămizi, construiesc împreună, iar cooperativa îi ajută înlesnindu-le procurarea de materiale. Casele lor sînt frumoase şi ieftine, iar pentru construirea lor ţăranii nu au nevoie de birouri de proiectări speciale şi de planuri complicate.

In ceea ce priveşte construcţia de locuinţe la oraşe, noi vom realiza în cincinal circa 300.000 de apartamente, iar ţăranii vor realiza în acelaşi interval aproape 500.000 de locuinţe din fonduri proprii.

Tov. Fam Van Dong :

Care este situaţia cu loturile individuale ?

Tov. E, Bodnăraş :

Noi am îmbunătăţit statutul cooperativelor agricole şi odată cu aceasta am reglementat definitiv şi problema loturilor individuale, a caselor, a locurilor pentru construcţie şi altele. Noi am stabilit că fiecare familie - membră a cooperativei - este deplin stăpînă pe casă şi terenul pe care se găseşte casa. Casa se transmite prin moştenire, se poate şi vinde. In afară de aceasta, fiecare familie are în folosinţă proprie un lot de teren repartizat de către cooperativă, cu o suprafaţă pînă la 30 de ari. Mărimea lotului se stabileşte după numărul braţelor de muncă, active în cooperativă, ale familiei. Acest teren, deşi este proprietatea cooperativei, se află în folosinţa personală a cooperatorilor. Ţăranul mai are dreptul să ţină o vacă proprie, porci, oi şi un număr nelimitat de păsări. Toate acestea constituie gos-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

podăria lui personală, iar produsele pe care le obţine poate să le vîndă fie în cooperativă, fie pe piaţă.

Tov. Fam Van Dong :

Care este raportul procentual între venitul obţinut de ţăran din munca sa în cooperativă şi cel obţinut de pe lotul individual ?

Tov. E. Bodnăraş :

Principala sursă de venituri a cooperatorului este cooperativa agricolă de producţie. Aceasta reprezintă, în medie, peste 60-70% din veniturile sale. Ţăranii sînt plătiţi după numărul zilelor-muncă şi primesc remuneraţii suplimentare după cantitatea şi calitatea produselor realizate.

Tov. Fam Van Dong :

Cum sînt plătiţi, în natură sau în bani ?

Tov. E. Bodnăraş :

O parte în bani, iar o altă parte în natură. Insă, tendinţa generală a ţăranilor este de a primi bani. Sînt foarte multe cazuri cînd ţăranul îşi lasă partea sa de produse agricole în depozitele cooperativei, nu le mai duce acasă; a căpătat o încredere foarte mare în cooperativă.

Noi nu ne-am grăbit cu cooperativizarea. Am stat de vorbă cu ţăranii timp de 16 ani şi am reuşit încet-încet să înaintăm în acest proces complex şi să rezolvăm problemele fără zguduiri.

Şeptelul s-a dezvoltat, producţia agricolă a crescut - modest, dar a crescut; nevoile au fost întotdeauna satisfăcute.

Este caracteristic şi trebuie reţinut faptul că noi am cooperativizat numai gospodăriile ţărăneşti de la şes şi deal. La munte nu am făcut cooperativizarea şi nici nu ne gîndim să ne luăm pe cap o asemenea sarcină.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

578

Tov. Pham Van Dong :

Cum trăiesc oamenii la munte ?

Tov. E. Bodnăraș :

Ei sînt în principal crescători de animale; de asemenea, lucrează în păduri. Au fost încercări de cooperativizare și la munte, dar nu au dat rezultate. A doua zi după cooperativizare țăranul a venit și a spus : "Foarte bine, dar acum dați-mi furaj". Pînă a nu fi cooperativizați aceștia nu a constituit o problemă, dar după aceea au început să ceară.

Însă, țăranii aceștia individuali sînt clienții statului. Ei contractează cu statul produsele lor la prețuri remuneratorii, cu prime de încurajare pentru calitatea produselor. Ei nu au voie să exploateze muncă străină; cînd am lichidat chiaburimea am lichidat și exploatarea. Țăranii de la munte cîștigă bine și nu avem nici un fel de dificultăți cu ei.

Tov. Pham Van Dong :

V-am ruga, dacă este posibil, să ne faceți o comparație între rezultatele obținute în cooperativele din România și în celelalte țări socialiste din Europa.

Tov. E. Bodnăraș :

Vă voi face, însă în termeni foarte generali, pentru că nu dispunem de cifre de detaliu.

In ce privește Polonia, agricultura este foarte puțin cooperativizată - are numai vreo 3 procente.

In Germania democrată au fost serioase dificultăți în activitatea de organizare a cooperativelor. După cîte cunoaștem, acolo au fost unele greutăți în perioada cînd au mers cu un tempo mai susținut în această acțiune. Recent în RDG a avut loc un congres al țăranilor.

Cehoslovacia, știu că a avut și ea serioase dificultăți în ce privește producția agricolă.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. Fam Van Dong :

Din ce cauză ?

Tov. E. Bodnăraş :

Din cauză că nu are braţe de muncă. Cei mai mulţi oameni erau angajaţi în industrie şi erau mai puţin interesaţi să lucreze la cîmp. Apoi, tovarăşii cehoslovaci s-au orientat mai mult spre producţia de culturi industriale şi de mare randament şi mai puţin spre culturile cerealiere. Sigur că în felul acesta n-au putut satisface cerinţele interne şi astfel au rămas tributari altor ţări : exportau unt şi importau grîu. Lenart mi-a spus într-o discuţie : "Este oare posibil să facem acest lucru - untul să-l exportăm cu valută internă socialistă,iar grîul să-l plătim cu valută forte?".

In Ungaria, la fel, au fost greutăţi. Acolo s-a procedat altfel : s-a plătit ţăranilor rentă. La un moment dat, gospodăria individuală reprezenta sursa principală de venit a ţăranului şi el nu mai era interesat în promovarea intereselor cooperativei. Au fost asemenea fenomene cînd ţăranul îşi strîngea de pe cîmp produsele care-i reveneau pentru zilele-muncă şi spunea că restul rămas pe cîmp fiind al statului, statul să-l strîngă.

Mai bine s-au dezvoltat lucrurile în Bulgaria,bineînţeles după ce şi ea a avut o perioadă de dificultăţi. Astăzi cooperativele din Bulgaria obţin rezultate bune. Tovarăşii noştri au fost acolo şi au văzut acest lucru.

Sigur, sînt cunoscute dificultăţile din Uniunea Sovietică, datorită orientării pe care Hruşciov a dat-o agriculturii : a mutat grîul din Ucraina, unde se cultiva din moşi-strămoşi, în Kazahstan, pe pămînturile desţelenite.

Tov. P. Niculescu-Mizil :

Şi a recoltat în Canada (rîsete).

./.

Wilson Center Digital Archive

Original Scan

Tov. Fam Van Dong :

Ce vroia să facă Hruşciov cu cooperativele ?

Tov. E. Bodnăraş :

El nu ne-a explicat.

La un moment dat, cînd Hruşciov a venit la noi în România, el a vrut să ne dea lecţii cum să cultivăm porumbul. Aceasta nu este o anecdotă, este fapt real. La ultima lui vizită în ţara noastră în 1962, cînd era foarte supărat că dezvoltarea noastră "se face independent" - termenul esteal lui -, în final ne-a lăsat o hîrtiuţă în care a spus : "Iată cum cred eu că ar trebui organizată agricultura voastră". Intr-o noapte, împreună cu un specialist care îl însoţea permanent, Sevcenko, el a elaborat un plan pentru dezvoltarea în perspectivă a agriculturii româneşti. Iată cîteva elemente din acest plan : 2 milioane ha. mazăre furajeră, vreo 4 milioane ha. porumb siloz şi alte asemenea lucruri. El a făcut aceasta cu toată seriozitatea, iar hîrtia respectivă există la noi.

Dar ceea ce nu a putut face la noi, a făcut la el acasă, astfel că nici Kazahstanul nu a avut grîu şi nici Ucraina. Treptat, rezervele s-au epuizat şi nu a mai rămas decît situaţia pe care dv. o cunoaşteţi, şi care probabil se va resimţi încă mulţi ani. SMT-urile au fost desfiinţate - de la un stadiu superior de organizare, în care maşinile se aflau în mîna statului socialist, s-a trecut la o formă inferioară de proprietate obştească. Parcul de maşini a fost pulverizat, repartizîndu-se în colhozuri, unde utilajele nu au mai fost îngrijite, întreţinute. După aceea s-a mers la o altă extremă în ceea ce priveşte lotul personal, sugrumînd complet cointeresarea materială a ţăranului. Drept rezultat, ţăranii fugeau la oraş şi căutau acolo de lucru. Cu prilejul vizitelor pe care le-am întreprins în Uniunea Sovietică

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

am fost impresionaţi de starea înapoiată a satelor sovietice. La ultima întrevedere pe care am avut-o, unul dintre conducătorii lor, care probabil vedea mai limpede lucrurile, a spus: "Este trist că la a 49-a aniversare a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie mai sîntem încă într-o astfel de situaţie".

Cînd am întîmpinat dificultăţi în CAER, noi am fost acuzaţi că ne orientăm spre industrializare, iar cînd am cumpărat unele agregate din occident - pe care nu le putem obţine din lagărul socialist, fie că nu se produc fie că sînt de calitate inferioară -, am fost calificaţi că sîntem pe cale "să ne vindem sufletul capitaliştilor". Atunci noi am pus aşa o întrebare : dacă la un moment dat nu o să ai bicicletă, ce faci? Mergi pe jos, dar tot mergi. Dar dacă nu ai pîine şi trebuie să te duci la capitalist să-ţi dea? Cine este în pericol să se vîndă? Dacă capitalistul spune "Nu-ţi dau!", sau îţi pune cine ştie ce condiţii? Acesta este adevăratul pericol.

Ţările socialiste europene şi-au redus suprafeţele afectate culturilor cerealiere cu vreo 3.500.000 ha. în cursul ultimilor ani, trecînd la alte culturi "mai rentabile". Cerealele trebuia să producă România ca ţară "specializată". Această reducere a suprafeţei înseamnă un deficit de 10 milioane de tone de cereale, adică atît cît importă Polonia, RD Germană, Cehoslovacia, Ungaria. Pînă şi Bulgaria a fost importatoare de grîu în ultima vreme. Ea s-a lăsat specializată pe producţia de legume, pe care trebuia s-o finanţeze din bugetul statului ca să susţină exportul în ţările socialiste care importau legume cum sînt : Uniunea Sovietică, Cehoslovacia. Iar acum bulgarii pun problema în CAER ca să se revizuiască preţurile legumelor la export, pentru că ei nu mai pot finanţa legumicultura din bugetul de stat. Tovarăşii din CAER dau din umeri, iar Bulgaria spune că nu va mai produce legume şi va reveni la producţia de cereale, deoarece legumele

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

61

le exportă în deficit, iar cerealele le importă pe dolari.

Dar după aceste digresiuni, să încheiem tabloul dezvoltării noastre economice.

Noi alocăm fonduri foarte mari pentru investiţii. In următoarea perioadă de 5 ani, acordăm aproximativ 26-27% din venitul naţional. Este o sarcină foarte grea, însă noi trebuie să-i facem faţă pentru că sîntem rămaşi în urmă. Cine nu prinde din urmă procesul acesta rapid de dezvoltare industrială care are loc în general în lume, acela pierde şi noi nu vrem să pierdem. Socialismul nu trebuie compromis. Pentru aceasta noi am acordat în perioada 1960-1965 un volum total de investiţii de 211 miliarde lei (din care 172 miliarde din bugetul de stat),iar pentru perioada 1966-1970 este prevăzut un volum de investiţii din fondurile statului de 260 miliarde lei.

Din aceste investiţii de 211 miliarde lei, 49% au mers în industrie, 19% în agricultură, 11% (adică 23 miliarde) pentru acţiuni social-culturale, acţiuni de masă,sănătate etc. Din aceste 23 miliarde, 13 miliarde au fost cheltuite pentru locuinţele construite de stat la oraşe.

Pentru perioada 1966-1970 volumul de investiţii din fondurile statului se va repartiza în felul următor : din totalul de 260 miliarde (deci o creştere de 50%) se va aloca pentru industrie 144 miliarde, pentru agricultură 35 miliarde, pentru construcţii de locuinţe 24 miliarde.

Tov. Pam Van Dong :

Dv. construiţi foarte mult !

Tov. E. Bodnăraş :

Noi sîntem rămaşi în urmă. In rîndul ţărilor socialiste noi sîntem înspre coadă ca nivel de viaţă. Ca ritm de dezvoltare sîntem în frunte.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. Pam Van Dong :

Acum vă puteţi permite să încetiniţi ritmul şi să vă ocupaţi mai mult de cerinţele vieţii.

Tov. E.Bodnăraş :

Ritmul acesta de 10,5% este aparent mai scăzut, dar raportat la baza existentă la nivelul anului 1965, el reprezintă un efort considerabil.

Câteva date cu privire la productivitatea muncii şi nivelul de trai. In perioada 1960-1965 productivitatea muncii în industrie a crescut cu un ritm mediu anual de 8,3%. Produsul social a crescut în aceeaşi perioadă într-un ritm mediu anual de 9,3%, iar venitul naţional cu un ritm de 9,1%.

Salariul real a crescut în perioada 1960-1965 într-un ritm mediu anual de 5,1%; este o creştere modestă, însă o creştere constantă.

Pentru perioada următoare venitul naţional va creşte cu un ritm mediu anual de 7% faţă de 9% cât a fost în perioada şesenalului; productivitatea muncii va creşte cu un ritm mediu anual de 7%; salariul mediu va creşte cu un ritm mediu anual de 4,5%.

68,3% din comerţul nostru exterior se desfăşoară cu ţările socialiste, iar cu ţările capitaliste 31,7%. Volumul comerţului exterior a sporit de 2,1 ori în intervalul acesta de 6 ani, din care exportul de maşini a crescut de 2,6 ori, iar exportul produselor industriei chimice de 5,9 ori. Deci, în export ponderea cea mai mare o capătă produsele industriale. Pentru perioada următoare, comerţul nostru exterior se va desfăşura în proporţii de 55% cu ţările socialiste şi 45% cu ţările capitaliste. Volumul total va creşte cu 40%, într-un ritm mediu anual de 7%.

In ultimii ani am acordat o deosebită atenţie cercetării ştiinţifice, culturii şi învăţământului. In întreaga ţară funcţionează astăzi 264 de unităţi de cercetare ştiinţifică, din care

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

52 de institute ale Academiei. In reţeaua de cercetare ştiinţifică lucrează 23.000 de specialişti cu pregătire superioară, atît în cercetarea ştiinţifică fundamentală, cît şi în cea aplicativă.

Tov. Pan Tan Dung :

Care este bugetul cercetărilor ştiinţifice ?

Tov. E. Bodnăraş :

In perioada 1961-1965 a fost de 5.500.000.000 lei.

Tov. Pan Tan Dung :

Cam cît reprezintă ţapă de bugetul de stat ?

Tov. E. Bodnăraş :

7%. In următorii 5 ani alocăm pentru cercetările ştiinţifice 7 miliarde lei. Din această sumă acordăm aproape 2 miliarde lei pentru construcţia de noi institute şi laboratoare, cît şi pentru dotarea lor cu aparatură tehnică modernă. Pînă în anul 1970 va trebui să ridicăm numărul cercetătorilor ştiinţifici la 30.000. Importul de inteligenţă costă din ce în ce mai mult şi devine tot mai necesar să producem noi înşine inteligenţă. Licenţele costă mult, ştiinţa se dezvoltă impetuos şi nu totul poate fi rezolvat prin cumpărare.

In ce priveşte învăţămîntul, numărul elevilor şi studenţilor în anul şcolar 1965-1966 este de 3.700.000. In perioada 1960-1965 au absolvit institutele de învăţămînt superior 77.000 de ingineri, economişti, medici şi alţi specialişti, iar în învăţămîntul tehnic şi profesional au absolvit 383.000 de tehnicieni şi muncitori calificaţi. Invăţămîntul de 8 ani este general şi obligatoriu.

Tov. Pan Tan Dung :

După aceea ce urmează ?

-/-

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. E. Bodnăraş :

După aceea urmează liceele (4 ani) şi învăţămîntul superior (între 4 şi 5 ani).

Manualele şcolare sînt gratuite.

Tov. Pam Van Dong :

Se dau şi burse ?

Tov. E. Bodnăraş :

Din totalul studenţilor, 63% locuiesc în cămine şi primesc burse de stat. Noi construim foarte multe cămine studenţeşti. In ce priveşte bursele, acestea se dau în raport de notele obţinute.

Tov. Pam Van Dong :

In învăţămîntul mediu se acordă burse ?

Tov. E. Bodnăraş :

Bursele se acordă numai în învăţămîntul superior. Pentru şcolile medii se acordă foarte puţine burse, în special fiilor de ţărani care vin la oraş, în cazurile cînd în localităţile de unde provin nu există şcoală medie.

In ce priveşte sectorul cultural, în perioada 1960-1965 am construit 54 de cinematografe la oraşe, 3.800 de săli de cinematograf la sate. Am construit 7 staţii principale de televiziune, precum şi alte obiective importante.

Reţeaua sanitară este bine dotată. Avem un medic la vreo 700 de locuitori; la ţară 1 medic la 2000 locuitori, iar la oraş 1 medic la 260 locuitori.

Tov. Nguyen Duy Trinh :

Asistenţa medicală este gratuită ?

Tov. E. Bodnăraş :

Asistenţa medicală este gratuită. Ţăranii cooperatori care sînt internaţi în spitale plătesc numai 15-20% din costul întreţinerii.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

65

Iată, acesta este un tablou succint al dezvoltării economiei noastre.

Poate facem o pauză.:

Tov. Fam Van Dong :

Avem impresia că am lucrat bine.

Tov. E. Bodnăraş :

Şi o să continuăm după amiază.

Tov. Fam Van Dong :

Să începem la orele 15,oo.

Tov. E. Bodnăraş :

Da.

Tov. Fam Van Dong :

Cred că aţi putut constata că am ascultat cu foarte mare atenţie expunerea dv. şi că am fost impresionaţi de această expunere. Vă felicităm pentru rezultatele obţinute.

Tov. E. Bodnăraş :

După amiază vrem să vă prezentăm situaţia din partidul nostru şi cîteva probleme ale noastre, legate de dezvoltarea economiei în general, precum şi alte probleme referitoare la relaţiile noastre şi la mişcarea comunistă şi muncitorească.

Tov. Fam Van Dong :

De acord.

Voi avea, de asemenea, unele întrebări de pus.

După cîte ştiu, vom publica un comunicat comun. Vom desemna cîţiva tovarăşi care să se ocupe de această problemă.

Tov. E. Bodnăraş :

Si noi vom desemna. Dv. pe cine desemnaţi ?

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

66

Tov. Fam Van Dong :

Pe ministrul adjunct al afacerilor externe, ambasadorul nostru la dv. şi încă un tovarăş.

Tov. E. Bodnăraş :

Atunci vom desemna şi noi tot trei tovarăşi : tov. Vasile Vlad, şeful Secţiei Relaţii Externe, tov.Vasile Gliga, adjunct al ministrului afacerilor externe şi tov. Ioan Moangă, ambasadorul nostru la Hanoi.

Tovarăşii vor pregăti un proiect pe care ni-l vor prezenta cînd va fi gata. Cred că o să fie un comunicat bun.

Tov. Fam Van Dong :

Noi credem că lucrul acesta se va face fără complicaţii.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

67

Sedinţa a III-a

- Sîmbătă, 7 mai 1966, orele 15,oo -

Tov. E. Bodnăraş :

Dacă ne permiteţi, tovarăşi, să continuăm, bineînţeles dacă nu aveţi unele întrebări faţă de cele expuse de mine azi dimineaţă.

Tov. Fam Van Dong :

Am unele întrebări.

Tov. E. Bodnăraş :

Poftiţi, vă rog.

Tov. Fam Van Dong :

In Uniunea Sovietică şi în alte ţări de democraţie populară noile forme de organizare a economiei au fost studiate timp de ani întregi, s-au tras primele concluzii, s-a vorbit despre această problemă la o plenară a CC al PCUS, în raportul tov. Kosîghin la Congresul XXIII-lea. De asemenea, s-a vorbit de această problemă şi în alte ţări. Care este părerea dv. asupra acestei chestiuni ?

Tov. E. Bodnăraş :

O să vă rog să-mi permiteţi ca această chestiune să o leg de problema relaţiilor cu celelalte ţări socialiste. Cît priveşte situaţia de la noi, o voi arăta pe parcurs, cînd voi vorbi şi de partid şi de organizarea activităţii noastre în general.

Tov. Fam Van Dong :

A doua întrebare : Care este scara salariilor la dv?

Tov. E.Bodnăraş :

La noi salariul mediu este astăzi de 1100 lei. Specialiştii, inginerii, firesţe că au salarii mai bune. Un director de în-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

treprindere are un salariu de vreo 3000 lei, un inginer cu stagiu 2500 lei. La noi lucrează foarte multe femei, aşa că în familie se întîlnesc adesea două salarii. Nivelul de viaţă este satisfăcător. Oamenii noştri sînt îmbrăcaţi bine, au locuinţe confortabile.

Acum noi am trecut la o nouă măsură, de a permite construirea de locuinţe în oraşe, prin asociere, din depunerile băneşti pe care le poate avea fiecare cetăţean la CEC. La aceasta se adaugă un credit acordat de stat şi care se rambursează în decurs de 25 de ani. Această măsură a făcut ca foarte mulţi cetăţeni, în loc să-şi cumpere automobile, să-şi construiască locuinţe, iar aceasta este mai avantajos şi pentru noi şi pentru ei. Locuinţele la noi sînt încă foarte ieftine.

Ne gîndim ca salariul real să crească în următorii 5 ani cu 20-25%, cam cu 4 - 4,5% pe an.

Partidul nostru împlineşte mîine 45 de ani. Din întîmplare, ne găsim aici, la Hanoi, la această aniversare a partidului.

Partidul nostru numără astăzi un total de 1.500.000 membri. La ultimul congres el şi-a reluat denumirea de Partid Comunist. Din 1948 pînă în 1965 el a purtat denumirea de Partid Muncitoresc. El a căpătat această denumire după ce am realizat fuziunea cu Partidul Social-Democrat în 1948. In acea perioadă a fost nevoie de o asemenea denumire, dar acum nu i-am mai văzut necesitatea.

Compoziţia socială a partidului nostru se exprimă în felul următor: muncitori - 600.000, deci cam 40%; ţărani - 485.000, deci aproximativ 32%; intelectuali şi funcţionari - 335.000, deci cam 22% şi alţii 6 %.

Tov. Fam Van Dong :

Cîte femei sînt în partid ?

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

69

Tov. E. Bodnăraş :

330.000 de femei, adică 21,6%.

Deci, muncitorii şi ţăranii împreună deţin majoritatea covîrşitoare a compoziţiei partidului nostru, ceea ce reprezintă 72%.

La Congresul al IX-lea al partidului s-a aprobat un nou statut al partidului. Acesta prevede desfiinţarea stagiului de candidat de partid, aşa că noi primim acum direct în partid, fără stagiu. Noi am socotit că cei mai mulţi din tinerii care intră în partid îşi fac stagiul în rîndurile UTC, sînt tineri care se afirmă în producţie şi sînt pregătiţi şi verificaţi pînă la intrarea în partid în aceste condiţii.

Congresul al IX-lea a adus, prin prevederile statutare şi unele îmbunătăţiri în conducerea partidului : astfel, noi avem în fruntea partidului un Comitet Central care alege Comitetul Executiv al CC, Prezidiul Permanent al CC şi Secretariatul CC. Comitetul Executiv reprezintă ceea ce înainte era cunoscut sub numele de Birou Politic. El este organul permanent între plenarele Comitetului Central. In Comitetul Executiv al CC intră 15 membri titulari şi 10 supleanţi. Dintre membrii titulari, 7 sînt membri ai Prezidiului Permanent. Prezidiul este format din cei mai vechi membri ai Comitetului Executiv, în componenţa lui intră secretarul general şi încă 6 tovarăşi.

Prezidiul Permanent este organul care se întruneşte fără ordine de zi, ori de cîte ori este nevoie. In unele cazuri el se întruneşte şi de 3 ori pe zi, după cum se simte nevoie de a ne consulta operativ asupra unei probleme care preocupă conducerea fie de politică externă, fie de politică economică. Noi am simţit nevoia acestui organ pentru a asigura o bună respectare a principiului conducerii colective.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Comitetul Executiv al partidului se întruneşte, de regulă, la fiecare săptămînă o dată. Această zi pe săptămînă este marţi. Comitetul Executiv se întruneşte în şedinţe cu o ordine de zi în care sînt cuprinse problemele pe care guvernul şi secretariatul le-au discutat în prealabil, eventual şi probleme care au fost discutate în Prezidiul Permanent, hotărîrile care au nevoie de confirmarea Comitetului Executiv.

Secretariatul Comitetului Central este format din 9 secretari. Toţi sînt membri ai Comitetului Central, dar nu toţi sînt membri ai Comitetului Executiv. Din 9 secretari, 5 sînt membri ai Comitetului Executiv, 4 nu sînt. Secretariatul conduce întreaga muncă organizatorică, de cadre, resorturile de propagandă, de agitaţie şi toate legăturile partidului cu alte partide comuniste. Secretariatul se întruneşte şi el în şedinţă plenară cel puţin o dată pe săptămînă - luni.

In ce priveşte Consiliul de Miniştri, acesta are un Birou permanent format din preşedintele şi vicepreşedinţii Consiliului de Miniştri. Consiliul de Miniştri se întruneşte în şedinţă o dată pe săptămînă - luni - după o ordine de zi pregătită în prealabil. Biroul Permanent are şi el şedinţele sale, tot luni, după ce se termină şedinţa Consiliului de Miniştri, fie pentru discutarea chestiunilor înscrise în nomenclatorul de probleme care au fost atribuite Consiliului de Miniştri, fie pentru examinarea problemelor pe care Consiliul de Miniştri le încredinţează Biroului Permanent pentru a fi rezolvate.

Deci, luni se produc aceste consultări şi schimburi de păreri în Consiliul de Miniştri şi în Secretariat, iar mai apar la Comitetul Executiv pentru aprobare, după care se întorc la Consiliul de Miniştri pentru efectuarea formalităţilor şi transformarea lor în hotărîri, în decizii.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

71

Noi avem 16 regiuni administrative. Fiecare regiune are un comitet regional de partid, un birou regional şi un secretariat, în care intră primul secretar şi secretarii comitetului regional. Aceeaşi organizare este şi la raioane, însă cu o componenţă mai restrînsă.

In marile întreprinderi există comitete de partid şi birouri iar în întreprinderile mai mici funcţionează numai birouri.

Pentru problemele de apărare există un Consiliu Militar în care intră un număr restrîns de persoane : o parte din membrii Prezidiului Permanent, al Comitetului Central şi o parte din membrii Biroului Permanent al Consiliului de Miniştri, plus ministrul Forţelor Armate, ministrul Afacerilor Interne, preşedintele CSP şi şeful Marelui Stat Major, secretarul acestui Consiliu.

Organizaţiile noastre de masă sînt sindicatele, conduse de un Consiliu Central; organizaţia de tineret, Uniunea Tineretului Comunist, organizaţia de femei. Există o organizaţie studenţească care are organe pe centre universitare. Partidul este strîns legat de toate organizaţiile de masă; toate problemele mari ale organizaţiilor de masă sînt discutate în conducerea partidului.

Partidul acordă o deosebită atenţie intelectualităţii. Partidul nostru a avut întotdeauna bune legături cu intelectualitatea. Acum aceasta ne preocupă într-o măsură şi mai accentuată, Dezvoltarea intelectualităţii are loc în cadrul unui proces foarte larg, în fiecare an numărul ei creşte cu zeci de mii de oameni. Intelectualitatea o constituie în prezent îndeosebi specialiştii cu pregătire tehnică şi ştiinţifică care joacă un rol din ce în ce mai mare în economie, în ştiinţă, în organizarea societăţii. Noi obişnuim să ne întîlnim în repetate rînduri cu intelectualitatea, îi strîngem şi pe cei bătrîni şi pe cei tineri să le ascultăm părerea asupra diferitelor probleme. Intenţionăm ca în cadrul studiului pe care îl întreprindem în vederea

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

reorganizării conducerii economiei noastre, să stragem tot ce are intelectualitatea mai bun pentru a participa activ la dezvoltarea economiei ţării. Recent noi am creat Consiliul Naţional al Cercetării Stiinţifice care funcţionează pe lîngă Consiliul de Miniştri şi în fruntea căruia se găseşte un vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri.

Tov. Fam Van Dong :

Cu ce se ocupă acest consiliu ştiinţific ?

Tov. E. Bodnăraş :

In principal, Consiliul coordonează activitatea ştiinţifică din întreaga ţară, activitatea Academiei cu toate institutele ei, activitatea institutelor de cercetări, ale ministerelor, şi a laboratoarelor din marile întreprinderi, activitatea cadrelor din învăţămîntul superior care desfăşoară muncă ştiinţifică. El trebuie, cu concursul tuturor acestor factori, să elaboreze un plan unic de cercetare ştiinţifică, să repartizeze sarcinile între cercetarea fundamentală şi cercetarea aplicativă şi să urmărească executarea lor, să se ocupe de înzestrarea laboratoarelor, de dezvoltarea cadrelor de cercetare ştiinţifică. El participă de asemenea la elaborarea planurilor noastre de stat, avînd de pe acum în cadrul planului un capitol al său - cercetarea ştiinţifică, care face parte integrantă din plan. La fel, planurile de cercetare ştiinţifică ale ministerelor sînt dezbătute în acest consiliu şi devin executorii după aprobarea lor. Planurile economice ale ministerelor sînt, de asemenea, avizate de către acest consiliu. De altfel, la unele lucrări ale organului central de planificare - CSP -, la care participă şi ministerele, vrem să vedem ca şi oamenii de ştiinţă să fie atraşi din ce în ce mai mult.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

73

Noi nu avem probleme deosebite cu intelectualitatea, de natura acelora care au fost întîlnite şi se mai întîlnesc în alte părţi, pentru că nu am pierdut niciodată contactul cu ea. Noi sîntem prezenţi în permanenţă în rîndurile oamenilor de ştiinţă ca şi a oamenilor de creaţie. Noi avem organizaţii de partid prin care comuniştii sînt prezenţi în organele de conducere ale asociaţiilor de creaţie, cum ar fi Uniunea Scriitorilor, Uniunea Artiştilor Plastici sau alte asemenea organizaţii. La noi este mai greu să apară cazuri de genul lui Tarsis. Metodele administrative ne sînt străine; nu putem comanda unui pictor cum să picteze. Creaţia artistică se compune într-o bună parte din talent.

Tov. P.Niculescu-Mizil :

Oamenii de artă urmează partidul, participă activ la viaţa socială, politică, la viaţa ideologică, la întreaga activitate, a partidului. Nu avem probleme deosebite cu ei.

Tov. E. Bodnăraş :

Dintre toate ţările socialiste din Europa, noi am păstrat cel mai mare număr de intelectuali de formaţie veche, reuşind să-i atragem de partea noastră! Astăzi avem o intelectualitate nouă, tînără şi capabilă, formată de regimul nostru.

Vîrsta medie a directorilor noştri de întreprinderi este cam de 28-30 de ani. Străinii care vin la noi sînt izbiţi de această situaţie.

Compoziţia naţională a partidului este următoarea : români - 87%, adică 1.300.000; maghiari - 137.000. Avem în total în ţară o populaţie maghiară de 1.600.000 de oameni. Pe teritoriul ţării noastre locuiesc aproape o jumătate de milion de germani. Dintre aceştia avem în partid 18.600. După aceea urmează ruşii, ucrainienii, sîrbii, evreii şi alţii. Deci, compoziţia naţională a partidului corespunde structurii naţionale a populaţiei ţării noastre.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

74

Nu avem probleme cu naţionalităţile conlocuitoare, cel puţin la noi, pe teritoriul nostru, nu avem asemenea probleme. Dacă ele există, apoi există în altă parte, dar la noi nu. Iar importul acestor probleme în ţara noastră nu are şanse.

Acum vă voi prezenta cîteva din preocupările partidului nostru în legătură cu orientarea sa, cu construcţia economică şi cu relaţiile sale cu celelalte ţări socialiste, cu partidele comuniste şi muncitoreşti, cu mişcarea progresistă din lumea întreagă.

In cursul anului 1962 ne-am întîlnit cu cîteva tendinţe asupra cărora am reflectat foarte mult. Era vorba de tendinţa de a vedea economia ţărilor socialiste din Europa, a acelor ţări care erau membre în CAER, dezvoltîndu-se în cadrul unui plan economic unic pentru toate ţările, cu tot ce însoţeşte această activitate de centralizare a funcţiilor celor mai importante ale unui stat. In acest cadru, ideea de integrare economică era evidentă, sub toate formele, care s-au concretizat în diferitele proiecte pe care le-am întîlnit în CAER, în conferinţe, în articole şi, pînă la urmă, în întîlnirea pe care am avut-o în 1963 cu conducerea sovietică.

La această întîlnire, care a avut loc la Bucureşti, a participat Hruşciov, Brejnev, care atunci era secretar al partidului; Kosîghin, care era prim-vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri şi conduce economia sovietică, şi Andropov. Convorbirile care au avut loc atunci şi care au prevăzut un ciclu de întîlniri pe diferite probleme, ne-au ajutat să clarificăm poziţia noastră în sensul de a spune categoric "nu" la toate aceste proiecte.

Dacă colaborarea şi cooperarea între ţările socialiste constituie o necesitate obiectivă izvorîtă din structura economiei lor, din caracterul de clasă al societăţii socialiste, apoi în nici un caz formele de organizare suprastatală nu au ce căuta,

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

după părerea noastră, în această cooperare şi colaborare.

Statele socialiste din Europa care s-au format după război sînt rezultatul înfruntării care a avut loc pe plan general între fascism şi socialism. In fruntea acestei lupte s-a aflat Uniunea Sovietică care a adus jertfe grele, care a constituit forţa de şoc, dar nu mai puţin adevărat este că fără existenţa unor partide comuniste, fără lupta clasei muncitoare organizate în ţările în care mai tîrziu socialismul s-a instaurat, această victorie a socialismului nu ar fi fost posibilă. Deci, recunoscînd existenţa acestui factor obiectiv pe care l-a creat desfăşurarea războiului şi înfrîngerea fascismului, nu este mai puţin important factorul subiectiv - faptul că în fiecare ţară partidul a jucat rolul fundamental. Aceasta este o realitate peste care nu putem trece nici în aprecierea momentului cuceririi puterii politice şi nici a perioadei următoare cînd această putere politică trebuie valorificată, desăvîrşită prin transformarea socialistă a societăţii.

Naţiunea socialistă este o realitate obiectivă. Abia sub conducerea clasei muncitoare ea capătă deplinătatea capacităţii de a se manifesta ca forţă istorică care s-a clădit independent de voinţa noastră şi care are destinul ei de îndeplinit în dezvoltarea societăţii viitoare socialiste şi comuniste. Naţiunea va continua să joace un rol important pînă la dispariţia ei, moment care este încă foarte departe. Lenin a prevăzut acest proces într-o formulare făcută, cu multă prudenţă, în sensul că chiar după ce puterea politică pe scară mondială va fi în mîna clasei muncitoare, particularităţile naţionale vor persista încă multă vreme. Din aceasta derivă şi grija pe care trebuie s-o purtăm acestei probleme deosebit de importante din punct de vedere politic, pentru că ea formează în prezent cheia dezvoltării societăţii socialiste.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Pentru aceste consideraţiuni noi am spus categoric "nu!" proiectelor care tindeau să anihileze în ultimă instanţă funcţiunea partidului din ţara respectivă, funcţiunea clasei muncitoare din ţara respectivă, funcţiunea statului naţional în dezvoltarea societăţii socialiste.

In naţiunea burgheză există cele mai mari contradicţii de clasă. Acestea dispar în naţiunea socialistă pe măsură ce se lichidează clasa foştilor explostatori, se întăreşte clasa muncitoare, se dezvoltă clasa prietenă a ţărănimii, care şi ea devine din ce în ce mai omogenă, se dezvoltă noua intelectualitate. In felul acesta naţiunea capătă o structură din ce în ce mai unitară şi poate să-şi manifeste din plin capacitatea ei creatoare.

Au fost tovarăşi din unele partide şi anume din partidele comuniste mari din ţările capitaliste, care la vremea respectivă ne-au reproşat această poziţie a noastră : "Cum dv. în calitate de comunişti şi internaţionalişti, nu înţelegeţi ceea ce capitaliştii au înţeles de mult şi de aceea se unesc între ei?". Aceleaşi argumente le-a folosit şi tov.Kosîghin în 1962, cînd ne-a prezentat ca exemplu Piaţa comună din Europa occidentală : "Dece nu înţelegem să facem noi, comuniştii, ceea ce fac şi capitaliştii?". Noi am răspuns: "Ceea ce fac capitaliştii între ei este o afacere capitalistă". Acolo se asociază proprietăţile private ale capitaliştilor care sînt nevoiţi să meargă la asemenea forme pentru că altfel înseamnă să se expună loviturilor celui mai tare. Cine domină astăzi economia vest-europeană? Capitalul monopolist american care este mai puternic.

Noi i-am întrebat pe tovarăşii comunişti din partidele care ni s-au adresat şi ne-au interpelat : în cazul în care au de gînd să cucerească puterea politică cred ei care că vor avea şanse să radieze clasa muncitoare a ţării lor în jurul luptei

Wilson Center Digital Archive Original Scan

77

pentru putere, comunicînd că stadiile de trecere spre societatea socialistă sînt următoarele : lupta pentru doborîrea burgheziei, luarea puterii, naţionalizarea mijloacelor de producţie, expropierea expropriatorilor; iar a doua zi după naţionalizarea mijloacelor de producţie - internaţionalizarea mijloacelor de producţie, economia ţării urmînd a fi dirijată de undeva, dintr-un centru oarecare, în cadrul unui plan unic, în interesul internaţionalismului proletar? Poftiţi, mergeţi în alegeri ! ... Este ridicol.

Din fericire, astăzi mulţi judecă altfel.

Cert este că partidul nostru s-a opus, se opune şi se va opune oricăror tendinţe spre instituirea de organisme supranaţionale în relaţiile dintre ţările socialiste şi în orice relaţii în lume. Noi nu recomandăm nici ţărilor capitaliste astfel de relaţii.

Tov. Fam Van Dong :

Au şi ei greutăţi în această problemă. Piaţa Comună merge rău.

Tov. E.Bodnăraş :

Aceeaşi poziţie de principiu o avem nu numai cînd este vorba de organisme economice, dar şi cînd este vorba de alte organisme, politice sau militare. Mă refer la Tratatul de la Varşovia şi căruia participanţi sîntem şi care este un organism destinat să ne apere de eventualele acţiuni ale imperialismului constituit în organizaţia NATO. In cadrul Tratatului noi vrem să fim parteneri egali, convinşi că participăm cu toate forţele noastre la organizarea unui front socialist în acea parte a lumii, fără să admitem instituţii supranaţionale care să ne fie impuse prin voinţa cuiva. Conducerea de partid şi de stat din propria noastră ţară este singura în măsură să hotărască asupra tuturor treburilor politice, economice, militare ale ţării.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

78

Noi socotim că, din punct de vedere principial, nimeni nu poate prelua prerogativele esenţiale ale partidului şi statului, pentru că principala responsabilitate pentru orice acţiune o poartă partidul şi guvernul, instituţiile de stat, faţă de ţară, faţă de propriul popor. Unii tovarăşi s-au supărat cînd puşi în faţa acestor planuri de integrare economică, noi ne-am adresat poporului, muncitorilor, ţăranilor şi i-am informat.

Proprietatea socialistă nu este proprietatea privată capitalistă. Noi nu avem dreptul s-o înstrăinăm, nimeni nu ne-a dat acest mandat - nici congresul partidului, nici guvernul sau Comitetul Central - de a înstrăina proprietatea naţională, în parte sau în totalitate, şi de a o ceda altuia care s-o planifice. Si apoi practic s-a pus întrebarea : şi cine mă rog să planifice? Cine este acela care a dat dovadă de atîta pricepere ca să ne încredem în capacitatea lui de planificare? Noi avem motive să credem că în cazul unor proiecte nu se constată cîtuşi de puţin o asemenea capacitate. Dar aceasta este o chestiune pur accesorie.

Dragi tovarăşi, dacă pe dv. personal v-ar chema cineva ca să ocupaţi un post echivalent în România, sau dacă l-ar chema pe un român să vină să se aşeze într-un loc de conducere în Vietnam, nu ar fi oare o nenorocire? N-ar putea face nimic, ar fi paralizat. Nimeni nu poate să preia răspunderea dv., pe care o exercitaţi trup şi suflet, prin popor, prin istorie, cu tot ce mişcă, cu toate perspectivele, cu toate tradiţiile. Nimeni. Numai dv.

Tov. Fam Van Dong :

Intocmai. Nimeni nu poate să înlocuiască vietnamezul în Vietnam.

Tov. E. Bodnăraş :

Românul în România, sau francezul în Franţa.

Pornind de aici, noi am socotit necesar să exprimăm în documente poziţia noastră, noi am considerat că, dacă în mişcarea

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

comunistă internaţională, dacă între ţările sistemului socialist au apărut dificultăţi, divergenţe, sursa lor principală constă în nesocotirea acestor condiţii fundamentale ale responsabilităţii partidelor în clădirea relaţiilor dintre ele. Această idee noi am exprimat-o şi o exprimăm prin afirmarea egalităţii depline în drepturi a tuturor partidelor, a tuturor statelor mari sau mici. Nimeni nu are vreo vină că istoriceşte s-a clădit o formaţiune mică ca Albania, sau un colos cum ar fi Uniunea Sovietică. Deci, noi proclamăm principiul egalităţii, principiul independenţei, principiul suveranităţii, al neamestecului în treburile interne şi al cooperării şi colaborării pe baza avantajului reciproc şi cerem respectarea acestor principii.

Aceasta este, după părerea noastră, condiţia fundamentală, care, odată satisfăcută, va face să dispară cel puţin 80% din divergenţele care există astăzi, fie în sistemul nostru socialist, fie în relaţiile din mişcarea comunistă. Noi socotim că respectarea acestor principii este condiţia esenţială a solidarităţii şi unităţii sistemului socialist mondial şi mişcării comuniste internaţionale.

Tov. Fam Van Dong :

Este foarte exact. Acestea sînt principiile absolute. A viola aceste principii înseamnă a te expune la grave pericole.

Tov. E. Bodnăraş :

Noi am socotit că respectarea acestor principii va asigura socialismului un auditoriu din ce în ce mai mare, simpatii din ce în ce mai largi, adeziunea popoarelor care luptă pentru eliberarea lor de sub dependenţa colonială, împotriva tendinţelor neocolonialismului, în orientarea lor spre soluţii noi, spre socialism, pentru că cele capitaliste le sînt deja cunoscute. Dacă socialismul nu le va oferi aceste perspective, prin forţa exem-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

80 13

plului său, nu ştiu ce alte soluţii ar mai putea adopta aceste ţări. Dacă naţiunile, după ce au scăpat de hegemonia marilor puteri capitaliste, vor trebui să accepte hegemonia unor ţări socialiste, să asculte de un conducător care să le dicteze ce au de făcut, cîtă pîine să mănînce, cu cîtă pînză să-şi facă cămaşa şi ce suprafaţă să aibă geamurile ferestrelor, apoi nimeni nu va fi tentat să caute fericirea în socialism.

Noi sîntem convinşi că socialismul este singura soluţie. Nu există altă forţă socială care să poată aborda marile probleme ale umanităţii, să producă răsturnarea unui sistem şi făurirea altuia, decît clasa muncitoare, decît partidele comuniste. Dar lucrul acesta trebuie să-l înţeleagă oamenii, iar ca să-l înţeleagă oamenii trebuie să-i demonstrăm viabilitatea.

In acest context de idei noi am apreciat poziţia dv., hotărîrea dv., de a duce lupta pînă la capăt în împrejurările în care vă găsiţi şi am spus : nimeni nu are dreptul să modifice această hotărîre a Partidului celor ce Muncesc din Vietnam. Tovarăşii vietnamezi sînt singurii răspunzători pentru că numai ei au toate elementele pentru a judeca situaţia, pentru a-şi organiza forţele, pentru a-şi rezolva problemele şi numai ei sînt în stare să-şi ducă lupta la bun sfîrşit. De ce am avea o altă părere decît părerea lor? Aici rezidă solidaritatea noastră cu dv. Ea este şi sentimentală, este adevărat, oricine se indignează în faţa unei agresiuni, dar aceasta nu este suficient. Ea este raţională pentru că izvorăşte din concepţia noastră.

Tov. Pam Van Dong :

Vreau să spun două cuvinte : aţi spus adineauri că nimeni nu are dreptul să modifice hotărîrea noastră; de fapt trebuie să adăugăm că nimeni nu poate s-o facă.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

81 33

Tov. E. Bodnăraş :

De acord.

De pe aceste baze noi avem relaţii cu toate partidele comuniste, cu toate ţările socialiste. De pe aceste baze cultivăm aceste relaţii. Noi respectăm această bază în mod riguros şi pretindem ca ea să fie respectată reciproc. Acelaşi lucru îl facem şi în relaţiile noastre cu celelalte organizaţii progresiste, democratice.

In relaţiile cu ţările capitaliste, noi cerem : egalitatea în drepturi, respectarea independenţei şi suveranităţii, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc. Totdeauna vor fi usocoteli clare pe această bază.

Internaţionalismul proletar este o mare forţă, dar conţinutul acestei noţiuni este determinat de capacitatea fiecăruia de a-i da forţă. Dacă fiecare va fi slab pentru că nimeni nu va fi răspunzător şi stăpîn în ţara sa, ce o să mai fie acest internaţionalism proletar ?

Sigur, au fost unii care au crezut că-şi uşurează existenţa calificînd această poziţie a noastră drept "naţionalism","îngustare naţională" şi tot felul de alte epitete. Noi nu ne impresionăm de aceste calificative. Noi constatăm un lucru: la Bucureşti se pot întîlni toate ţările socialiste, toate partidele comuniste, fără restricţii, se pot aşeza la aceeaşi masă fără să scoată cuţitele polemicii.

Asupra polemicii publice, după cum vă este cunoscut, partidul nostru şi-a spus părerea la vremea sa, într-un document publicat în 1964. Tezele acestui document au fost concretizate în lucrările Congresului al IX-lea şi sînt apărate de noi şi de către toţi comuniştii români în orice situaţie. Noi nu vom participa la polemica publică şi nu vom sprijini niciodată - şi acest lucru l-am spus deschis tovarăşilor sovietici - polemica împotriva Chinei, după cum nu vom participa la campania dusă de oricine împotriva Albaniei. Ne ajunge ,

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

am făcut-o o dată, la Congresul al XXII-lea cînd am fost tîrîţi, toate partidele comuniste prezente acolo, să facem declaraţii pentru excluderea albanezilor din rîndurile noastre. De asemenea, am arătat şi tovarăşilor chinezi că nu vom participa nici odată la vreo campanie sau la vreo acţiune împotriva Uniunii Sovietice sau împotriva altei ţări socialiste.

Noi credem că, în rezolvarea problemelor în divergenţă, respectarea principiilor despre care am vorbit este condiţia primordială, iar a doua condiţie este respectarea părerii celuilalt, atenţia cu care trebuie tratată o părere. La urma urmei, dacă nu vom fi de acord asupra unui lucru, nu se întîmplă nici o nenorocire, avem frigidere, putem să închidem problema acolo pînă cînd va fi coaptă, şi după aceea o vom discuta.

Particularităţile dezvoltării construcţiei socialiste şi ale mişcării comuniste şi muncitoreşti indică clar că astăzi nu mai poate fi vorba de un centru unic conducător, că nu mai poate fi vorba de o singură linie de orientare în diversitatea aceasta enormă în care se desfăşoară lupta cu un duşman care merge de la corupţie pînă la bombardamente. Togliatti a făcut o afirmaţie în acest sens, afirmaţie care de fapt îi aparţine lui Lenin, numai că urmaşii lui Lenin au uitat aceste recomandări.

Noi credem că unitatea poate fi restabilită în timp, evitînd greşelile, evitînd să adăugăm focului orice fel de carburanţi, cu răbdare, dar cu neabătută încredere şi perseverenţă pentru a o realiza. Ceea ce se întîmplă la dv. este pînă la urmă o dovadă că lucrul acesta este posibil. Intr-adevăr, în cazul Vietnamului s-a manifestat expresia solidarităţii fiecărei ţări socialiste cu lupta dv.; nu este unul care să fie spus : noi pe vietnamezi nu-i ajutăm. Toţi v-au acordat ajutor - unul mai mult, altul mai puţin. Este tocmai demonstrarea faptului că ceva ne uneşte, iar acest fapt există în mod obiectiv, el nu poate fi

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

83

negat. De aceea noi sîntem încrezători şi vom afirma că ceea ce ne uneşte este mai tare decît ceea ce ne desparte.

Noi nu sîntem supăraţi că tovarăşii sovietici la vremea respectivă au venit cu unele teorii. Se întîmplă. Chimia este foarte complicată : au intrat în eprubetă şi unele substanţe nepotrivite. Comerţul nostru cu Uniunea Sovietică reprezintă 40% din totalul comerţului nostru exterior. La fel, relaţiile noastre cu celelalte ţări socialiste, cu tovarăşii germani, cu tovarăşii cehi care au avut supărările lor pentru că noi nu am acceptat planul de a cultiva mazăre furajeră şi porumb siloz. Tovarăşul Ceauşescu cînd s-a întîlnit cu tov.Novotny la Congresul PCUS de la Moscova i-a spus: "Noi înţelegem că vreţi porumb de la noi şi sîntem de acord să vă dăm. Noi avem mari rezerve care încă nu sînt valorificate în ceea ce priveşte producţia de porumb. Dar acestea cer investiţii, iar noi nu avem aceste mijloace. Vreţi să contribuiţi, veniţi, ne acordaţi credite în maşini, în unelte, executăm irigaţiile, iar în contul acestor livrări noi vă vom furniza porumb pentru perioada cît vom plăti livrările. Putem face un contract şi după aceea".

Iată o colaborare bilaterală echitabilă, fără planificare din altă parte. Ne înţelegem, colaborăm. Noi sîntem nevoiţi să cooperăm, să colaborăm. Nu cooperarea, nu colaborarea ne irită, ci formele în care se preconizează această cooperare.

Tov. Fam Van Dong :

Ce a răspuns Novotny ;

Tov. E. Bodnăraş :

S-a declarat de acord şi a spus: "Noi am crezut că voi românii nu vreţi", iar noi le-am spus că "Noi am crezut că dv. nu vreţi".

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

84

Tov. P.Niculescu-Mizil :

Eu am participat la această întîlnire şi de aceea doresc să spun cîteva cuvinte. Intîlnirea s-a desfăşurat într-un spirit tovărăşesc şi a fost foarte utilă. Ne-am spus părerile şi unii şi alţii asupra felului cum vedem dezvoltarea relaţiilor între România şi Cehoslovacia. Am ajuns la concluzii comune bune; s-a stabilit ca pe linia guvernelor să se facă propuneri concrete. Avem convingerea că discuţia aceasta va duce la dezvoltarea relaţiilor noastre, în interesul ambelor ţări şi în interesul întregului nostru sistem socialist.

Tov. E. Bodnăraş :

In curînd urmează să se întîlnească la Bucureşti reprezentanţii conducerilor de partid şi de stat ai ţărilor socialiste din CAER şi din Tratatul de la Varşovia.

Pe linia Tratatului de la Varşovia au fost făcute unele propuneri de a modifica natura unor organisme create prin Tratat, aceasta atît în domeniul îndrumării politicii externe cît şi al organizării. Dar noi am amendat aceste propuneri, nu am fost de acord cu tendinţele care căutau să instituie un organ suprastatal pentru politica externă sub forma unui consiliu al miniştrilor de externe, după cum n-am fost de acord cu propunerile de a "perfecţiona" organizaţia militară a Tratatului de la Varşovia, trecînd-o necondiţionat sub o comandă unică. Noi am spus "nu" acestor tendinţe.

Noi sîntem de acord că activitatea în cadrul Tratatului are nevoie de unele îmbunătăţiri, dar pentru aceasta trebuie să ne întîlnim şi să discutăm. La Moscova în timpul Congresului PCUS, tovarăşii Brejnev şi Kosîghin au venit la delegaţia noastră şi au făcut propunerea ca într-un timp apropiat să aibă loc o întîlnire a ţărilor participante la Tratat, la nivelul secretarilor generali şi al preşedinţilor consiliilor de miniştri. Noi am fost

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

85

de acord şi le-am spus : "Veniţi la Bucureşti, unde uşile sînt deschise". Tovarăşii sovietici au fost de acord. Tot la Moscova a avut loc şi o întîlnire cu toţi primii secretari şi preşedinţii consiliilor de miniştri din ţările membre ale CAER şi ale Tratatului, în afară de Albania care nu a asistat la lucrările congresului, şi s-a hotărît ca în luna iulie, între 1 şi 10 iulie, să aibă loc la Bucureşti această întîlnire. Vom discuta probleme economice, probleme de securitate şi alte probleme care ne interesează. Am început pregătirea acestei întîlniri, urmează să se întîlnească miniştri de externe, miniştri forţelor armate. Noi sperăm că vom avea o întîlnire bună. In legătură cu aceasta,apar unele probleme asupra cărora propun să discutăm altă dată.

Prima noastră grijă a fost să avem bune relaţii cu ţările socialiste şi în primul rînd cu ţările socialiste vecine. In acest sens, tovarăşii Ceauşescu şi Maurer au fost în septembrie anul trecut în Uniunea Sovietică şi în Bulgaria în vizite de prietenie. La noi au fost în vizită tovarăşii unguri şi tovarăşii bulgari. Acum tovarăşul Ceauşescu este iarăşi invitat să facă o vizită de odihnă în Bulgaria. Şi eu am fost invitat să-mi petrec concediul în toamnă, în Bulgaria. Am primit recent vizita lui Tito, ca răspuns la vizita făcută de către Gheorghiu-Dej în 1963.

Noi sîntem interesaţi să avem relaţii bune cu iugoslavii la fel şi cu bulgarii. Cu iugoslavii noi construim un baraj pe Dunăre şi o mare centrală hidroelectrică de 2 milioane kw putere instalată, din care nouă ne va reveni un milion şi iugoslavilor un milion de kw. Aceasta va fi una dintre cele mai puternice centrale din Europa. Si în acest caz, la vremea cînd proiectul a luat fiinţă, unii au vrut să-l transformăm într-o organizaţie internaţională suprastatală, să exploateze în comun rezervele de apă, să facem irigaţiile în comun - desigur pe teritoriul Româ-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

niei şi Iugoslaviei -, să folosim în comun producţia de energie şi să nu mai ştim cine răspunde de una şi cine răspunde de alta. Dar noi am spus "nu". Noi mai avem de făcut o centrală pe Dunăre cu bulgarii, acolo vom lucra numai cu bulgarii. Mai la vale se va construi o centrală cu Uniunea Sovietică, acolo vom lucra numai cu Uniunea Sovietică şi nu vom permite ca alţii să participe. Tovarăşii iugoslavi au fost şi ei de acord să procedăm în acest fel.

Cu Iugoslavia noi nu am avut război niciodată. Noi sîntem în relaţii bune. Tito a fost bine primit la noi şi vizita a fost bună. Sigur, noi nu sîntem de acord cu multe lucruri pe care ei le fac. Dar ei sînt la conducere, poporul, clasa lor muncitoare. In timpul războiului împotriva nemţilor a murit fiecare al 9-lea iugoslav. Sub steagul cui? Sub steagul partidului. Si cine a condus această luptă? Cei care o conduc acum - Tito, Rankovici şi toţi comuniştii. Ce s-a întîmplat în 1948 cînd s-a decretat, dintr-o mişcare de deget, că Iugoslavia încetează să mai fie ţară socialistă şi că conducerea ei este o bandă de trădători? La ce a dus aceasta? Românii au cheltuit multe miliarde de lei pentru a face fortificaţii la frontieră. Cui au fost de folos?

Desigur, noi nu ne putem însuşi sistemul lor de conducere; asta este treaba lor. Dar nici nu avem elemente care să ne permită aprecierea că Iugoslavia nu este ţară socialistă. Ea are multe dificultăţi şi caută soluţii. S-o ajutăm să găsească soluţiile juste. La întîlnirea pe care am avut-o cu Tito am avut satisfacţia de a constata că, în ceea ce priveşte poziţia faţă de Vietnam el a exprimat adeziunea sa faţă de lupta poporului vietnamez. Jugoslavii sînt de acord cu poziţia Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, iar în cuvîntarea sa Tito a exprimat acest lucru şi a condamnat actul de agresiune american. In acea zi ambasadorul american i-a dat mîna cam supărat. Aceasta este părerea

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

87

lor cea mai recentă, nu ştiu care a fost părerea lor mai înainte.

Cu Uniunea Sovietică avem relaţii bune; sîntem interesaţi să avem relaţii bune. Este absurd să se creadă că în România poate să se dezvolte o tendinţă antisovietică. Noi am participat la Congresul al XXIII-lea, după cum au participat şi celelalte partide şi am făcut bine că am participat.

Noi socotim că ar fi o mare greşeală să ne izolăm de cineva, chiar de acela faţă de care avem o poziţie deosebită sau cu care sîntem în divergenţă. Pe noi au încercat să ne izoleze şi nu a fost bine pentru noi. De aceea noi nu ne izolăm, noi mergem oriunde, pentru că noi credem că ne situăm pe o poziţie pe care o putem susţine privindu-l pe om în ochi, fără să ne jenăm, putem să vorbim despre egalitate, despre independenţă, despre suveranitate, despre avantajul reciproc, despre nesmestec în treburile interne - oriunde susţinem aceasta.

La Congresul al XXIII-lea am avut prilejul să luăm contact cu foarte multe delegaţii, ne-a făcut multă plăcere şi întîlnirea cu delegaţia dv. Am putut să constatăm cu satisfacţie că în gîndirea partidelor comuniste şi muncitoreşti îşi face tot mai mult loc orientarea în direcţia acceptării ideilor principiale de bază ale egalităţii şi nesmestecului în treburile interne, în direcţia căutării cu răbdare şi cu atenţie, a căilor de a restabili unitatea partidelor noastre.

Noi socotim că este bine că Congresul tovarăşilor sovietici nu a dezvoltat polemica publică. Aceasta este departe de a exprima tot ce poate caracteriza Congresul, însă este un lucru actual şi de aceea ne-am oprit asupra lui.

Celelalte aprecieri nu sînt de actualitate practică. Este treaba tovarăşilor sovietici cum îşi organizează economia. Uniunea Sovietică reprezintă o mare forţă economică şi noi sîntem convinşi că tovarăşii sovietici sînt în stare să-şi rezolve

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

problemele care s-au acumulat în anii din urmă. Si ei au dificultăţi, au nevoie şi ei de ajutor, iar noi trebuie să-i ajutăm să le spunem părerea deschis unde credem că ceva nu este bine şi să nu permitem altora să ne antreneze în acţiunile care nu ar fi cele mai potrivite.

Tov. P.Niculescu-Mizil :

Intrucît am participat la Congres, vreu să adaug că delegaţia noastră a avut acolo întîlniri cu foarte multe delegaţii - aproape 30 de delegaţii - din ţările socialiste, din ţările capitaliste, din ţările Asiei, Africii, Americii Latine. Toate aceste întîlniri au contribuit la dezvoltarea relaţiilor partidului nostru cu partidele cu care am avut contact.

Eu vreau să subliniez că aprecierea partidului nostru faţă de faptul pozitiv că la Congres nu s-a dezvoltat chestiunea polemicii, a fost confirmată de delegaţiile cu care am avut contact. Sigur, au fost şi tovarăşi care au exprimat alte puncte de vedere, de exemplu, tovarăşii maghiari care au contrastat prin spiritul cuvîntării lor cu tovarăşii sovietici şi cu majoritatea delegaţiilor străine. Insă fiecare îşi exprimă poziţia aşa cum consideră. Noi, spre exemplu, n-am aprobat acele părţi din cuvîntarea tovarăşilor maghiari care erau în discordanţă cu acest spirit. Noi nu am aplaudat aceste pasaje.

In discuţiile pe care le-am avut cu diferite delegaţii am constatat că, în general, spiritul de a nu ascuţi polemica îşi face tot mai puternic loc, cîştigă teren. Sigur, tovarăşii cu care am discutat au avut şi păreri deosebite de ale noastre asupra unor probleme. Dar păreri deosebite vor exista totdeauna. Important este ca în problemele fundamentale să ne înţelegem, iar cînd sînt probleme deosebite, să le discutăm tovărăşeşte, în spiritul încrederii şi stimei reciproce. Important este faptul că delegaţiile cu care am vorbit au manifestat îngrijorarea lor

Wilson Center Digital Archive Original Scan

pentru actuala situaţie din mişcare, preocuparea lor pentru găsirea unor căi de întărirea unităţii.

Tov. E.Bodnăraş :

Noi cu tovarăşii bulgari avem relaţii foarte bune şi vom consolida aceste relaţii. Tovarăşii bulgari au făcut multe eforturi pentru a-şi organiza economia şi au obţinut rezultate bune, şi în industrie şi în agricultură.

Tov. Kadar şi tov.Kallay au fost la noi în martie, într-o vizită neoficială. Sigur, noi avem unele puncte de vedere deosebite, dar nu pe problemele fundamentale. Noi socotim că sînt create toate premizele pentru a putea dezvolta în foarte bune condiţiuni relaţiile noastre şi pe linie de partid şi pe linie de stat.

Recent, tovarăşii polonezi ne-au comunicat că vor să vină la noi în primul trimestru al anului viitor. Aceasta este bine.

Avem foarte bune relaţii cu China. Cunoaşteţi că noi am fost în China destul de des în cursul ultimilor doi ani. Am fost în martie 1964 cînd s-a suspendat pentru cîtva timp polemica. De asemenea, am fost la sărbătorirea celei de-a 15-a aniversări, tot în anul 1964. Tovarăşul Ciu En-lai a fost la noi cînd am suferit pierderea lui Gheorghiu-Dej, iar acum urmează să vină tot într-o vizită oficială la sfîrşitul lunii mai, împreună cu Cen I. Tovarăşii chinezi au fost la Congresul partidului nostru cu o delegaţie în frunte cu tov. Den Siao-pin. De la sovietici a fost atunci tov.Brejnev, la fel şi dv. aţi fost prezenţi.

Cu tovarăşii coreeni avem relaţii foarte bune. Gîndim asupra multor probleme la fel. Asupra consideraţiilor de independenţă, suveranitate, neamestec în treburile interne, nu există nici o deosebire de păreri.

Cu dv. relaţiile sînt cunoscute. Noi sîntem fericiţi că am putut veni aici să aducem mesajul nostru, expresia solidarităţii

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

pe care o manifestăm faţă de lupta poporului vietnamez. In orice caz, noi sîntem hotărîţi să facem totul pentru a întări relaţiile dintre partidele noastre, dintre statele noastre şi credem că baza de consideraţiuni de la care pornim este convenabilă pentru ambele partide.

Cu tovarăşii albanezi relaţiile noastre sînt bune. Noi am propus ca o delegaţie a lor să vină la noi. Avem cu ei relaţii economice; relaţii diplomatice am avut tot timpul cu ei.

Cu tovarăşii din Cuba întreţinem relaţii bune. Nu aprobăm însă unele ieşiri nervoase ale lor.

In ce priveşte ţările capitaliste, am ţinut să avem relaţii bune, pe cît posibil, cu toate statele capitaliste. Noi am fost anul trecut în Birmania, în Pakistan, în RAU. In continuare, tov. Maurer a fost în Franţa. O delegaţie în frunte cu un prim-vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri a fost în Anglia. Ministrul de externe al Franţei a fost recent la Bucureşti. Tovarăşul Maurer a mai fost de asemenea în Austria, în Iran. Anul acesta primim vizita şahului Iranului, primim şi vizita austriecilor.

Acum a fost la noi o delegaţie parlamentară din Turcia, tov. Maurer a fost invitat în Turcia şi se va duce acolo.

Tov. Fam Van Dong :

Ce relaţii aveţi cu Grecia ?

Tov. E. Bodnăraş :

Cu Grecia relaţiile noastre vor merge mai bine după ce vom lichida discuţiile referitoare la datoriile pe care le avem în legătură cu exproprierile. Sînt anumite pretenţii : ei cer vreo 6 milioane de dolari, noi le dăm 1 milion. Ei sînt obişnuiţi să se tîrguiască, dar şi românii la fel. Unul cere mai mult, altul dă mai puţin şi pînă la urmă ne vom înţelege.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

91

Cu Italia, şi cu Germania federală avem relaţii bune. Relaţiile noastre cu RFG sînt deocamdată numai de ordin economic, ei sînt furnizorii noştri de utilaje, şi trebuie să vă spunem că au utilaje foarte bune. Sigur, dezvoltînd relaţiile cu RFG, noi rămînem pe poziţia noastră cunoscută în ce priveşte revanşismul german, în ce priveşte sprijinul pe care noi îl acordăm pe deplin RDG, ca primul stat socialist german.

Cu francezii avem relaţii bune economice şi culturale. Noi considerăm pozitivă poziţia lui De Gaulle faţă de NATO şi americani. Această poziţie trebuie sprijinită.

Cu Anglia, la fel, dezvoltăm relaţiile economice.

Reprezentantul Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de Sud a propus să i se acorde statut diplomatic. Noi îi vom acorda acest statut.

Tov. Fam Van Dong :

Doriţi să luăm cîteva minute pauză ?

Tov. E. Bodnăraş :

De acord, închei imediat.

Noi considerăm că problema cuceririi puterii politice este o problemă a fiecărui partid şi a fiecărei ţări în parte. Aici nu putem recomanda nimănui nici o formă şi nu este bine să se recomande vreo formă. Orice amestec în această problemă nu poate aduce decît prejudicii foarte grave. Avem exemplul din Brazilia, din Indonezia.

Este clar că divergenţele existente între ţările socialiste şi în mişcarea comuhistă încurajează pe agresorii imperialişti şi de aceea sîntem partizanii ideei de a restabili unitatea, de a face tot posibilul pentru a ne manifesta solidari şi uniţi.

Istă, acestea sînt consideraţiile noastre.

Acum să facem o pauză şi după aceea să ascultăm părerile dv.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

92

După pauză

Tov. Emil Bodnăraş:

Dv. aţi avut o întrebare cu privire la organizarea conducerii economiei în ţările socialiste. Noi ştim că în diferite ţări socialiste problema este în studiu, dar este greu de spus în ce măsură soluţiile la care se gîndesc tovarăşii din aceste ţări exprimă o orientare ştiinţifică fundamentală. Aceasta pentru că preocupările în legătură cu organizarea conducerii economiei au avut loc în condiţiile în care cele mai multe dintre ţările socialiste europene, inclusiv Uniunea Sovietică, se orientau în ansamblu spre o economie integrată şi deci este posibil ca şi concepţia lor să fi fost influenţată de această gîndire generală. Se pare că nicăieri nu s-a formulat încă un cadru precis. Noi cel puţin nu cunoaştem. Tovarăşii bulgari ne-au comunicat că la viitoarea plenară a Comitetului lor Central vor pune în discuţie reorganizarea conducerii economice pe baza unei experienţe acumulate în decurs de cîţiva ani, în cîteva ramuri ale economiei naţionale. Nu cunoaştem însă concret cum se va realiza aceasta.

In ce ne priveşte, noi socotim că este necesară îmbunătăţirea conducerii economiei. In ce sens vedem noi aceste îmbunătăţiri? Este clar că funcţiunea statului, ca organ central diriguitor al dezvoltării generale nu poate fi abandonată. Această funcţiune trebuie afirmată în continuare într-un cadru calitativ superior, corespunzător cu creşterea capacităţii şi experienţei noastre. Deci, noi menţinem funcţia statului de a fi un organ central unic de planificare generală, de îndrumare a dezvoltării producţiei, a întregului proces de dezvoltare a economiei.

Planul nostru de 5 ani se deosebeşte din punct de vedere organizatoric de planurile anterioare; el nu este numai expresia cifrelor generale de dezvoltare a fiecărei ramuri, ci reprezintă

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

sinteza unor planuri care s-au elaborat tot pe o perioadă de 5 ani în fiecare întreprindere. Inainte întreprinderea avea numai planuri anuale. Planul general pe o perioadă mai lungă era pe toată economia. Acum fiecare întreprindere, fiecare ramură economică are planul său pe 5 ani. Aceste planuri s-au orientat după o bază generală elaborată de Comitetul Central pe o perioadă de 5 ani, care a fost prelucrată pînă la nivelul întreprinderilor şi din repetate corelări sintetizate a reieşit planul general. Aceasta este o deosebire calitativă foarte importantă pentru că întreprinderea capătă perspectiva procesului pe care îl are de urmat şi astfel poate să-şi organizeze problema cadrelor, aprovizionarea,rezervele, investiţiile, creditele ş-a.m.d.

Odată cu afirmarea în continuare a acestei funcţiuni centrale a statului de dirijare prin plan a economiei, noi am lărgit competenţa întreprinderilor, antrenîndu-le la elaborarea planificării de perspectivă. In al doilea rînd, în activitatea de planificare nu participă numai specialiştii în materie de planificare. Noi am lărgit cadrul de elaborare a planului şi vrem să facem aceasta în mod organizat, ca metodă, ca regulă. Intenţionăm să atragem în această acţiune cît mai mulţi specialişti din diferite domenii : ingineri, tehnicieni, oameni de ştiinţă, savanţi, teoreticieni, pe toată scara, de jos şi pînă sus, la Comitetul Central.

Noi simţim nevoia de a revedea principiul conducerii unice în economie. Astăzi conducătorul întreprinderii este conducătorul unic, directorul general din minister este conducător unic, ministrul este conducător unic. In prezent, la nivelul ministerului, pentru discutarea problemelor în comun, noi avem colegiul, iar mai jos de ministere avem consiliile tehnice, dar acestea sînt organe consultative.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Noi afirmăm principiul conducerii colective, în sensul de a avea, începînd cu întreprinderea organe colective de conducere care să ia hotărîri în cadrul planului, după regimul hotărîrilor luate democratic, cu majoritate de voturi. Sistemul încă nu a fost introdus, dar noi credem că vom merge pe această linie. Sigur, fiecare eşalon are limitele sale. Toată structura se dezvoltă în cadrul conceptiei centralismului democratic, în care organele superioare au capacitatea de a conduce tot ce ţine de ele. Nouă ni se pare că această formă va permite o participare mai calificată a celor mai buni oameni la întreaga activitate economică. Părerea celor care se pronunţă în cadrul unui organ deliberativ capătă altă formă şi altă greutate decît exprimarea de opinii cu titlu consultativ. Lucrările sînt pregătite, noi experimentăm, şi credem că pînă la sfîrşitul anului vom fi în măsură să venim în faţa unei plenare a Comitetului Central cu această problemă. După aceea o vom dezbate mai larg şi pînă la urmă ea va căpăta un caracter cristalizat. Avem cadre bune şi numeroase.

Am omis să spun, cînd am vorbit despre partid, că noi am luat măsura de a asigura o situaţie materială bună, o poziţie în partid şi în societate cadrelor vechi ale partidului, cadrelor din ilegalitate, care şi-au pierdut capacitatea de a mai putea fi active la posturi, dar care au adus la vremea lor un aport deosebit la activitatea partidului. Această măsură a avut o influenţă foarte bună asupra cadrelor tinere şi în general a fost bine primită. Noi îi invităm pe vechii militanţi, valorificăm experienţa lor în cadrul diferitelor organe consultative.

In acelaşi timp, considerînd că sancţiunile sînt făcute pentru a ajuta pe om să se îndrepte şi nu pentru a-l face să sufere, noi am anulat - prin hotărîri ale Comitetului Central -, un şir de sancţiuni date în diferite perioade unor membri de partid.

-/-

Wilson Center Digital Archive Original Scan

95

care au dovedit că nu meritau această sancţiune de durată. De asemenea, am anulat acele sancţiuni care am considerat că sînt excesive.

Tov. P.Niculescu-Mizil :

La ultima plenară a Comitetului Central am dezbătut măsurile care au fost luate în acest sens, măsuri primite cu foarte mare satisfacţie de Comitetul Central, de organizaţiile locale, de întregul partid. Înşişi tovarăşii în cauză - oameni care au merite în mişcarea muncitorească, dar care la un moment dat au făcut o greşeală mai mare sau mai mică -, au găsit în aceste măsuri o sursă de întărire şi de încredere. Unii dintre ei au fost puşi în munci de răspundere pe linie de stat sau în organizaţiile de masă, unde pot să muncească pentru a-şi aduce întregul lor aport la activitatea partidului nostru.

Tov. E. Bodnăraş :

Toate acestea au contribuit la întărirea autorităţii partidului, la întărirea legăturilor sale cu oamenii muncii.

Noi veghem cu foarte mare grijă la unitatea partidului şi în primul rînd a conducerii sale, pentru că aceasta este condiţia fundamentală a existenţei partidului. Nu o unitate neprincipială, o unitate de familie, o unitate clădită pe puterea personală, ci o unitate clădită pe o muncă şi o hotărîre colectivă. Răspunderea este personală, dar hotărîrile sînt colective şi fiecare răspunde pentru întreaga activitate.

Din acest punct de vedere noi nu am avut dificultăţi în partidul nostru în decursul anilor, după cum, de altfel vă este cunoscut. Credem că putem afirma că astăzi - cu măsurile luate şi cu sistemul acesta de a accentua conducerea colectivă, nu numai de a o afirma principial, ci de a organiza concret -, noi am realizat în partidul nostru un nivel din punct de vedere politic,

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

un nivel organizatoric şi de cimentare cum nu l-am avut niciodată.

Partidul nostru conduce foarte concret, el nu conduce în general. Dacă vă întîlniţi cu un prim secretar de regiune, veţi observa că el este cunoscător al oricărei probleme din regiunea respectivă, se simte că este un om pregătit, competent,că în activitatea sa se sprijină pe un colectiv la fel de competent. Toate problemele mari de politică generală, de politică externă, de politică economică, socială, sînt dezbătute pe larg la vremea lor. Numai după ce partidul este pregătit, edificat, numai atunci discutăm orice problemă cu oamenii muncii, cu muncitorii din uzine, cu ţăranii din cooperative, cu intelectualitatea, profesorii, cercetătorii.

La un moment dat, unii tovarăşi din străinătate ne-au reproşat că dezbatem cu muncitorii din fabrici chestiunile de la CAER. Dar cum să nu le dezbatem ? Dv. vreţi să ne integraţi şi poporul să nu ştie ce intenţii aveţi? Ce, este averea noastră, a Comitetului Central ?

Tov. P.Niculescu-Mizil :

Anul acesta conducerea partidului şi statului nostru - secretarul general al Comitetului Central, ceilalţi tovarăşi din Prezidiul Permanent - s-a întîlnit cu oamenii de ştiinţă, de artă. De asemenea, s-a întîlnit cu muncitorii din construcţii,cu lucrătorii din comerţ.

Planurile în ce priveşte dezvoltarea agriculturii le-am dezbătut două luni de zile cu toţi ţăranii ; am publicat statutul Uniunilor cooperatiste, am publicat statutul cooperativei agricole de producţie, am publicat statutul Casei de pensii. Toate aceste probleme au fost discutate literalmente cu fiecare ţăran în parte, după aceea în adunarea generală a cooperativei, apoi

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

la conferinţele raionale şi regionale şi, în sfîrşit, conducerea partidului s-a întîlnit cu reprezentanţii ţărănimii muncitoare la Congresul naţional al cooperativelor agricole. Astfel am fost în măsură să aducem acestor documente îmbunătăţirile rezultate din discuţii.

Nu există lună în care să nu avem o asemenea mare întîlnire cu o categorie de oameni din ţara noastră.

Afară de aceasta, ne deplasăm toţi foarte mult în regiuni - începînd cu secretarul general, membrii Prezidiului Permanent, membrii Comitetului Executiv, secretarii Comitetului Central. Aş putea spune că nu există lună în care vreunul din aceşti tovarăşi să nu fie cîteva zile în vreo regiune, nu numai pentru a constata ce se întîmplă acolo, ci pentru a vedea ce măsuri trebuie luate, împreună cu ministerele, cu alte organe din aparatul central.

Tov. E. Bodnăraş :

Noi ne putem permite aceasta pentru că avem un aparat calificat în cadrul Comitetului Central, în cadrul comitetelor regionale, care pregăteşte bine lucrările şi nu ne obligă pe noi să ne pierdem timpul cu fiecare virgulă - aşa cum a fost pînă acum. In aparatul de partid sînt ingineri, specialişti. Sigur, în aceste condiţii tovarăşii din conducerea de partid se pot desprinde de la birou şi pot să plece pe teren, deoarece ştiu că acolo sus lucrurile nu stau pe loc în lipsa lor, iar cînd vin acasă găsesc şedinţele pregătite. Şedinţele Comitetului Executiv durează 1-2 ore. In acest timp se rezolvă foarte multe probleme, aceasta tocmai pentru că şedinţele sînt bine pregătite. De asemenea, la Consiliul de Miniştri în cele două ore cît durează o şedinţă a Consiliului, se discută 20-30 de probleme, dar acestea sînt pregătite luni de zile. Fiecare vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri are la dispoziţie un aparat cu care lucrează, pe

./.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

98 9

lîngă cel care există în ministerele de care răspunde . Numai aşa lucrările pot ajunge într-un stadiu de pregătire cît mai ridicat. Acest lucru înainte nu a fost posibil pentru că nu am avut un aparat bine calificat.

Ca o caracteristică a conducerii noastre este că noi ne cunoaştem cu toţii de foarte multă vreme. Am crescut împreună. Membrii Prezidiului s-au cunoscut, aproape toţi, încă de acum peste 30 de ani. Eu pe Nicolae Ceauşescu l-am întîlnit prima dată în închsiare la Braşov, el avea atunci 17 ani, iar eu aveam 30. Am stat împreună în închisoare, am luptat împreună în ilegalitate. Ajunge ca unul din noi să mişte dintr-o sprînceană şi ceilalţi au şi înţeles la ce se gîndeşte, pentru că noi ne-am văzut unul pe altul în toate situaţiile.

După aceea, în tot cursul anilor, alături de vechea conducere s-au ridicat cadre tinere - tov.Niculescu-Mizil face parte din această categorie de activişti de partid. Aşa că între conducătorii noştri nu sînt discrepanţe, este un complex omogen, cu oameni de diferite vîrste şi cu diferite experienţe. Cel mai în vîrstă este tov. Maurer, care are 63 de ani, iar cel mai tînăr este tov. Ceauşescu. Insă toţi am fost mereu împreună şi asta ne-a ajutat să cimentăm unitatea conducerii superioare a partidului.

Aceasta a fost o completare în legătură cu problema organizării conducerii economice.

Tov. Fam Van Dong :

Vă mulţumim, tovarăşe Bodnăraş, că într-un timp scurt aţi făcut o expunere asupra unor probleme foarte importante : probleme economice, probleme de partid, probleme privind relaţiile dv. etc.

Eu îmi exprim părerea - este posibil ca aceasta să fie şi părerea tuturor tovarăşilor prezenţi aici -, că dv. aţi realizat lucruri mari în toate domeniile. Pentru aceasta vă felicităm,

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

tovarăşi, şi am dori să facem şi noi acelaşi lucru.

Din cele arătate de dv. am constatat că asupra multor puncte sîntem de acord.

In ceea ce priveşte raporturile între partide şi între state, poate asupra acestor probleme vom reveni mai tîrziu.

Noi am dori să precizăm anumite lucruri. In ceea ce ne priveşte, voi încerca să vă fac o expunere asupra situaţiei partidului nostru.

Pentru început, eu ţin numai să vă spun ceea ce gîndim noi după ce am auzit expunerea dv. In ceea ce priveşte economia, noi considerăm că dv. aţi urmat o linie bună, care a dat rezultate bune în toate domeniile. Aceasta înseamnă mult, deoarece trebuie să fim de acord că în multe ţări socialiste lucrurile nu merg chiar atît de bine, din nefericire multe ţări socialiste nu au reuşit să rezolve problema agriculturii. Iată de ce trebuie să vă felicităm pentru ceea ce aţi realizat şi să vă urăm succese cît mai multe în domeniul economiei, în industrie, agricultură, în soluţionarea marilor probleme ale construirii socialismului. In expunerea dv. sînt multe lucruri cu care noi sîntem de acord, sînt şi lucruri noi pentru noi. A construi societatea socialistă este un lucru nou chiar şi în ţara cea mai înaintată, care îşi va sărbători cea de-a 50-a aniversare; trebuie recunoscut că nu totul merge bine în această ţară.

Noi trebuie să vă felicităm pentru succesele dv., pentru că socialismul trebuie să-şi dovedească superioritatea. In mod indiscutabil, în toate domeniile şi sub toate formele, trebuie să privim în ochii lumii întregi. Acum toate popoarele privesc către socialism şi chiar reacţionarii vorbesc despre socialism. Acest lucru dovedeşte că nu există o altă cale. Este un motiv în plus pentru noi toţi să ne bucurăm atunci cînd unul dintre noi face un lucru bun.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

100

Am ascultat cu mare atenţie expunerea dv. referitoare la partidul dv. Vă mărturisesc că nu cunoşteam bine problemele Partidului Comunist Român. Expunerea dv. mă face să gîndesc mult. Deşi succint, ea a prezentat un tablou general al situaţiei partidului în ceea ce priveşte compoziţia, organizarea activităţii. După cîte am înţeles eu cred că aţi procedat foarte bine.

Am reţinut cu multă simpatie faptul că în cadrul partidului dv. lucrurile merg bine, chiar şi în domeniile în care în alte partide lucrurile nu merg prea bine, şi acesta este un lucru bun, deoarece partidul este sufletul poporului, partidul este conştiinţa poporului, partidul este prezentul şi viitorul poporului.

Pentru toate acestea vă felicităm din inimă.

In ceea ce priveşte politica dv. externă, atît sub raportul relaţiilor de partid cît şi de stat, eu consider că aţi enunţat principii care sînt şi ale noastre.

In primul rînd, trebuie să se ceară de la toate partidele şi de la toate ţările socialiste respectarea principiilor independenţei, egalităţii, suveranităţii, neamestecului în treburile interne, respectului reciproc. Viaţa ne învaţă că acestea sînt principii care trebuie respectate în mod absolut. Nimeni nu trebuie să le violeze, deoarece, de fiecare dată cînd sînt violate viaţa îşi ia revanşa.

In al doilea rînd, trebuie să luptăm fără preget, însă cu răbdare, pentru unitatea dintre toate partidele şi toate ţările socialiste. Sîntem de acord cu aceasta nu numai pentru că este un principiu fundamental, un principiu sacru, ci sîntem de acord şi pentru că acest lucru ne priveşte pe noi mai mult decît pe oricine altcineva.

Iată de ce noi sîntem de acord, vă sprijinim şi trebuie să încercăm să luptăm împreună.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

101

Tov. E. Bodnăraş :

Trebuie.

Tov. Fam Van Dong :

Cu atît mai mult cu cît situaţia internaţională, aşa cum ni se prezintă acum, este foarte schimbătoare.

Aveţi dreptate cînd spuneţi că fiecare partid trebuie să fie stăpîn pe treburile sale, că el singur este responsabil în faţa clasei muncitoare şi poporului său. El este răspunzător şi faţă de mişcarea internaţională, însă în mod secundar, numai într-o anumită măsură. El este mai întîi răspunzător, faţă de propriile treburi ale ţării respective.

Acum ne aflăm în faţa unor mari greutăţi. Dv. le cunoaşteţi tot atît de bine ca şi noi şi aceasta este motivul pentru care trebuie să afirmăm voinţa noastră comună de a lupta fără încetare, cu răbdare, cu inteligenţă, cu înţelepciune, cu calm. Eu cred că aceasta este şi părerea dv.

In ceea ce ne priveşte, noi perseverăm în această direcţie. Deşi situaţia actuală este foarte complicată, noi depunem toate eforturile pentru a păstra şi a consolida aceste principii. Noi primim mult ajutor din partea ţărilor socialiste şi putem să vă spunem că toţi tovarăşii care au venit să ne vadă au fost de acord cu noi asupra multor probleme. Ei înţeleg mai bine situaţia din Vietnam.

In ceea ce priveşte cel de-al XXIII-lea Congres al PCUS dv. aveţi dreptate să spuneţi şi să vă felicitaţi că toate lucrurile au mers bine, că toate partidele au avut o atitudine justă. In ceea ce ne priveşte, delegaţia noastră, înainte de deschiderea Congresului şi-a exprimat acordul cu conducerea sovietică şi a cerut ca tribuna Congresului să nu devină o tribună a polemicii şi mai ales a polemicii contra tovarăşilor chinezi. Tovarăşii sovietici ne-au

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

dat dreptate şi ne-au spus că şi ei s-au gîndit la fel. Aceasta este o politică justă. Trebuie să acordăm omagiul nostru tovarăşilor sovietici pentru aceasta. A existat o mică problemă, pe care dv. o cunoaşteţi, însă este de mică importanţă.

Tov. P.Niculescu-Mizil :

Pot să vă spun în legătură cu aceasta că, încă înainte de deschiderea Congresului, tovarăşii sovietici au venit la noi şi ne-au informat despre principalele probleme pe care le va conţine raportul tov. Brejnev. De asemenea, ne-au spus că doresc să ne informeze că lucrările Congresului nu vor fi îndreptate împotriva P.C.Chinez, nu va exista spirit polemic şi că problemele vor fi puse cu moderaţie. Apoi tovarăşii sovietici ne-au spus : "Noi v-am pus de multe ori în faţa unor surprize neplăcute şi nu vrem să facem acest lucru de această dată".

Noi ne-am exprimat acordul cu acest punct de vedere. După ce a fost ţinut în Congres raportul de către Brejnev, noi am repetat că considerăm just modul în care a fost abordată această chestiune, linia de a nu dezvolta polemica. In ce priveşte problemele agriculturii, ale economiei, ale industriei, astea sînt probleme pe care le putem discuta, astea sînt treburile lor interne. Problema unităţii ne priveşte însă pe noi toţi.

Tov. Fam Van Dong :

In ceea ce priveşte raporturile noastre cu tovarăşii sovietici şi chinezi, eu aş dori să vă mai spun ceva. Delegaţia noastră la Congresul de la Moscova a cerut tovarăşilor sovietici să nu critice pe tovarăşii chinezi în ceea ce priveşte transportul materialelor sovietice destinate Vietnamului. Era o problemă spinoasă şi provocantă, care poate da loc la multe discuţii şi polemici. Tov. Brejnev ne-a promis că va ţine seama de aceasta şi noi considerăm că era sincer. Numai că recent tov.Malinovschi a făcut la

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

103

Budapesta o declaraţie care, desigur, a provocat şi din partea Pekinului o declaraţie.

Tov. E. Bodnăraş :

Nu este pentru prima oară cînd Malinovschi face asemenea declaraţii.

Tov. Fam Van Dong :

Da, aşa este! In ceea ce ne priveşte, noi facem tot posibilul pentru a ne păstra sîngele rece, pentru a menţine cea mai bună atitudine posibilă, pentru a fi la înălţimea situaţiei. Comuniştii trebuie să fie înarmaţi cu mult curaj moral şi politic, iar noi sîntem înarmaţi cu un astfel de curaj.

Incercăm să avem cele mai bune relaţii posibile cu cele două mari partide. Insă noi sîntem de acord că trebuie să facem şi mai mult în acest sens. Vom mai vorbi despre aceasta în mod serios. Este poate cea mai importantă problemă. Pentru noi ea este extrem de importantă. Nu aş vrea să spun că este vitală, deoarece noi sîntem cei care decidem de soarta noastră, însă ea este foarte importantă.

Ei bine, tovarăşi, noi vă mulţumim, Considerăm că am lucrat bine.

Tov. E. Bodnăraş :

Si noi vă mulţumim pentru răbdarea cu care ne-aţi ascultat şi sîntem foarte bucuroşi să constatăm că, în principalele probleme care privesc relaţiile, nu numai dintre noi, dar şi răspunderea noastră faţă de mişcarea comunistă, faţă de ţările socialiste, faţă de interesele majore ale socialismului în lume, avem deplinul dv. acord. Asta ne bucură foarte mult.

Să nu uităm că sîntem de acord cu dv. asupra problemelor pe care le discutăm, probleme care sînt de o importanţă deosebită

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

şi în abordarea cărora trebuie să avem răbdare pentru a încerca să le rezolvăm sub toate aspectele.

Tov. Fam Van Dong :

De acord şi vă mulţumesc.

Noi vom mai avea încă o şedinţă de lucru, luni. Dar între timp voi căuta o ocazie să discutăm acest lucru.

Tov. E. Bodnăraş :

Eu cred că în discuţiile noastre am oferit un bogat material tovarăşilor care pregătesc comunicatul comun, deci nu va fi greu de redactat.

Tov. P.Niculeescu-Mizil:

Mai ales cînd constatăm o asemenea unitate de vederi.

Tov. E. Bodnăraş :

Principalul este că nici unul dintre gîndurile exprimate între noi nu este de asemenea natură încît să nu poată fi spus clar, cu voce tare, în ochii oricui, indiferent unde.

Tov. Fam Van Dong :

Aceasta se întîmplă foarte rar.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

105

Sedinţa a IV-a

- Luni, 9 mai 1966, orele 9,3o -

Tov. Fam Van Dong :

Ieri a fost un miting foarte bun. După cum vedeţi, în ziare vizita dv. ocupă un loc principal.

Tov. E. Bodnăraş :

Am văzut, vă mulţumim.

Din discuţiile avute am constatat că avem multe lucruri comune cu dv. Principalul este că sîntem pe drumul cel bun, şi dv. şi noi, şi că mergem împreună pe acest drum.

Tov. Fam Van Dong :

Umăr lîngă umăr, toate ţările socialiste, întreaga mişcare comunistă mergem înainte în lupta pentru eliberarea naţională, pentru pace, pentru progres social, pentru socialism şi comunism.

După cum v-am spus, eu voi face o expunere cu privire la situaţia partidului nostru.

In decembrie 1965 situaţia partidului nostru se prezenta în felul următor : numărul total al membrilor şi candidaţilor de partid, numai în Nord, era de 767.000, organizaţi în 44.000 de celule. Candidaţi sînt în număr de 77.000, ceea ce reprezintă aproximativ 10%.

Numărul femeilor este de 87000 , adică ceva mai mult de 11%. In această privinţă sînteţi mai înaintaţi decît noi.

Din efectivul total, muncitorii reprezintă 71.000, adică mai mult de 9%. Comuniştii din organele de stat şi din administraţie, precum şi din armată, reprezintă aproximativ 300.000, adică mai mult de 38%. Ţăranii cooperatori sînt în număr de 361.000, adică 48%. Meşteşugarii reprezintă 16.000, adică ceva mai mult de 2%. Studenţi şi elevi sînt 16.000.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

106

După cum ştiţi, poporul nostru este un popor multinaţional. Comuniştii din cadrul minorităţilor naţionale reprezintă 80.000, adică aproximativ 10%.

In ceea ce priveşte vîrsta, lucrurile se prezintă în felul următor : pînă la 30 de ani sînt 242.000, deci aproximativ 33%; de la 31 pînă la 40 de ani sînt 305.000, ceva mai mult de 41%; de la 41 ani în sus sînt 190.000, adică mai mult de 25%.

Aceasta este situaţia partidului din punct de vedere al compoziţiei sale.

In prezent noi acordăm o atenţie deosebită partidului nostru organizării sale, compoziţiei sale şi diferitelor domenii ale activităţii sale, îndeosebi în ceea ce priveşte domeniul ideologic şi politic.

In momentul de faţă există o mişcare care tinde să facă din partid un organism de luptă şi de conducere. Avem o mişcare care îşi propune să obţină calificativul de excelent, să meargă înainte, să facă progrese, să atingă vîrfurile cele mai înalte în 4 domenii : mai întîi, să se realizeze o bună acţiune în domeniul producţiei şi al luptei armate; în al doilea rînd, să se aplice bine politica partidului şi a statului; în al treilea rînd, să se depună eforturi pentru a se realiza progrese în domeniul bunăstării poporului; în al patrulea rînd, să se consolideze partidul din punct de vedere organizatoric şi din punctul de vedere al conducerii, punîndu-se accentul pe conducerea ideologică. Acestea sînt cele 4 obiective ale partidului - de la conducerea partidului pînă la celulele de partid.

Noi acordăm o mare atenţie activităţii partidului în celulele de bază în fabrici, în cooperative, în unităţile armate, în organismele de stat, în şcoli etc. Această mişcare dovedeşte nu numai capacitatea creseîndă a partidului şi a poporului nostru, dar constituie şi un stimulent care îşi afirmă eficacitatea pre-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

tutindeni. Acolo unde celulele lucrează bine, unde comuniştii se află în fruntea luptei, atît în producţie cît şi în lupta armată, acolo se realizează progrese uimitoare. Tocmai acolo unde războiul bîntuie cu mai multă furie, progresele sînt mai elocvente. Provinciile cele mai greu încercate de război rezolvă cel mai bine toate problemele. Acolo unde războiul nu bîntuie, lucrurile merg mai rău. Oamenii se culcă pe laurii rezultatelor.

Anul 1965, primul nostru an de război în Nord, este un an bun din toate punctele de vedere. Provinciile cele mai bombardate sînt cele care se află în frunte. Planul de stat a fost îndeplinit, dobîndindu-se succese necunoscute pînă acum. Aceasta se datoreşte faptului că partidul nostru este legat în mod organic de popor.

Noi am obţinut succese din ce în ce mai mari în lupta revoluţionară în cursul tuturor marilor perioade ale istoriei noastre, începînd cu momentul întemeierii partidului - 3 februarie 1930, deci în urmă cu 36 de ani. De la această dată partidul a devenit conducătorul recunoscut al poporului şi noi avem întîietate în conducerea mişcării revoluţionare.

Desigur, înainte de revoluţia din august 1945 şi de întemeierea Republicii Democrate Vietnam, ţara noastră era o ţară colonială şi feudală. Capitalismul local nu se putea dezvolta datorită colonialismului. Astfel, la noi nu exista o clasă burgheză proprie, ceea ce face ca proletariatul să se fi născut înainte de burghezia naţională. El s-a născut odată cu începerea exploatării minelor şi plantaţiilor, cu construirea uzinelor stăpînite de colonialişti. Încă din primele zile partidul a condus poporul nostru la lupta pentru independenţa naţională - împotriva imperialiştilor, pentru democraţie - împotriva feudalismului, pentru socialism.

Noi am dobîndit întîietatea dintotdeauna. A fost o perioadă cînd partidele burgheze căutau să ne facă concurenţă, dar ele au

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

fost înfrînte. In prezent, atît în Nord cît şi în Sud, comuniştii sînt conducătorii mişcării revoluţionare. Aceasta se datoreşte şi faptului că noi am fost întotdeauna pentru linia justă a marxism-leninismului. Noi considerăm că am urmat întotdeauna o linie justă, care a putut mobiliza toate forţele poporului, nu numai muncitorii, ţăranii, clasele sărace, ci şi clasele mijlocii : intelectualii, burghezia naţională. Noi am fost nu numai susţinuţi, ci şi foarte legaţi de toate păturile populaţiei care luptau împreună cu noi. Noi am învins în revoluţia din august datorită existenţei acestui front larg.

In acea perioadă partidul nostru nu număra decît 5.000 de membri, ceea ce era foarte puţin. Şi dv. aţi fost în aceeaşi situaţie şi aţi cunoscut ce înseamnă exploatarea. Noi eram reprimaţi fără cruţare, dar totuşi eram puternici, în ciuda efectivului redus. De ce? Pentru că eram legaţi de toate păturile populaţiei. Noi ne bucurăm de încredere datorită liniei noastre juste şi datorită faptului că comuniştii erau întotdeauna în fruntea luptei pentru interesele majore ale poporului. Noi am ştiut să adoptăm o politică justă în orice împrejurare, la momentul potrivit.

După victoria Uniunii Sovietice asupra ţărilor fasciste din Europa şi Asia, noi am fost gata de insurecţie, iar după capitularea Japoniei noi am trecut la asalt pentru cucerirea puterii, susţinuţi fiind de întregul popor. Noi am luat puterea în august 1945, în urma unor lupte care nu au durat prea mult. Aş putea spune că am cucerit puterea destul de uşor, deoarece noi luptaserăm ani de zile împotriva ocupaţiei japonezilor, aveam de partea noastră poporul, aveam detaşamente înarmate şi ştiam la ţintă, iar la momentul oportun am trecut la luptă.

Indată după revoluţia din august, noi am proclamat Republica Democrată Vietnam, iar la 2 septembrie 1945 tov.Ho şi Min a procla-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

mat independenţa ţării noastre. Insă după aceea francezii au revenit, a urmat apoi războiul de rezistenţă care s-a terminat cu bătălia de la Dien Bien Fu şi încheierea acordurilor de la Geneva, cu toate consecinţele acestora pe plan naţional şi internaţional.

Indată după acordurile de la Geneva, au venit americanii, pentru a încerca să pună ei stăpînire pe Sud şi să-l transforme într-o fortăreaţă în vederea atacării şi recuceririi Nordului. Acesta era calculul lor făcut chiar înainte de Conferinţa de la Geneva, care s-a manifestat în timpul tratativelor şi mai ales după încheierea acordurilor din 1954. Ei îşi închipuiau că le va fi mai uşor să pună stăpînire pe Sud şi că vor putea înlătura cu uşurinţă puterea populară. Ei bine, ei s-au înşelat. Noi am luptat în Sud şi am obţinut victoriile, pe care dv. le cunoaşteţi. La sfîrşitul anului 1964 americanii şi-au dat seama că nu pot obţine nimic în Sud dacă nu vor ataca Nordul. Aceasta a dus la desfăşurarea războiului pe bază de escaladare. Insă americanii se înşeală şi în aceste socoteli.

Trebuie să vă spunem că partidul nostru joacă un rol revoluţionar , un rol de conducere fundamental în istoria poporului nostru. Partidul este acela care îi aduce poporului toate marile sale victorii, el este acela care dă soluţii tuturor marilor probleme. Partidul a apreciat just situaţia în toate momentele. Iată de ce partidul nostru se bucură de o mare autoritate, de un mare prestigiu şi tărie. Acest lucru toată lumea îl cunoaşte.

Americanii şi lacheii lor au sabotat aplicarea acordurilor de la Geneva şi au împiedicat unificarea ţării care fusese stabilită pentru luna iulie 1956, pentru că ei şi-au dat seama că în cazul unor alegeri tov. Ho Şi Min va avea 80% din voturi.

Acum, dacă sîntem în stare să luptăm cu curajul şi energia pe care le cunoaşteţi, aceasta se datoreşte faptului că partidul şi poporul este unul şi acelaşi. Noi considerăm că trebuie să

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

110

fim interpreţii marilor idei şi sentimente ale poporului şi de aceea poporul gîndeşte că poate acorda întreaga sa încredere partidului.

În perioada actuală partidul nostru acordă o deosebită atenţie nu numai propriilor sale organizaţii, ci şi celorlalte organizaţii populare. Noi am depus întotdeauna eforturi pentru a organiza toate forţele populare în organizaţiile respective : sindicat, organizaţia de tineret, organizaţia de femei. Pe lîngă acestea noi mai avem şi organizaţia Frontului Naţional. În Nord aceasta este denumit Frontul Patriei, din care fac parte partidele politice şi toate organizaţiile populare.

În ceea ce priveşte partidele politice, doresc să vă spun că, în afară de partidul nostru, noi mai avem alte două partide : partidul democratic şi partidul socialist. Aceste partide sînt strîns legate de noi. În definitiv, membrii lor sînt comunişti fără de partid, sînt simpatizanţi ai partidului nostru. Pluralitatea partidelor în faza actuală este un lucru util şi noi urmăm aceeaşi politică în cadrul Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de Sud.

În ceea ce priveşte organizarea propriu-zisă a partidului şi a organelor sale conducătoare, nu am mare lucru să vă spun. În frunte noi avem Comitetul Central, un Birou Politic, un Secretariat. Noi nu avem un organism special - să zicem un birou permanent - al Biroului Politic, dar în realitate noi procedăm ca şi cum ar exista, deoarece tovarăşii din Biroul Politic se reunesc adesea pentru a discuta problemele mai urgente.

Din punctul de vedere al organizării statului, de asemenea, nu avem multe lucruri de spus. Noi avem o Adunare Naţională, care acum, în timpul războiului, se întruneşte la intervale ceva mai mari. În timp de pace ea se întruneşte de două ori pe an, în timp de război o singură dată. Avem un Consiliu de Miniştri în cadrul căruia funcţionează un preşidiu.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

După ce am ascultat prezentarea dv. despre modul de organizare a partidului şi statului, mă gîndesc la un lucru: la noi, datorită lipsei unei pregătiri corespunzătoare a problemelor organismele conducătoare nu reuşesc să rezolve lucrurile dintr-o singură dată ca la dv. Dv. puteţi soluţiona într-o dimineaţă, într-o singură şedinţă zeci de probleme, dar noi avem nevoie de mai mult timp.

Pe de altă parte, noi vedem unele lipsuri în activitatea noastră, de exemplu, în gestiunea economică. Considerăm că aceasta este o problemă foarte importantă. Statul trebuie să ştie să dirijeze economia sub directa conducere a partidului şi să facă acest lucru în adevăratul sens al cuvîntului. Ei bine, în această privinţă trebuie să depunem încă multe eforturi pentru a gospodări mai bine economia, pentru a folosi cu maximum de eficacitate resursele materiale şi forţele de muncă. Aceasta, pentru ca în cel mai scurt timp posibil să construim bazele socialismului. Dacă v-am întrebat ce părere aveţi dv. despre diferitele metode de gospodărire a economiei, am făcut-o pentru a afla experienţa pe care o aveţi dv. în această privinţă.

Iată situaţia partidului nostru în Nord.

In Sud, de asemenea, avem un partid marxist-leninist care se numeşte Partidul Revoluţionar al Poporului. El nu ţine să apară pe primul plan. Frontul Naţional de Eliberare este acela care se află pe primul plan, şi aceasta este absolut just în starea actuală a lucrurilor.

Iată, tovarăşi, o scurtă expunere asupra situaţiei partidului nostru. Dacă aveţi ceva întrebări de pus ?

Tov. E. Bodnăraş :

Acum avem tabloul complet al situaţiei şi găsim - aceasta ne apare ca deosebit de important - confirmarea a ceea ce a

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

112

fost convingerea noastră încă de acasă: că Republica Democrată Vietnam obţine succese, că ea îşi aduce contribuţia sa puternică la succesele socialismului în această parte a lumii, că în Republica Democrată Vietnam există un partid marxist-leninist legat de masă. Fără existenţa acestui partid, Republica Democrată Vietnam nu ar fi putut să existe ca stat. Faptul că aici, în condiţii deosebit de grele s-a putut instaura puterea populară, sub conducerea comuniştilor este un mare succes al socialismului pe scară mondială.

Dv. nu aţi ieşit din război nici o singură zi - cu puţine pauze în perioada de după plecarea japonezilor - iar imediat după izgonirea francezilor au venit americanii.

Cred că ne putem permite aprecierea că avem de-a face - în ceea ce priveşte Partidul celor ce Muncesc din Vietnam - cu unul dintre cele mai înaintate şi dinamice detaşamente ale mişcării revoluţionare în această parte a lumii şi în mişcarea comunistă internaţională. Este un detaşament de avangardă care reprezintă forţa politică a ţărilor socialiste. Tinem să exprimăm omagiul nostru acestui partid, conducerii sale, şi vă felicităm pentru tot ceea ce aţi reuşit să faceţi. Noi sîntem de acord că mai sînt încă multe lucruri de făcut, însă esenţialul considerăm că a fost deja înfăptuit: unitatea poporului în jurul partidului.

Linia justă, ca şi adevărul, nu se pot afirma decît acolo unde acestea sînt înţelese şi însuşite. Aceasta este verificarea liniei juste. Nu există adevăruri absolute, însă acolo unde adevărul este înţeles, el devine realitate.

Tov. Fam Van Dong:

In afară de adevărul teoretic din cărţi, mai există şi adevărul vieţii.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. E. Bodnăraş :

Ceea ce se întîmplă în Sud, unde Frontul Naţional de Eliberare apare ca forţă politică de prim plan, pentru noi trebuie să-şi găsească explicaţia nu numai în faptul că Frontul a unit sentimentele patriotice ale poporului. Pentru lupta cu americanii sentimentele nu sînt suficiente. Aici credem că a fost necesară influenţa politică a unei linii care izvorăşte din concepţia leninistă - numai aşa se pot explica toate victoriile, numai aşa se poate explica faptul că Nordul nu a pierdut nici o clipă legătura cu Sudul şi că lupta care se duce, cu sau fără excaladare este una şi aceeaşi.

Tov. Fam Van Dong:

Poporul nostru este unul singur.

Tov. E.Bodnăraş :

Felicităm Partidul celor ce Muncesc din Vietnam pentru că s-a priceput să creeze cadrul politic deosebit de inteligent pentru Sud şi care raliază milioane de oameni în toată această luptă.

Acesta este un mare succes pentru dv.

Tov. Fam Van Dong:

Este, de asemenea, un lucru foarte important şi din punct de vedere internaţional.

Tov. E.Bodnăraş:

Sîntem de acord. Lucrul acesta este de o deosebită importanţă pentru toate ţările din spaţiul sud-asiatic, şi, în general, pentru lupta revoluţionară care se desfăşoară în lumea întreagă, această experienţă este deosebit de valoroasă.

Noi am fost ieri la expoziţie, am participat la un miting am văzut zilele acestea oamenii pe stradă. Toate acestea constituie conţinutul impresiilor pe care le ducem cu noi acasă, şi anume că

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

poporul are sentimentul unei conduceri ferme, care ştie ce vrea, şi urmează cu încredere această politică. Aşa se explică calmul populaţiei chiar în faţa celor mai mari dificultăţi. Aşa se explică spiritul inventiv şi hotărîrea de a găsi soluţii în cele mai dificile situaţii. Am văzut multe lucruri improvizate spontan care se fac pentru a asigura transportul, pentru a repara podurile, pentru a asigura aprovizionarea. Toate acestea nu pot fi rezultatul eforturilor unui inventator sau unui singur înţelept. Aceasta este rezultatul manifestării active a unei conştiinţe puternice şi unite.

Sîntem foarte bucuroşi de constatările făcute aici, Vă urăm noi succese şi sîntem siguri că le veţi avea.

Noi ştim ce înseamnă legătura cu poporul pentru că trăim în fiecare zi în mijlocul poporului nostru. Nici nouă nu ne-a fost uşor pentru că am avut o ţară foarte înapoiată, dar am reuşit să ne ridicăm pe treptele progresului, ca ţară socialistă unită, puternică şi cu perspective clare. Numai datorită existenţei partidului care s-a eliberat treptat de ceea ce nu putea să-i fie lui propriu, a căpătat fizionomie distinctă, s-a legat strîns cu masa poporului, a mobilizat clasa muncitoare, a mobilizat poporul în jurul clasei muncitoare, a fost posibil să ajungem astăzi acolo unde dv. cunoaşteţi.

Războiul va trece. Există o singură soluţie posibilă : victoria definitivă asupra americanilor. Aceasta îi neliniştează pe americani. Pe ei nu-i neliniştează atît faptul că pierd mii de avioane. Ei pot să producă multe mii de avioane, însă ei văd că le pierd fără rost şi aceasta este punctul lor slab. Dv. aveţi perspectiva.

Tov. Fam Van Dong:

Aceasta este diferenţa între socialism şi capitalism.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. E. Bodnăraş:

Aceasta este în esenţă aplicarea concretă a marxismului - ceea ce faceţi dv., partidul dv., în condiţiile complicate ale dezvoltării luptei revoluţionare pe frontul existent în ţara dv. Dv. rezolvaţi cu precizie şi pricepere această sarcină de aplicare creatoare a marxism-leninismului în dezvoltarea procesului revoluţionar.

Cu o asemenea forţă politică în frunte, după încheierea războiului, poporul vietnamez se va reface foarte repede. Vietnamul este o ţară bogată, dar cea mai mare bogăţie o constituie oamenii, poporul care este strîns unit în jurul partidului.

Vă urăm mult succes şi vă mulţumim pentru expunerea dv.

Tov. Fam Van Dong:

Vă mulţumesc pentru aceste cuvinte.

Tov. E. Bodnăraş:

In ce priveşte relaţiile noastre, noi vom face o scurtă încheiere înainte de a pleca, după ce vom fi terminat toate treburile.

Tov. Fam Van Dong:

Cînd vom avea timp.

Ei bine, dacă sînteţi de acord vom ridica această şedinţă.

Tov. E. Bodnăraş:

Facem o pauză.

Tov. Fam Van Dong:

Da.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

116

NOTA DE CONVORBIRE

In pauza discuţiilor din după amiaza din 7 mai, a avut loc o convorbire între tov. Emil Bodnăraş, Paul Niculescu-Mizil şi Fam Van Dong.

Tov. E.Bodnăraş a arătat că delegaţia noastră are însărcinarea din partea conducerii partidului de a ridica în faţa tovarăşilor vietnamezi următoarea problemă:

Partidul nostru consideră necesară şi utilă o manifestare politică, comună, de solidaritate a tuturor ţărilor socialiste. In acest sens am dori să discutăm cu tovarăşii vietnamezi părerea Partidului celor ce Muncesc din Vietnam despre iniţierea unei asemenea acţiuni care să determine o manifestare comună de solidaritate a tuturor ţărilor socialiste în jurul chestiunii Vietnamului.

Tov. Fam Van Dong a răspuns că este o ideie justă,excepţională, că tovarăşii vietnamezi vor reflecta la ea.

Tov. E.Bodnăraş a arătat că partidul nostru ridică această chestiune în legătură cu faptul că în curînd, în luna iulie, va avea loc o reuniune a statelor membre ale Tratatului de la Varşovia şi ale CAER-ului.Această reuniune se va ţine la cel mai înalt nivel şi se vor discuta problemele CAER-ului şi ale Tratatului de la Varşovia.Există posibilitatea ca în legătură cu această reuniune să apară vreo iniţiativă care să aibe în vedere exprimarea solidarităţii ţărilor socialiste participante la Tratatul de la Varşovia cu lupta poporului vietnamez.Noi considerăm că o asemenea iniţiativă nu poate fi exclusă.De asemenea,considerăm că nu ar fi bine dacă această manifestare de solidaritate s-ar produce numai din partea unor ţări socialiste şi nu din partea tuturor.De aceea partidul nostru se gîndeşte că merită să acţionăm pentru a determina o manifestare comună a tuturor ţărilor socialiste, în forme care urmează să fie definite ulterior,pentru a exprima solidari-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

tatea cu lupta poporului din Vietnam.Este necesar după părerea noastră ca lagărul socialist să se prezinte unit, să apară ca un front unit şi solid,care prin fermitatea sa să influenţeze asupra situaţiei politice şi militare din Vietnam.Această manifestare politică ar constitui o puternică presiune împotriva agresorilor americani.Partidul nostru doreşte să cunoască părerea tovarăşilor vietnamezi în acdastă chestiune şi a însărcinat delegaţia română să facă un schimb de păreri cu tovarăşii vietnamezi.Noi vom expune acest plan tovarăşilor chinezi, tovarăşilor sovietici şi împreună cu tovarăşii vietnamezi vom acţiuna pentru reuşita lui.

Tov.Fam Van Dong a subliniat încă o dată justeţea acestei idei şi a exprimat acordul cu privire la discutarea acestei proble-me în cursul şederii delegaţiei la Hanoi.După aceia el a întrebat dacă asupra acestei chestiuni ne-am consultat cu tovarăşii sovietici.

Tov.Niculescu-Mizil a arătat că partidul nostru a hotărît ca înainte de toate să se consulte cu tovarăşii vietnamezi deoarece ei trebuie să se pronunţe înaintea tuturor despre asemenea acţiune privind în primul rînd războiul din Vietnam.Partidul nostru este convins că o asemenea manifestare comună a ţărilor socialiste va avea influenţă pozitivă asupra desfăşurării războiului în Vietnam şi în acelaş timp asupra slăbirii încordării în relaţiile dintre ţările socialiste, dintre partidele comuniste şi muncitoreşti.

Tov.Fam Van Dong a mulţumit pentru preţuirea pe care o acor-dă Partidul Comunist Român părerii Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, şi a spus din nou că această problemă merită să fie dis-cutată.

Tov. E. Bodnăraş a subliniat necesitatea de a găsi for-mele şi mijloacele practice în care toate ţările socialiste să-şi manifeste în comun solidaritatea cu poporul vietnamez.

./.

Wilson Center Digital Archive

Original Scan

Tov. Niculescu Mizil a arătat că participînd la cel de-al XXIII-lea Congres al P.C.U.S., delegaţia P.C.R., în frunte cu tov. Nicolae Ceauşescu, a avut prilejul să discute cu un număr mare de delegaţii din ţările socialiste, din ţările Asiei, Africii, Americii Latine. Au avut loc discuţii cu reprezentanţi ai unor mişcări necomuniste dar democratice, cum ar fi R.A.U., Mali, Angola. Delegaţia noastră s-a întîlnit la Moscova cu aproape 30 de delegaţii. De asemenea, am avut numeroase vizite de delegaţii în România. Ne-am întîlnit cu tov. Luigi Longo, cu Santiago Carillo, şi alţii. In toate aceste întîlniri am constatat existenţa unor profunde preocupări faţă de problema restabilirii unităţii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale. Ne-a impresionat faptul că la toate delegaţiile cu care am discutat s-a arătat îngrijorarea faţă de actuala stare de lucruri şi dorinţa de a se găsi ceva pentru a deschide drumul către întărirea unităţii.

Tov. Emil Bodnăraş a arătat că aceasta este o tendinţă care se manifestă la majoritatea partidelor. El a arătat că în întîlnirile cu reprezentanţii Partidului Comunist Francez s-a relevat tendinţa de a privi mai realist lucrurile, de a se înţelege mai bine evenimentele. In continuare el a subliniat respectarea principiilor relaţiilor dintre ţările socialiste, a normelor de relaţii dintre partidele comuniste şi muncitoreşti, bazate pe egalitate, independenţă, neamestec în treburile interne şi a subliniat că astăzi este de neconceput organizarea unui centru de conducere în mişcarea muncitorească.

Tov. Fam Van Dong a arătat că este de acord. In prezent cu critica stărilor din trecut este de acord toată lumea. Problema este ce trebuie să facem ? Pe vietnamezi îi preocupă ce acţiuni

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

trebuie să se întreprindă ! El a spus că Vietnamul este cel dintîi interesat să se renunţe la polemică, să se caute pe toate căile modalităţile înlăturării divergenţelor existente, să se restabilească unitatea lagărului socialist.

Conducerea Partidului celor ce Muncesc din Vietnam se gîndeşte ziua şi noaptea la această problemă, la măsurile care ar putea fi întreprinse în acest sens.

El a subliniat că este bucuros să constate că România şi Vietnam sînt pe deplin de acord în această chestiune. Ei au făcut şi vor face eforturi pentru a convinge şi pe tovarăşii chinezi şi pe tovarăşii sovietici de necesitatea creării unui front unit contra agresorului imperialist. El a subliniat că soluţionarea acestei probleme este, după părerea lui, foarte dificilă.

In încheiere el a spus, încă o dată, că este de acord ca în cursul discuţiilor să se dezbată această problemă.

Tov. E.Bodnăraş a subliniat importanţa acordului între cele două partide pe această chestiune şi a propus ca în una din zilele următoare cele două delegaţii, eventual într-un cerc mai restrîns, să discute împreună această chestiune.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

120.1

N O T E

de la prima şedinţă restrînsă din ziua de 9 mai 1966.

La şedinţă au participat : din partea română tovarăşii Emil Bodnăraş şi Paul Niculescu-Mizil; din partea vietnameză tovarăşii : Fam Van Dong, Nguyen Duy Trinh şi Le Thanh Nghi; un traducător român - Plătăreanu şi un traducător vietnamez.

Tov. Fam Van Dong :

Am discutat sugestia dv. cu cîţiva membri ai Biroului Politic. Voi expune unele idei ale acestor tovarăşi, după care vom discuta în legătură cu această sugestie.

La început ţinem să vă mulţumim pentru sugestia voastră. Este un gest care dovedeşte solidaritatea Partidului Comunist Român cu lupta poporului vietnamez, care dovedeşte că dv. vă gîndiţi la marile probleme din lagărul socialist. Dorim să vă spunem că sîntem de acord cu această sugestie.

Vă vom expune poziţia noastră de principiu pe care am avut-o întotdeauna. Noi am expus această poziţie tovarăşilor chinezi şi tovarăşilor sovietici. Noi considerăm că ţările socialiste trebuie să întreprindă o acţiune comună pentru a susţine lupta Vietnamului. Aceasta fiind poziţia noastră de principiu, ea este extrem de importantă, însă, noi punem o condiţie : pentru o asemenea acţiune comună este necesară atît adeziunea tovarăşilor sovietici cît şi a tovarăşilor chinezi. In situaţia actuală, în legătură cu Vietnam cît şi în legătură cu orice acţiune care s-ar întreprinde în general în mişcare, este necesar acordul celor două mari partide şi ţări. Dece? Ele sînt cele mai mari puteri socialiste şi de aceea cîntăresc o pondere mare într-o acţiune comună. Dacă această condiţie lipseşte, lipseşte deci ponderea

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

cea mai eficace. In consecinţă duşmanul nu va fi impresionat, ci se va sărăta lipsa de unitate, lipsa de coeziune. Aceasta este pentru noi, de asemenea, o poziţie de principiu. Noi nu putem da acordul nostru asupra unei acţiuni privind chiar şi numai Vietnamu fără participarea celor două mari ţări.

A doua condiţie. Este necesar să stabilim o legătură strînsă pentru informarea reciprocă, pentru schimb de păreri cu privire la acţiunea pe care o veţi îndreprinde la Pekin, atunci cînd Ciu En-lai va veni la Bucureşti şi în alte cazuri. Este necesar să acţionăm împreună, să stabilim o formă de legătură fie la Hanoi, fie la Bucureşti, după cum este mai bine.

Tov. E. Bodnăraş :

Cînd ne-am gîndit la o asemenea formă de manifestare - îi spun manifestare, nu declaraţie sau altceva asemănător -, am pornit în primul rînd de la fondul problemei. Fondul problemei este chestiunea Vietnamului. Aci se dă în prezent cea mai acută luptă. In al doilea rînd, am socotit că în cadrul unor divergenţe care există în prezent între ţările socialiste, există un interes manifest pentru rezolvarea acestei probleme. Soluţia rezolvării problemei vietnameze este una singură, aceea pe care o preconizaţi dv., soluţia dată de Vietnam. In jurul acestei soluţii noi putem împreună să solidarizăm toate ţările socialiste, mişcarea noastră comunistă. O asemenea manifestare de solidaritate ar avea o deosebită importanţă atît din punct de vedere politic, cît şi din punct de vedere practic. Noi vedem valoarea deosebită a unei asemenea manifestări numai şi numai în interesul soluţionării juste a problemei vietnameze, numai şi numai în sprijinul poziţiei Vietnamului. In această chestiune nu avem două păreri.

Noi vedem marea importanţă a unei asemenea manifestări comune a ţărilor socialiste şi în perspectiva viitorului. Ţările

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

122.13

socialiste, prin exemplul pe care-l oferă restului lumii, prin capacitatea lor politică, militară, economică, pot influenţa dezvoltarea evenimentelor. Este cunoscut exemplul Suezului, cînd o poziţie fermă manifestată unitar de toate ţările socialiste, a zădărnicit agresiunea. Astăzi este atacat Vietnamul, mîine poate fi atacată Republica Democrată Germană, poimîine Albania etc. Imperialiştii nu respectă decît pe cel tare, iar noi vom fi tari dacă vom fi uniţi. Vedeţi, De Gaulle este un burghez inteligent. Cu toate că el face politica clasei sale, cu toate că el n-ar avea nimic împotrivă dacă ar lua locul americanilor, noi sîntem de acord cu orientarea lui antiamericană. Noi sprijinim Vietnamul de pe poziţiile noastre de clasă. Ceea ce se întîmplă aci în Vietnam face necesară o afirmare limpede a poziţiei noastre de clasă, comună, a tuturor, indiferent cum îi vom spune acestei manifestări.

In prezent, se fac declaraţii. Dar este prost cînd se fac declaraţii diferite la Moscova, la Budapesta, la Pekin sau în alte părţi. Dintre toate poziţiile singura poziţie justă este poziţia pe care o are Vietnamul, poziţie pe care noi o sprijinim întrutotul. Noi am fi nişte chimişti proşti dacă n-am folosi această poziţie, dacă n-am folosi acest catalizator produs în spaţiul Asiei de sud-est pentru a încerca să determinăm o manifestare comună a ţărilor socialiste, cu efecte politice atît în lupta împotriva imperialiştilor americani cît şi în interesul general al mişcării comuniste.

Este clar că fără adeziunea Uniunii Sovietice şi Chinei o asemenea manifestare comună nu este posibilă. Dar noi trebuie să căutăm căile şi mijloacele pentru a arăta atît Chinei cît şi Uniunii Sovietice că o asemenea manifestare comună este necesară şi utilă. Este mai bine să-i lăsăm pe ei să ne convingă că nu este posibil.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

123

Reţinem că dv. aţi spus, la vremea respectivă, tovarăşilor chinezi părerea dv.

Problema se pune cum să procedăm, cum să acţionăm ?

Noi am primit de acasă mandatul de a vă expune aci considerentele noastre. Ne bucurăm că aceste considerente se întîlnesc cu acordul dv. de principiu. Cînd vom fi la Pekin noi vom arăta ce am discutat cu dv., vom susţine punctul de vedere al unei manifestări comune. Dar ne gîndim că pe larg poziţia noastră în această problemă va fi discutată cu tovarăşul Ciu En-lai la Bucureşti de către conducerea noastră. Noi vom spune tovarăşilor chinezi : China are multe lucruri bune care trebuie aplaudate, dar sînt şi lucruri pe care nu le înţelegem. Oamenii s-au scîrbit de atîtea înjurături. Noi sîntem de părere că poţi critica un conducător, pentru a-şi îndrepta greşelile, dar rămîi solidar cu el. Aceasta este o solidaritate raţională. Acum China critică conducătorii sovietici. In măsura în care critica este tovărăşească, fără înjurături, în măsura în care ea este o discuţie tovărăşească, ea este bună. Dar cînd înjuri, cînd înlocuieşti argumentele de logică cu înjurăturile, solidarizezi în jurul celui criticat pe ceilalţi. In acest caz solidaritatea nu mai este raţională, ci este sentimentală. Noi vrem să explicăm aceste lucruri tovarăşilor chinezi. Felul cum acţionează ei poate intra în logica lor, dar în logica partidelor, nu numai din Europa, ci după cum se vede şi aici la dv. în Asia, nimeni nu poate accepta aceste lucruri. Noi vom spune toate acestea tovarăşilor chinezi.

Dar nu este suficient să spunem numai noi. Un cuvînt foarte greu de spus îl are Vietnamul, îl aveţi dv., Partidul celor ce Muncesc din Vietnam. Din momentul în care aţi spus că o asemenea manifestare este bună, este bine să afirmaţi acest lucru. Ce spunem să susţineţi şi dv. Să spuneţi că Vietnamul este de aceeaşi părere că o asemenea manifestare de solidaritate vă este necesară, că Vietnamul este în primul rînd interesat, că este

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

124
25

necesară participarea Chinei şi Uniunii Sovietice la o asemenea manifestare.

Noi dorim să fim ajutaţi de dv. Ştiţi, că noi am avut probleme cu conducătorii sovietici, cu tendinţele lor de hegemonism. Am reuşit să parăm aceste tendinţe. Nu ne-am dedat însă la invective. Nu ne-am închis în găoacea noastră, cum au încercat unii să ne caracterizeze "autarhici", "izolaţionişti", că "românii îşi vînd sufletul". Ne-am dus şi am discutat deschis cu ei. Desigur, la consfătuirea din martie nu ne-am dus, deoarece această consfătuire era îndreptată împotriva Chinei. Noi nu vom da niciodată vreunuia prilejul de a face ceva împotriva altuia. Noi nu vrem să repetăm iniţiativa polonezilor. Poate, spun poate, tovarăşii polonezi au trimis scrisoarea cunoscută tovarăşilor chinezi cu gîndul nu de a realiza o acţiune comună, ci pentru a adăuga un nou document ca răspuns la dosarul antichinez. Noi am răspuns în felul cunoscut tovarăşilor polonezi, deoarece am vrut să arătăm clar dezacordul partidului nostru, faptul că tovarăşii polonezi s-au dus pentru problema Vietnamului nu la Hanoi, unde trebuiau să se ducă înainte, ci la Pekin. Buna cuviinţă cerea să se ducă în primul rînd la Hanoi.

Tov. Fam Van Dong :

Si cinstea cerea acest lucru.

Tov. E. Bodnăraş :

Aci în Vietnam este un partid, este un popor care a înfăptuit Dien Bien Fu şi care trebuie respectat. Noi nu dorim să procedăm cum au procedat tovarăşii polonezi. Am vrut să venim la dv. încă în martie, înainte de Congresul XXIII.

Noi ştim că este o acţiune grea, dar tocmai pentru că este grea trebuie să acţionăm. Aceasta este necesar pentru războiul vostru. Aceasta este necesar pentru unitatea mişcării.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

125 8

In mod practic ce trebuie să facem? In arenă trebuie să intre Vietnamul cu tot tactul respectiv, dar cu toată fermitatea şi cu toată răspunderea. Vrem să arătăm că aceasta este perspectiva. Timpul va desfăşura de la sine problema. Vrem sau nu noi, la întîlnirea de la Bucureşti, a ţărilor Tratatului de la Varşovia, această problemă se poate pune. La această întîlnire vor fi tovarăşi la cel mai înalt nivel. După căderea lui Hruşciov nu au mai avut loc astfel de întîlniri. Două sînt problemele în discuţie : CAER-ul şi Tratatul de la Varşovia. Si într-un sector şi în celălalt au avut loc confruntări de păreri în care noi am susţinut principiul egalităţii, independenţei, suveranităţii, neamestecului în treburile interne,avantajului reciproc. Noi susţinem aceste principii în toate domeniile. Discuţiile din iulie trebuie să consacre aceste principii. Pe această bază să se dezvolte colaborarea între ţările noastre.

Noi în general sîntem împotriva blocurilor militare. Tratatul de la Varşovia l-am făcut ca o ripostă faţă de NATO.

Există tendinţa de a se institui organisme suprastatale, aceste tendinţe sînt şi în prezent. Noi am afirmat şi vom afirma principiile de mai sus şi vă asigurăm că nu se poate lua nici o măsură în sensul unor organisme suprastatale.

Tov. Fam Van Dong :

Aceste tendinţe au fost numai în timpul lui Hruşciov sau sînt şi astăzi ?

Tov. P. Niculescu-Mizil :

In legătură cu consfătuirea din iulie s-au făcut oarecari pregătiri. Au avut loc întîlniri la nivelul adjuncţilor miniştrilor afacerilor externe şi la nivelul miniştrilor adjuncţi ai forţelor armate. In timpul acestor pregătiri au apărut propuneri concrete de a se institui atît în domeniul politicii externe cît şi

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

126
28

în domeniul militar organisme suprastatale, care să coordoneze şi să îndrume politica externă a ţărilor socialiste sau să conducă problemele militare. La aceste întîlniri reprezentanţii noştri au arătat clar că sîntem pe poziţia dezvoltării relaţiilor de colaborare, şi au făcut propuneri în acest sens. In acelaşi timp, ei au arătat că nu este nici un fel de nevoie de organisme suprastatale şi că instituirea unor asemenea organisme vine în contradicţie cu principiile relaţiilor între ţările socialiste. România nu va participa niciodată la vreun organism suprastatal, nici în cadrul CAER-ului, nici în afara lui, nici în cadrul Tratatului de la Varşovia, nici în afara lui. Aceasta este poziţia noastră de principiu. Noi am spus că dacă cineva doreşte să înfiinţeze asemenea organisme suprastatele n-are decît, dar îşi va asuma întreaga răspundere.

Trebuie să vă spun că în timpul lucrărilor Congresului al XXIII-lea tovarăşii Brejnev şi Kosîghin au făcut o vizită delegaţiei noastre, condusă de tovarăşul Ceauşescu. In cursul acestei vizite tovarăşul Brejnev a declarat că trebuie să punem accent pe ceea ce uneşte ţările socialiste, nu pe ceea ce ne desparte, că la apropiata întîlnire a ţărilor Tratatului de la Varşovia şi CAER-ului ne vom opri asupra punctelor de vedere comune, nu asupra punctelor de vedere divergente. Aceeaşi declaraţie a fost repetată de Brejnev şi la întîlnirea care a avut loc cu conducătorii partidelor şi guvernelor din ţările Tratatului de la Varşovia şi ale CAER-ului, care a avut loc la Moscova pentru a stabili problemele organizatorice ale întîlnirii din iulie. Conducerea partidului nostru a apreciat pozitiv această declaraţie a lui Brejnev.

Tov. E.Bodnăraş :

Deci, se vor întîlni primii secretari şi preşedinţii Consiliilor de Miniştri din aceste ţări. Se vor discuta problemele Tra-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

127-128

tatului de la Varşovia. Este oare posibil să nu se spună niciun cuvînt despre un asemenea război care se duce în Vietnam, despre solidaritatea ţărilor socialiste cu Vietnamul? Este greu de presupus că nu se vor ivi propuneri, iniţiative în acest sens. Pînă în prezent nu există nicio iniţiativă în această ordine de idei, dar ea se poate ivi. Noi credem că o manifestare de solidaritate cu Vietnamul ar avea toată forţa numai dacă se va produce din partea tuturor ţărilor socialiste şi nu numai din partea unui număr restrîns de ţări socialiste. Ce ar putea să cuprindă o asemenea manifestare ? Noi nu am discutat acest lucru. Dar mă gîndesc că o asemenea manifestare ar trebui să facă o caracterizare a situaţiei, o calificare a agresiunii, să ia poziţie de solidaritate totală cu poziţia Vietnamului, să exprime hotărîrea fiecărei ţări socialiste de a sprijini Vietnamul. Este vorba deci de o manifestare politică.

Tov. P.Niculescu Mizil:

Trebuie adăugat că fiecare ţară socialistă în parte a spus aceste lucruri într-o formă sau alta. Noi credem că dacă le vom spune în comun forţa acestei solidarităţi va fi mult mai mare.

Tov. Emil Bodnăraş:

Noi vom avea în vedere ca să nu se întreprindă nimic care sub vreo formă să reprezinte un amestec în modul de a duce războiul, în soluţia pe care aţi dat-o dv. acestui război.

Ideal ar fi dacă această manifestare de solidaritate s-ar întîmpla pînă la Tratatul de la Varşovia, adică înainte de iulie anul acesta. Aceasta ar uşura mai mult şi problemele de prestigiu nu se va crea situaţia cînd China sau Coreea vor veni să adere la ceea ce au făcut alţii. Trebuie să vă spunem încăodată că nu avem o imagine exactă asupra nici unei probleme de detalii. Noi ne-am expus punctul de vedere principial.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

128

Sîntem bucuroşi că s-a manifestat acordul nostru comun în problema de principiu.

Noi sîntem de acord cu dv. şi cu ideea de a avea legături permanente între părţile noastre. Avem în faţa noastră 7 săptămîni pînă la întîlnirea de la Bucureşti. Să găsim formele de a acţiona în sensul convenit.

Tov. Fam Van Dong:

Cînd va fi visita lui Ciu En-lai în România ?

Tov. Emil Bodnăraş:

China a fost de acord iniţial cu a doua decadă a lunii mai, apoi a propus data de 24 mai. Nu ştim dacă s-a definitivat această dată.

Tov. P.Niculescu Mizil :

Tovarăşul Bodnăraş a expus complet considerentele principiale ale partidului nostru în legătură cu o manifestare comună, politică de solidaritate cu Vietnamul. Doresc să mai adaug cîteva elemente.

Inainte de toate conducerea partidului nostru a considerat că pentru a întreprinde ceva în acest sens este necesar să se discute cu tovarăşii vietnamezi întrucît ei sînt partea cea mai în cauză, cea mai interesată.

Doresc să arăt că în modul de gîndire şi acţiune al partidului nostru străbate ca un fir roşu ideea că problemele mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale pot fi rezolvate treinic numai cu participarea tuturor partidelor comuniste, a partidelor comuniste din toate ţările socialiste. Aceasta este punctul nostru de vedere exprimat încă în Declaraţia din 1964. După acest punct de vedere ne-am călăuzit în toate acţiunile noastre şi ştiţi foarte bine că la Bucureşti au avut loc în cîteva prilejuri manifestări la care au participat reprezentanţi ai partidelor

Wilson Center Digital Archive Original Scan

129

comuniste din toate ţările socialiste. Noi nu concepem participarea noastră la niciun fel de acţiune îndreptată împotriva Chinei, aşa cum nu concepem participarea la niciun fel de acţiune îndreptată împotriva Uniunii Sovietice. Spun aceste lucruri pentru a sublinia că în problema discutată există un mod comun de gîndire al conducerii Partidului Comunist Român cît şi al conducerii Partidului celor ce Muncesc din Vietnam. La fel ca şi dv. noi concepem manifestarea politică comună, despre care v-a vorbit tov.Bodnăraş, ca o manifestare pozitivă dacă participă la ea în primul rînd Vietnamul, în al doilea rînd cele două ţări socialiste mari - Uniunea Sovietică şi China.

Noi avem o experienţă bună.Atunci cînd am avut anumite probleme divergente şi ştiţi că asemenea probleme n-au lipsit, am ridicat aceste probleme tovărăşeşte şi am militat pentru rezolvarea lor justă. Cunoaşteţi problemele care am avut să le rezolvăm în legătură cu tovarăşii sovietici. In acelaşi timp, dv. ştiţi că partidul nostru a întreprins acea acţiune din 1964 cînd a fost la Pekin, la Phenian şi la Moscova. Ce arată experienţa? Cu toate că problemele nu au fost rezolvate definitiv, totuşi tovarăşii trebuie să ţină seama de punctele de vedere care se ridică. Tovarăşii chinezi, chiar dacă nu-şi fac în mod deschis autocritică în unele probleme totuşi cînd se ciocnesc de viaţă, de realitate iau măsuri de îndreptare. Spun toate acestea pentru a demonstra că în situaţia în care noi sîntem, cu o poziţie justă, merită să încercăm, merită să acţionăm şi nu este posibil ca pînă la urmă acest punct de vedere să nu fie luat în consideraţie. Chiar dacă nu se va reuşi manifestarea pe care o iniţiem, fără discuţie că şi tovarăşii sovietici şi tovarăşii chinezi trebuie să ţină cont de opiniile celorlalte partide. De aceea, merită să încercăm.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

In legătură cu aceasta doresc să spun că încercarea poate reuşi numai dacă este făcută de cît mai multe partide. Partidul nostru are relaţii bune şi cu tovarăşii sovietici şi cu tovarăşii chinezi. Noi vom acţiona în spiritul convenit. Partidul dv. are, de asemenea relaţii bune şi cu tovarăşii sovietici şi cu tovarăşii chinezi. Puteţi deci şi dv. să acţionaţi în acelaşi sens, Dacă noi, dacă dv., dacă tovarăşii coreeni, dacă alte partide comuniste şi muncitoreşti vor acţiona în acest sens, vor discuta şi cu o parte şi cu cealaltă nu se poate să nu avem oarecari rezultate. Iată de ce conducerea partidului nostru consideră că merită să depunem toate eforturile spre a determina o manifestare comună de solidaritate cu Vietnamul.

Tovarăşii chinezi spun că în problema Vietnamului tovarăşii sovietici duc o politică de complicitate cu Statele Unite, îi acuză de trădare. Eu nu doresc să intru în fondul acestei probleme, dar dacă am admite logica tovarăşilor chinezi şi în acest caz o manifestare comună de solidaritate cu Vietnamul este utilă. Dacă există o asemenea politică de complicitate, hai să ne adunăm să declarăm cu toţii public că sîntem solidari cu Vietnamul pînă la capăt şi atunci nu este oare clar că înfăptuirea unei asemenea politici de complicitate, dacă ea există, este mai dificilă ? O asemenea manifestare comună de solidaritate cu Vietnamul va angaja şi mai mult ţările care participă la ea, va angaja pe fiecare în parte să sprijine cu mai multă fermitate războiul împotriva agresorilor americani.

Tov. Fam Van Dong :

Sîntem de acord cu poziţia dv. de principiu.

In expunerea pe care aţi făcut-o tovarăşi aţi demonstrat la extrem că această poziţie este inatacabilă. Partidul nostru va vorbi despre aceasta cu tovarăşii sovietici şi cu tovarăşii

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

131

chinezi. Nu vom înceta de a căuta toate mijloacele, toate căile posibile pentru a găsi ceva în acest sens. Este atît de importantă această cauză încît trebuie încercat. Noi ne vom gîndi şi vom găsi modalităţile practice de acţiune.

In legătură cu poziţia de principiu s-a spus totul. Trebuie acum să vedem cum să acţionăm.

Aţi vorbit de tact, fermitate şi răspundere. Să concertăm acţiunile noastre cu tact şi supleţe. Aceasta este valabil şi pentru legăturile de informare între noi. Nu este admis să facem nici un pas greşit, nicio imprudenţă în această chestiune. Propun să consacrăm o nouă şedinţă discutării în continuare a acestei probleme.

Tov. E.Bodnăraş:

De acord, să discutăm asupra problemelor concrete, asupra modalităţilor de acţiune.

In încheierea şedinţei s-a stabilit ca Generalul Ioniţă I., în vizita pe care o face după masă Generalului Giap să pună la punct problemele concrete legate de propunerea conducerii partidului nostru de a dota un batalion cu mijloace de luptă, transmisiuni, comunicaţii şi echipament, în plus peste cele stabilite în domeniul ajutorului dat Vietnamului.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

N O T E

de la a doua şedinţă restrînsă din ziua de 1o mai 1966

Au participat aceiaşi tovarăşi ca şi la prima şedinţă.

Tov. Fam Van Dong:

Noi am studiat expunerea voastră de ieri cu tovarăşul Ho Si Min, Le Duan şi alţi tovarăşi. Sîntem calificaţi să reafirmăm că sîntem de acord cu acţiunea pe care o propune partidul dv. Noi privim cu căldură această iniţiativă. In ceea ce ne priveşte noi vom participa. Reafirmăm poziţia noastră că orice luare de poziţie a ţărilor socialiste trebuie să aibe acordul tovarăşilor sovietici şi chinezi.

Tov. E.Bodnăraş:

Aşa gîndim şi noi. Tot aşa de categoric cum gîndim că fără Vietnam nu se poate face nimic.

Tov. Fam Van Dong:

Această poziţie a noastră are în vedere nu numai problema Vietnamului ci şi alte probleme ale mişcării.Dorim să vă expunem în această şedinţă în linii generale poziţia noastră faţă de Uniunea Sovietică şi China.

Cunoaşteţi poziţia faţă de PCUS. La Congresul al XXIII-lea delegaţia vietnameză şi-a expus poziţia. Aceasta este o poziţie fundamentală. Dar aceasta nu ne împiedică pe noi vietnamezii să gîndim la politica lor şi să nu pierdem nici un prilej pentru a le spune ce gîndim. Noi nu sîntem de acord cu tot ce fac tovarăşii sovietici. Avem deosebiri de vederi în unele probleme. In timpul lui Hruşciov era greu să-ţi spui părerea. In fond el nu era alături de noi. Trebuie să spunem că astăzi cu tovarăşii actuali din conducerea PCUS se poate discuta. Noi am şi avut asemenea

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

discuţii cu prilejul vizitelor lui Kosîghin, lui Selepin, precum şi cînd au fost tovarăşii noştri la Moscova.

Tinem să vă spunem că avem multe legături cu tovarăşii chinezi. Ele sînt izvorîte din situaţia în care ne aflăm, din legăturile vechi revoluţionare. Tovarăşii chinezi au făcut multe lucruri pentru noi. Ei ocupă un loc extrem de important în mişcarea muncitorească. Noi sîntem vecini şi ne ajutăm. Partidul nostru a apreciat mult ajutorul pe care ni l-a acordat P.C.Chinez.Toate acestea nu ne împiedică să avem diferenţe de vederi faţă de ei. Noi le spunem aceste lucruri. Astfel, noi le-am spus că partidul nostru consideră Uniunea Sovietică drept o ţară socialistă, iar Partidul Comunist al Uniunii Sovietice un partid marxist-leninist. In ce priveşte conducerea actuală a PCUS noi ne exprimăm rezervele noastre atunci cînd poziţia lor este necorespunzătoare.Tinem să spunem că ajutorul pe care ni l-a dat Uniunea Sovietică este sincer, corespunde nevoilor noastre, este în folosul Vietnamului, al Uniunii Sovietice, în folosul mişcării de eliberare naţională.

Tovarăşii chinezi nu sînt de acord cu noi din acest punct de vedere.

Tov.E.Bodnăraş:

Cum văd tovarăşii chinezi poziţia Uniunii Sovietice faţă de Vietnam ?

Tov. Fam Van Dong:

Argumentele tovarăşilor chinezi sînt două :

1. Ei spun că ajutorul sovietic este un ajutor insuficient, care nu corespunde capacităţii Uniunii Sovietice.Tovarăşii chinezi spun că Uniunea Sovietică poate să ajute mult mai mult Vietnamul.

2. Punctul esenţial al criticii tovarăşilor chinezi este următorul: ei spun că ajutorul dat Vietnamului este interesat, necinstit,că ei vor să saboteze lupta în Vietnam şi colaborează cu americanii în acest sens.Aceasta este critica esenţială făcută de tovarăşii chinezi.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

134

Noi am răspuns tovarăşilor chinezi că sîntem stăpîni pe linia noastră politică, pe strategia şi tactica politică, militară , etc. Nimeni nu poate schimba această linie politică. Noi, vietnamezii, credem că sovieticii sînt cinstiţi în poziţia lor. In acelaşi timp noi urmărim faptele, felul cum se desfăşoară aceste fapte. Aceasta este poziţia noastră pe care am înfăţişat-o tovarăşilor chinezi. Răspunsul lor a fost că aceasta este doar aparenţa .

Noi avem aceeaşi atitudine faţă de alte partide şi ţări socialiste. Au venit la noi toţi tovarăşii care au dorit să vină din partea partidelor comuniste din Franţa, Italia,Anglia,Canada, Ungaria,Japonia şi alte partide. Aceasta a fost după părerea noastră foarte util atît pentru noi cît şi pentru tovarăşii care au venit aci.

Imi permit să spun că în legătură cu expunerea dv. atît de interesantă şi completă, avem o divergenţă. Este vorba de Iugoslavia. Poziţia noastră în această chestiune este cunoscută. In 1964 ei au avut la Belgrad o conferinţă a ţărilor nesangajate. Această conferinţă a avut drept scop să se angajeze tratative cu Statele Unite, tratative care să păstreze sudul ţării sub stăpînirea americană. Noi judecăm foarte aspru asemenea poziţie. In fond este o tentativă de a ne da pe mîna americanilor. Pe toţi care au avut o asemenea poziţie i-am respins cu toată forţa. Doresc să vă amintesc în această ordine de idei acţiunea dusă de Le Pirre. Noi l-am primit la cererea sa. I-am explicat poziţiile noastre. El a încercat să mă explice argumentele în favoarea americanilor. Atunci i-am înfăţişat din nou punctul nostru de vedere. Spre surprinderea noastră, la întoarcerea în patrie a publicat documentele pe care le cunoaşteţi. Noi a trebuit să le demascăm şi le-am demascat cu toată fermitatea, simplu dar ferm.

In legătură cu această divergenţă a noastră, cu expunerea pe care aţi făcut-o dorim să spunem că pot exista divergenţe între

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

partide, dar acestea nu ne împiedică să avem poziţii comune, să mergem împreună înainte, mînă în mînă, umăr la umăr. Este bine să rămînem tot timpul în contact, să discutăm, să lucrăm împreună, aşa cum ne-a învăţat Lenin. Dacă ni s-ar cere să fim de acord asupra tuturor lucrurilor ar fi ridicol.

Vreau să vă reafirm atitudinea noastră în legătură cu iniţiativa pe care o aveţi şi pe care o veţi susţine. Aveţi acordul nostru. Această iniţiativă are o importanţă considerabilă pentru Vietnam, pentru mişcarea muncitorească, pentru viitorul său. Apreciem întrutotul justă hotărîrea dv. de a merge înainte cu tact, cu fermitate, cu responsabilitate. Noi cunoaştem ce se întîmplă aci în Asia. Imperialiştii americani au planuri mari care prezintă mare pericol.Ei sînt foarte periculoşi şi îndeosebi este mai periculos ce vor să facă decît ceea ce fac. In Asia pun bază pe Japonia, în Europa pe Germania Federală. Sînt forţe reacţionare care renasc. Dacă n-ar fi fost Uniunea Sovietică, lagărul socialist, în cei 21 de ani de la cel de-al doilea război mondial, războiul mondial ar fi început. Ce ar face urmaşii lui Hitler dacă n-ar fi forţa lagărului socialist? De aceea trebuie să ne unim.

Dorim să vă sugerăm un lucru. Dv. vreţi ca la conferinţa din iulie să se unească toate ţările socialiste. Vă rugăm să reflectaţi la următoarea problemă: oare data nu este prea apropiată ? oare unii tovarăşi vor avea suficient timp pentru a se gîndi? De asemenea vrem să spunem că locul reuniunii nu este prea important. Poate locul s-ar lua în consideraţie după sugestiile făcute de toţi tovarăşii. Deci, dorim să spunem că este nevoie de multă supleţe, să schimbăm idei, să sugerăm lucruri care ar conveni mai multor tovarăşi.

Tov. E.Bodnăraş:

Vă mulţumim foarte mult şi sîntem bucuroşi de acordul partidului dv. în iniţiative partidului nostru. Acest acord caracteri-

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

zează încrederea pe care o aveţi în noi, în Partidul Comunist Român şi conducerea sa. Noi vom face totul să se lărgească continuu cadrul acestei încrederi. Trebuie să se lărgească cadrul încrederii în primul rînd între ţările socialiste. Numai astfel vom putea merge mai departe.

Noi privim cu încredere cele ce urmează să întreprindem. Este una din problemele vitale ale actualităţii, atît pentru astăzi cît şi pentru situaţiile care se conturează ca perspectivă, avînd în vedere rolul imperialismului american, rolul unui imperialism japonez renăscut. Dacă vom reuşi să urnim din loc barierele de neîncredere, să ne înţelegem pe problemele care în mod obiectiv sîntem uniţi. Vom merge cu toată încrederea înainte.

Tările noastre sînt ţări mici şi poate de aceea trezim mai puţine motive de a fi suspectaţi decît ţările mari.

Tov. Fam Van Dong:

Tări mici şi dezinteresate.

Tov. E.Bodnăraş:

In ce priveşte Iugoslavia vreau să vă spun că divergenţa este doar aparentă. Partidul nostru n-a susţinut înţelegerea ţărilor nealiniate de a duce tratative cu americanii. Noi nu am susţinut şi nu vom susţine nici un fel de înţelegere pe spinarea Vietnamului.

Tov. Fam Van Dong:

Doresc să declar aci că România socialistă ne sprijină pînă la capăt atît în ce priveşte apărarea Nordului, cît şi în ce priveşte eliberarea Sudului. Vă mulţumim pentru aceasta. Noi sîntem stăpîni pe situaţia din ţara noastră. Voi românii aveţi toată încrederea în vietnamezi.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

137.

Tov. E.Bodnăraş:

In cursul vizitei lui Tito în România, după cum v-am spus noi am discutat în legătură cu situaţia din Vietnam. Tito a declarat că sprijină lupta Vietnamului. Desigur, că părerile noastre nu sînt absolut identice. De aceea, în comunicatul româno-iugoslav am găsit formularea pe care noi am propus-o şi anume după ce am arătat că am expus poziţiile în această problemă am afirmat solidaritatea celor două părţi cu lupta poporului vietnamez. In cursul convorbirilor tovarăşul Ceauşescu a arătat lui Tito că partidul nostru trimite o delegaţie în Vietnam cu misiunea de a exprima solidaritatea sa de luptă. In ce priveşte Iugoslavia noi o considerăm ca o ţară socialistă în ciuda faptului că tovarăşii iugoslavi au anumite puncte de vedere cu privire la construcţia socialistă, la partid. Dar, tovarăşi, nu pentru problema Iugoslaviei am venit noi aici.

In ce priveşte data întîlnirii de la Bucureşti trebuie să vă spunem că ea nu este o dată fatală. Noi am arătat că există perspectiva întîlnirii din iulie şi că la această întîlnire poate apare problema Vietnamului. Aceasta ne cere deci să acţionăm, să fim pregătiţi. De aceea să începem de pe acum pregătirile. Dacă vom avea perspective favorabile, dacă vom putea găsi o soluţie pentru a determina o manifestare comună a tuturor ţărilor socialiste, atunci vom găsi soluţie şi pentru întîlnirea din iulie. Fie vom amîna discutarea acestei probleme ţinînd cont de faptul că ea se va discuta cu toate ţările socialiste, fie, în sfîrşit, vom găsi o soluţie. Problema este să începem pregătirile, să începem să acţionăm, desigur fără a ne considera legaţi de vreo dată. Forma în care vom acţiona, locul unde ne vom aduna pot căpăta fizionomia respectivă atunci cînd vom sonda diferite opinii, cînd ne vom înţelege cu toţii. Noi am expus doar nişte considerente generale. Nu ne-am gîndit la formele concrete de acţiune. Am vrut întîi să

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

138

ne sfătuim cu dv.

Noi nu ne-am gîndit ca la Bucureşti în iulie să se întîlnească toate ţările socialiste. Noi numai am arătat că la Bucureşti va avea loc consfătuirea ţărilor Tratatului de la Varşovia şi CAER, că s-ar putea să apară problema Vietnamului şi ne-ar pare rău ca în acest caz să nu participe toate ţările interesate. Principalul este să ne înţelegem asupra unei acţiuni comune, să începem pregătirile, să iniţiem contacte. Ne vom duce la Pekin şi vom arăta ce am făcut aici, ce am văzut, ce am gîndit. Vom arăta că din contactele noastre a reieşit un gînd, o părere comună a românilor şi a vietnamezilor şi anume nedesitatea inexorabilă de a determina o afirmare publică a solidarităţii tuturor ţărilor socialiste cu Vietnamul împotriva imperialiştilor. Forma acestei manifestări o vom vedea. Aşa ne gîndim noi să vorbim tovarăşilor chinezi. Desigur că şi dv. la primul prilej pe care-l veţi găsi şi-l veţi alege singuri în cadrul discuţiilor cu ei le veţi spune la fel.In ceea ce ne priveşte noi avem aprobarea conducerii partidului nostru să vorbim despre aceasta cu tovarăşii chinezi. Dar, după părerea noastră, greul cel mare nu va fi la sovietici ci la chinezi. Vom vorbi apoi cu coreenii, cu alţii, dar trebuie să ne asigurăm că Vietnamul este de acord. Nimeni să nu poată spune atunci cînd discutăm cu ei că Vietnamul are altă părere. Desigur, vom face lucrurile acestea cu calm fără nici un fel de element senzaţional. Dacă vor fi critici la adresa poziţiei noastre şi desigur că vor fi asemenea critici le vom preîntîmpina. Intre partidele comuniste există o puternică bază comună. Nu se poate argumenta teza că nimic nu ne uneşte şi totul ne desparte.

Aş dori de asemenea să vă spuneţi părerea cum credeţi să asigurăm o bună legătură între noi. Poate prin ambasadorul dv., poate prin al nostru. Poate va fi necesară o întîlnire la un nivel mai înalt aici sau în altă parte.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

In ce priveşte discuţia cu tovarăşii chinezi la Pekin, ea va fi o discuţie în linii generale. Noi vom marca doar problema respectivă deoarece nu vrem să anticipăm discuţia amănunţită care se va face la Bucureşti cu conducerea partidului nostru, după ce vom informa despre discuţiile pe care le-am avut cu dv.

Tov. P.Niculescu Mizil:

In legătură cu chestiunea Iugoslaviei pe care tov.Fam Van Dong a ridicat-o doresc să insist asupra unui considerent de ordin mai general. Nu voi vorbi despre problema Iugoslaviei, deoarece nu aceasta este chestiunea cea mai importantă în discuţiile noastre. De altfel, dacă dv. şi noi vom discuta mai amănunţit această problemă sînt sigur că vom ajunge la un punct de vedere comun. Socialismul într-o ţară este o stare de lucruri obiectivă şi nu rezultatul unor aprecieri subiective. Vreau însă în legătură cu chestiunea discutată să subliniez modul de gîndire al partidului nostru cu privire la posibilitatea existenţei unei diferenţe de păreri între partidele comuniste şi muncitoreşti. In relaţiile internaţionale ale partidului nostru, conducerea de partid porneşte de la punctul de vedere că pot exista deosebiri de păreri, că existenţa acestor deosebiri de păreri este un lucru normal. Condiţiile în care lucrează partidele comuniste şi muncitoreşti sînt deosebit de diverse. Fiecare partid îşi formează părerile sale, judecata sa. De aceea pot fi şi păreri deosebite. Chestiunea este ca atunci cînd există asemenea păreri deosebite să le discutăm tovărăşeşte, calm, să găsim formele în spiritul respectului şi stimei pentru părerea altuia de a discuta aceste probleme. Să consemnăm problemele în care am ajuns la un punct de vedere comun, lăsîndu-le pe cele în care avem divergenţe pentru un timp, lăsînd viaţa să arate care punct de vedere este just, să ajute la găsirea unor poziţii comune. De aceea sînt bucuros de faptul că în relaţiile dintre partidul nostru şi Partidul celor ce Muncesc din Vietnam, chiar dacă ar fi deosebiri

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

140

de păreri cu privire la o problemă sau alta ne exprimăm aci împreună părerea că aceste deosebiri de păreri nu pot împiedica sub nici o formă dezvoltarea bunelor relaţii dintre partidele noastre, dezvoltarea contactelor şi a schimburilor de păreri. De altfel ceea ce a caracterizat discuţiile noastre este faptul că ele s-au desfăşurat într-o atmosferă de stimă reciprocă, încredere, respect pentru părerile fiecăruia şi că în problemele fundamentale, aş putea spune în toate problemele discutate, s-a manifestat acelaşi fel de judecată.

Tov. Fam Van Dong:

De acord cu cele spuse.

In ce priveşte poziţia noastră faţă de iniţiativa părţii române noi declarăm că trebuie vorbit cu tovarăşii chinezi. Noi vom vorbi de asemenea cu ei. Vom aştepta rezultatul discuţiei dv. şi vom vorbi şi noi. Sînt de aceeaşi părere că este posibil ca obstacolele să nu vină din partea tovarăşilor sovietici. Planul pe care l-aţi expus aci este rezonabil. Veţi anunţa chinezilor la Pekin în linii generale şi apoi la Bucureşti veţi duce tratativele pe larg. Noi vom aştepta rezultatul acestor discuţii. Dorim foarte mult să ne informaţi asupra discuţiilor pe care le veţi avea şi asupra celor de la Pekin şi asupra celor de la Bucureşti. Ţinem să avem informaţiile dv.

Tov. E.Bodnăraş:

Dacă tovarăşii chinezi pînă la plecarea lui Ciu En-lai în Bucureşti vă vor face vreo întrebare ?

Tov. Fam Van Dong:

Noi sîntem dispuşi să răspundem. Doresc să spun încă odată că trebuie să ne informăm constant prin ambasadorii noştri.

Pe măsura necesităţii apariţiei unui schimb de păreri la nivel mai înalt ne vom pune de acord.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. E. Bodnăraş:

In ce priveşte locul întîlnirii noi nu avem nici o prejudecată şi nu ne cramponăm de vreun loc anume. Poate ar fi potrivit chiar Hanoiul.

Tov. Fam Van Dong:

Nu. Nu este vorba de Hanoi. Eu am ridicat chestiunea locului consfătuirii numai pentru a sublinia necesitatea de a fi supli de a acţiona cu foarte mult tact, de a menaja orice fel de susceptibilităţi.

Tov. E. Bodnăraş:

La nevoie mergem şi la Pekin.

Tov. Fam Van Dong:

Legătura s-o ţinem cu ambasadorii din Bucureşti şi Hanoi şi cu ceilalţi din celelalte ţări socialiste.

Tov. E. Bodnăraş:

In cazul cînd dv. sau noi considerăm necesară o întîlnire să ne considerăm obligaţi a da curs invitaţiei.

Tov. Fam Van Dong:

De acord.

Să fim informaţi reciproc şi la timp. Să ne informăm pe toate problemele. In legătură cu conferinţa din iulie ea este o problemă a dv. care vă priveşte. Veţi discuta probleme care vă privesc, ale dv. Dar dacă doriţi să puneţi problema Vietnamului vă rugăm foarte mult să ne spuneţi, să ne informaţi din timp. Vom fi bucuroşi să facem sugestii cu privire la această chestiune.

Propun ca toate cele discutate să rămînă într-un cadru strict intern, confidenţial.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Tov. E.Bodnăraş:

Acum după ce am terminat discutarea problemei căreia i-am consacrat aceste şedinţe aş dori să ridic următoarea chestiune. Noi dorim să dezvoltăm relaţiile între cele două partide. Am invitat de la dv. o delegaţie de activişti, de asemenea am invitat activişti la odihnă. Noi am face o invitaţie formală tov. Ho Si Min, tov. Fam Van Dong şi altor tovarăşi să viziteze România dar ştim că sînteţi ocupaţi, ştim că aici este un război şi că nu depinde de dv. Totuşi dorim să vă spunem că oricînd sînteţi bine primiţi la noi.

Tov. Fam Van Dong:

Mulţumesc pentru această invitaţie amabilă. Noi vă rugăm să primiţi în ţara dv. studenţi, muncitori, specialişti deoarece avem mare nevoie de acest lucru. Această problemă a fost ridicată ambasadorului dv. Am dori un acord de principiu urmînd să stabilim apoi cîţi oameni vom trimite anual.

Sîntem interesaţi într-o colaborare mai strînsă în domeniul ştiinţei şi tehnicii, domenii în care avem de învăţat. De asemenea dorim să avem un acord de principiu urmînd să vedem mai concret ceea ce avem de făcut. In legătură cu aceasta am citit raportul tov. Ceauşescu la Marea Adunare Naţională şi l-am găsit foarte interesant.

In ce priveşte problemele economice poate vor veni tovarăşi din Biroul Politic la dv.

Tov. E. Bodnăraş:

Noi vom informa conducerea partidului nostru despre toate acestea, dar cred că vă pot comunica de pe acum acordul nostru de principiu. Dorim să vă spunem că oricînd vor veni la noi tovarăşii vietnamezi vor fi bine primiţi, îi vom primi cu inima deschisă.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

143

In continuare, tovarăşul Bodnăraş a făcut o apreciere caldă asupra celor văzute despre activitatea Partidului celor ce Muncesc din Vietnam precum şi asupra felului în care a fost primită delegaţia noastră. El a adus mulţumiri conducerii Partidului celor ce Muncesc din Vietnam şi a Republicii Democrate Vietnam pentru căldura şi ospitalitatea cu care a fost organizată întreaga vizită a delegaţiei noastre.

Tov. Fam Van Dong:

Sîntem mişcaţi de cuvintele pe care le-aţi rostit, de modul în care le spuneţi.

Acum la terminarea vizitei vă putem spune că ea este o vizită bună, ea nu a fost o vizită obişnuită, protocolară. Aţi venit în Vietnam pentru a transmite mesajul de solidaritate al partidului comunist, al guvernului, al poporului român. El a fost auzit. El este un lucru de care avem mare nevoie. Aţi transmis acest mesaj cu o mare forţă, cu toată energia posibilă. Trebuie să vă declarăm aci că am primit multe vizite, tovarăşii care au fost aci şi-au exprimat poziţia lor. Dar voi aţi spus-o cu o forţă şi energie deosebită din toată inima, cu spirit de înaltă răspundere. Toate acestea ne-au mişcat foarte mult. Poporul nostru din nord şi din sud care trăieşte şi luptă v-au auzit. Vă mulţumim pentru toate acestea. Mulţumim conducerii Partidului Comunist Român, poporului român din toată inima. Cred că nu se poate spune mai bine.

Aţi venit pentru o chestiune foarte importantă, poate cea mai importantă, chestiunea unei manifestări de solidaritate comună a ţărilor socialiste. Dv. subliniaţi, tovarăşe Bodnăraş, pasiunea, energia, responsabilitatea. Noi ştim la ce ne angajează această chestiune. Eu doresc să subliniez tactul, supleţea, răbdarea.

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

144

Impreună sîntem de acord. Să mergem înainte. Din această vizită, din aceste contacte să iasă ceva demn de noi care să slujească nouă tuturor.

20 mai 1966
GE, IM. 5 ex.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

Notă de convorbire

La 9 mai 1966 a avut loc la reşedinţa delegaţiei un dejun intim la care, pe lîngă membrii delegaţiei române, a participat Pham Vam Dong, primul ministru al guvernului R.D.Vietnam. A fost prezent, de asemenea, Hoang Tu, ambasadorul R.D.Vietnam la Bucureşti.

Vorbind despre situaţia militară din Vietnamul de sud, Pham Van Dong a subliniat ca factori deosebit de importanţi care caracterizează perioada actuală creşterea numerică a forţelor patriotice, diversificarea formelor de luptă, activizarea combativă a tuturor păturilor populaţiei, inclusiv în principalele oraşe. In acelaşi timp s-a îmbunătăţit considerabil dotarea luptătorilor cu armament, organizarea lor de luptă.

In prezent, cînd se duce o intensă luptă armată împotriva agresorilor numeroşi şi bine dotaţi cu tehnică militară, pierderile forţelor patriotice sînt mult mai mici decît în perioada de după 1954, cînd regimul marionetă a intreprins vaste acţiuni de represiune împotriva populaţiei, fără a întîmpina o rezistenţă organizată. Pierderile suferite de trupele americane şi armata marionetă sud-vietnameză sînt din ce în ce mai mari, iar raportul dintre pierderile trupelor americano-saigoneze şi cele ale forţelor Frontului Naţional de Eliberare sînt categoric în favoarea acestora din urmă. (1/5 în cazul angajărilor între trupele regulate şi chiar pînă la 1/2o în cazul acţiunilor de partizani).

Pham Van Dong a remarcat, de asemenea, că moralul luptătorilor Frontului Naţional de Eliberare este foarte ridicat şi se află în continuă creştere, în vreme ce moralul americanilor este destul de scăzut, iar armata marionetă sud-vietnameză a intrat într-un proces rapid de dezagregare. Chiar în ziua precedentă (8 mai) un batalion american a refuzat să intre în luptă. Este cert că asemenea cazuri se vor înmulţi în viitor, după cum este de prevăzut că în curînd vor avea loc treceri masive ale unor unităţi ale armatei sud-vietnameze de partea patrioţilor.

Ilustrînd ideea că în cadrul forţelor F.N.E. domneşte o stare de spirit foarte bună, Pham Van Dong a spus că patrioţii merg la luptă şi mor rostind numele lui Ho Si Min. Recent, un ostaş grav rănit, întrebat fiind ce dorinţă are, a răspuns că doreşte să-i

./.

Wilson Center Digital Archive Original Scan

rămînă numai ochii pentru a-l putea vedea pe tovarăşul Ho Si Min la sărbătoarea victoriei.

La întrebarea tovarăşului Emil Bodnăraş, privind efedtivul mediu al unei unităţi a F.N.E., Pham Van Dong a arătat că formaţiunile de luptă diferă foarte mult din punct de vedere numeric, mergînd de la mici grupuri de partizani pînă la mari unităţi ale armatei regulate. O caracteristică fundamentală a tuturor acestor formaţii este mobilitatea lor extraordinară, capacitatea de a concentra efective impresionante şi de a se dispersa apoi într-un timp foarte scurt.

Hanoi, 6-10 May 1966

Contents

1st Meeting Friday, 6 May 1966
2nd Meeting Saturday, 7 May 1966
3rd Meeting Saturday, 7 May 1966
4th Meeting Monday, 9 May 1966
Note of Conversation 7 May 1966
Note of 1st Restricted Meeting 9 May 1966
Note of 2nd Restricted Meeting 10 May 1966

1st Meeting, Friday, 6 May 1966

The following comrades participated - From the Romanian side: Emil Bodnaras, Paul Niculescu-Mizil, Gen. Ion Ionita, Vasile Vlad, Vasile Gliga and Ioan Moanga. From the Vietnamese side: Pham Van Dong, member of the Politburo of the Vietnamese Workers Party CC, Prime Minister of the Government of the Democratic Republic of Vietnam; Nguyen Duy Trinh, Politburo member, Vice-Prime Minister and Foreign Minister; Le Thanh Nghi, Politburo member and Vice-Prime Minister; Hoang Van Hoan, Politburo member; Nguyen Van Tran, Vietnamese Workers Party CC Secretary; Tran Quy Hai, candidate CC member and Deputy Minister of National Defense; Hoang Van Tien, Deputy Foreign Minister; Hoang Tu, Ambassador of the Democratic Republic of Vietnam to the Socialist Republic of Romania.
[…]

Cde Pham Van Dong: Our delegation opens its presentation by saluting you in the name of our party, our government and our people.

We salute you warmly, with friendship and recognition because your visit is made in the current exceptional conditions [during U.S. bombing raids] - it is a visit just behind the front - and constitutes a great support for us.

We stress our thanks for the political support that you have accorded us and that you continue to accord to our struggle, the struggle of the entire Vietnamese people, both in the North and in the South. We thank you likewise for your recent decision to support the founding of a representation of the National Liberation Front of South Vietnam in Bucharest. We thank you for your assistance, both economic and military; we have need of this aid, which supplements the force of our fighters. We will tell you what we need from the economic and military points of view, and you will do what you consider necessary. Your assistance constitutes for us not only a support, but is also important as an expression of our solidarity in the struggle. We have need of your support.

On the other hand, comrades, we also desire to know of your successes and experiences, because we know that things go well with you and this is a great thing. All of the socialist countries need for things to go well and if they go well with you it is all the better both for you and us. We need to know what you are doing in order that we also may learn from your experience.

One thing that ties both sides is that we promote a policy of equality and of the independence of our party towards other parties, and of our state towards other states. It is the only just policy. We persevere in this direction and we need to have an exchange of experience in this regard. Due to this policy, we have good relations with the Chinese comrades and with the Soviet comrades, something that, at this moment, is exceptional.

For all of these motives, our party, government and people receive you with warmth, with friendship and with recognition and we are convinced that your visit will be fruitful, and that this fruit will be a more efficient support overall for the fighters in the vanguard of socialism, against American imperialism.

Now, comrades, I would like to give a presentation of the situation of our country, and in the first place I will tell you about the war, because it represents our principal problem. We are at war and thus we will speak to you about it.

In the last years, our comrades have visited you many times and on those occasions have presented our situation. Thus, you know in general lines what is going on in our country.

Now I will give you a presentation about the current situation, and especially about the military situation. I must tell you that beginning with 1965 the war has been extended from the south to the north, due to the American aggressions. At present, all of our people conduct a war against the aggressors. However, a distinction must be made between the war in the south and that in the north.

If you consider necessary a brief presentation of the stages of the war, we will present them to you.

[…]

Cde. Pham Van Dong: Our slogan is - the unconditional (neconditionata) and definitive (definitive) cessation of any aggression against the Democratic Republic of Vietnam.

[…]

Here's the situation: the Americans are people who rationalize in their own way; they have no idea what a people's war means. According to them, a so-called under-developed people can be dominated very easily - some weapons and several million dollars are sufficient.

[…]

Cde. Pham Van Dong: From the military point of view American troops have no great value, they are not up to the standards of the French who were better trained, more intelligent, and knew the country. The Americans are people who understand nothing, however they are obligated to carry out a war under very difficult conditions, in the heat, in the jungle, in rain and with adversaries who are truly powerful. In order to avoid air intervention it is necessary to practice war in conditions of close contact with the adversary and because of that these men are decimated. We know how these "boys" behave, but the criminal is JOHNSON, and not these boys. They were sent here against their wishes. They did not desire this. And now there are protests even from the Americans, because they know that going to South Vietnam is certain death.

[…]

Cde. Pham Van Dong: You see why some American parliamentarians have begun saying things like: "If South Vietnam forms a government that asks for the departure of the Americans, we have no other choice than to conform [to their request]." I believe that such a declaration merits full attention. It is an intelligent one; it is a solution both legal and elegant. We do not ask for anything better, but we consider that they must be helped to decide in this regard. Because the Pentagon is not very warm towards this slogan, it must be imposed upon them, but so long as the Pentagon is not convinced of this logic the war will certainly intensify.

[…]

The Americans are beginning to understand that the true enemy is not only the combatant forces on the front, but the entire people.

[…]

Cde. Pham Van Dong: Now I think I should say several things about our position, because it constitutes a very important link in our struggle. Those 4 points of ours,

certainly, you know. Add to that our request regarding the definitive and unconditional cessation of any act of war against the North. All of this represents our position in a concrete way. This position is known, it is well defined, and we consider that it is impeccable, it is as reasonable as possible. … This means that it is left to the Americans to accept our position and they must accept it. There is no bargaining. We oppose the declaration of Dean Rusk, who says that these points can be discussed, as well as those 14 points of his.

[…]

We consider that our position has every chance of obtaining more and more powerful support from world public opinion and from American public opinion. … This is the direction in which spirits are moving. So declared Mansfield, and so declared Kennedy as well. Basically, what they said is not the same thing as our point of view. However, it is progress, because at the end of last year American opinion was against the acceptance of the Front. Now however, it moves towards a form of recognition of the Front. We ask for recognition of the Front as the single authentic representative, which means that, in fact, the puppet government is non-existent. This is a crude thing for the Americans and they will try and do much in order to avoid it, but we must defeat them in every domain.

[…]

You have always helped us and we thank you very much for that. At need, we will also solicit your aid again - economic assistance, military assistance, etc. We will see what we need and in what measure you can help us.

At this time we ask you to accept a number of our students and a number of workers for further training. Now we are in the midst of war, but we are thinking about the situation after the war. We fight with all of our power in order to win this wary in the best conditions possible, in order to begin again to build our country. Given that, we would like to send our students, workers and specialists to study in order to be ready for the day peace will come.

With that, comrades, I conclude my presentation.

Cde. Emil Bodnaras: Our delegation is very happy to have had this briefing, which is qualified and complete. It seems to me that you have addressed all of the issues in this presentation.

We thank you for the presentation.

We ask you to agree to stop here for today. You known, there are so many things of interest, that it is best to let them settle in our heads a little, because we are accustomed to judge things reasonably.

Tomorrow we will ask several questions, for which we do not need too much time. Do you think its best that you continue on some issues or should we give a presentation? What do you believe would be best? We have foreseen 4 interviews.

Cde. Pham Van Dong: Lets proceed as you have suggested. Tomorrow we will respond to your questions. After that, we would be very glad to listen to you and then we will see. We have enough time. We consider that this manner of proceeding is good and because we use the time that we have at our disposition. We will have time to think and maybe there will also be certain special issues.

[…]

2nd Meeting

Saturday, 7 May 1966, 0900 hours

[…]

Cde. Emil Bodnaras: Now I will present some of our party's preoccupations regarding its orientation, in economic construction and in its relations with the other socialist countries, with communist and workers parties, with progressive movements in the entire world.

In the course of 1962 we met with several tendencies upon which we have reflected much. Primarily, the tendency to view the economy of the socialist countries of Europe, of those countries who were members of the CMEA, being developed according to a single economic plan for all countries, even though that activity would centralize the most important functions of a state. In this framework, the idea of economic integration was evident, in all of its forms, which became manifest in various projects with which we met in CMEA, in conferences, in articles and, in the end, in the meeting that we had with the Soviet leadership in 1963.

Khrushchev, Brezhnev, who was then a party secretary; Kosygin, who was first-Vice President of the Council of Ministers and who leads the Soviet economy, and Andropov participated in this meeting, which took place in Bucharest. The conversations then, which foresaw a cycle of meetings on various issues, helped us to clarify our position in the sense of saying a categorical "no" to all of these projects.

If the collaboration and cooperation between socialist countries constitutes an objective necessity springing from the structure of their economies, from the class character of socialist societies, then in no case do forms of supranational organization have a place, [p. 75] in our opinion, in this cooperation and collaboration.

The socialist states of Europe that have formed after the war are the result of the clashes that took place on a general level between Fascism and Socialism. At the forefront of this struggle was the Soviet Union, which made great sacrifices, which constituted a shock force, but it is no less true that without the existence of communist parties, without the working class struggle organized in the countries where socialism was only later installed, this victory of socialism would not have been possible. Thus, recognizing the existence of this objective factor which contributed to the development of the war and the defeat of Fascism, it is no less important [to recognize] the subjective factor - the fact that in each country the party played a fundamental role. This is a reality over which one cannot pass neither in appreciating the moment of winning political power nor in the following period when this political power had to be implemented completely through the socialist transformation of society.

The socialist nation is an objective reality. Only under the leading working class does it reach its full capacity to manifest as an historic force that has was built independently of our will and which has its destiny to fulfill in the development of future socialist and communist societies. The Nation will continue to play an important role up until its disappearance, a moment which is still very far away. Lenin foresaw this process in a formulation made with much prudence, in the sense that even after political power will be in the hands of the working class on a global scale, national particularities will persist for quite a long time afterward. From this derives also the care with which we must address this issue of such importance from the political point of view, because at present it forms the key to the development of socialist society.

Because of these considerations we said a categoric "no!" to the projects that tend to annihilate in the final analysis the party functions of a respective country, the functions of the working class in the respective country, the functions of the national state in the development of socialist society. ...

There were comrades from some parties and certain large communist parties in capitalist countries, who at the time reproached us for our position: "How can you, as communists and internationalists, not understand what the capitalists have long understood and that is to unite?" The same argument was used also by cde. Kosygin in 1962, when he presented as his example the Common Market in Western Europe: "Why do we communists not agree to make what the capitalists have also made?" We responded: "What the capitalists have done between them is a capitalist business arrangement." There capitalist private properties are associated that need to go into such a form because otherwise they would be exposed to the blows of the strongest. Who dominates the West European economy today? Monopoly American capital is the most powerful.

We asked the communist comrades from the parties that addressed us: if they are thinking about winning political power do they think they will have any chance at rallying the working class of their countries around the struggle for power by communicating that the stages towards socialist society are the following: fighting to overthrow the bourgeoisie, taking power, nationalizing the means of production, expropriating the expropriators; and the next day after having nationalized the means of production - the internationalization of the means of production, the economy of the country thenceforth being directed elsewhere, in some center or other, according to a unique plan, in the interest of proletarian internationalism? Please, go into elections with that! … The idea is ridiculous.

Happily, today many judge otherwise.

What is certain is that our party has opposed, is opposed, and will oppose any tendencies towards the institution of supranational organizations in the relations between socialist countries and in any relations in the world. We do not even recommend these sorts of relations to capitalist countries.

Cde. Pham Van Dong: They also have problems with this issue. The Common Market goes badly.

Cde. Emil Bodnaras: We have this position of principle not only regarding economic organisms, but also when we are speaking of other political or military organisms. I am referring to the Warsaw Pact in which we participate and which is an organism designed to defend against eventual action of the imperialism constituted in the NATO organization. Within the Pact we want to be equal partners, convinced that we participate with all of our forces in the organization of a socialist front in this part of the world, without admitting supranational institutions that could be imposed upon us by someone's will. The leadership of the party and state in our own country is the only one able to decide on all of the political, economic and military tasks of our country.

We consider that, from the point of view of principle, no one can take over the essential prerogatives of the party and state because the party, the government and the state institutions carry the principal responsibility for any action before the country and before their own people. Some comrades become angry when these plans for economic integration were placed before them, we addressed the people, the workers, and the peasants and we informed them.

Socialist property is not private capitalist property. We do not have the right to give it away, no one has given us such a mandate - not the Party Congress, not the government or Central Committee - to alienate national property, in part or entirely, and to cede to someone else who will plan its use. And then the practical problem is raised: and who, please, will be planning its use? Who is the one that has given proof of such wisdom that we can trust to his capacity for this planning? We have motives to believe that at least in the case of some projects no one has been notable for this capacity. But that is purely an auxiliary matter.

Dear comrades, if someone called you personally to occupy an equivalent post in Romania, of if a Romanian would be called to come here and sit in a place of leadership in Vietnam, would that not be a misfortune? He could not do anything; he would be paralyzed. No one can take over your responsibility, which you exercise with body and soul, through the people, through history, with all that moves, with all perspective, with all traditions. No one. Only you.

Cde. Pham Van Dong: Exactly. No one can replace the Vietnamese in Vietnam.

Cde. E. Bodnaras: Or the Romanians in Romania, or the French in France.

Starting from this point, we have calculated it necessary to express our position in documents, we have considered that, if in the communist international, if among the countries of the socialist system there appeared difficulties and divergences then their principal source was the failure to consider these fundamental conditions regarding the responsibilities of the parties in the building of relations between them.

We have expressed this idea and we continue to express it through affirmations of full equality in rights of all the parties, of all states large or small. No one is to blame if, historically, a small formation like Albania was constructed, or a colossus like the Soviet Union. Thus, we proclaim the principle of equality, the principle of independence, the principle of sovereignty, of non-interference in domestic affairs and of cooperation and collaboration on the basis of reciprocal advantage and we request the respect of these principles.

This is, in our opinion, the fundamental condition, which, once satisfied, will make to disappear at least 80% of the divergences that exist today, both in our socialist system and in relations within the communist movement. We calculate that the respect of these principles is an essential condition for the solidarity and unity of the world socialist system and the international communist movement.

Cde. Pham Van Dong: That is very true. These are absolute principles. To violate these principles means to expose yourself to grave dangers.

Cde. E. Bodnaras: We have calculated that the respect of these principles will assure socialism a larger and larger audience, a greater and greater sympathy, the adhesion of the peoples who fight for their liberation from colonial dependency, against the tendencies of neo-colonialism, in their orientation towards new solutions, towards socialism, because capitalism is already known. If socialism will not offer these perspectives, through the force of example, I know of no other solutions that could be adopted by these countries. If the nations, after they have escaped capitalist great power hegemony, should listen to a leader who would dictate what they had to do, how much bread they should eat, how many threads should be used to make a shirt, and what surface area the glass of their windows should have, then no one will be tempted to seek happiness in socialism.

We are convinced that socialism is the only solution. There is no other social force that can broach the great problems of humanity, except the working class, except the communist parties. But this must be understood by people, and for people to understand we should demonstrate its viability.

In this context of ideas we have appreciated your position, your decisiveness, to conduct the struggle to the end under the circumstances in which you find yourselves and we have said that no one has the right to modify this decision of the Vietnamese Workers Party. The Vietnamese comrades are the only ones responsible because only they have all of the elements to judge the situation, to organize the forces, to resolve the problems, and only they are in a situation to conduct the war to a good end. Why have another opinion than theirs? Here resides our solidarity with you. It is both sentimental and true, anyone becomes indignant when faced with aggression, but this is not sufficient. It is rational because it springs from our conception.

Cde. Pham Van Dong: I would like to say two words. You said repeatedly that no one has the right to modify our decision. In fact, to that we must add that no one could do it.

Cde. E. Bodnaras: I agree.

On this basis we have relations with all of the communist parties, with all socialist countries. On this basis we cultivate these relations. We respect this basis in a rigorous manner and we have pretensions that it should be reciprocally respected. This we do also in our relations with the other progressive and democratic forces.

In relations with the capitalist countries, we request: equality in rights, respect of the independence and sovereignty, noninterference in internal affairs, reciprocal advantage. There will always be clear accounts on this basis.

Proletarian internationalism is a great force, but the content of this notion is that it is determined by the capacity of each to give it force. If each will be weak because no one will be responsible and master in their own country, then what would this proletarian internationalism be?

Certainly, there were some who thought to ease their own existence by qualifying this

position of ours as "nationalism," "narrow nationalism" and with all sorts of epithets. We are not impressed by these qualifications. We note one thing. In Bucharest all of the socialist countries, all of the communist parties, may meet without restrictions, one can sit at the same table without taking out the knives of polemics.

On public polemics, as you know, our party has given its opinion at the time, in a document published in 1964. The theses of this document were made more concrete during the work of the 9th Congress [in July 1965] and they are defended by us and by all Romanian communists in any situation. We will not participate in any public polemic nor - and this we told openly to the Soviet comrades - will we ever support polemics against China, just as we will not participate in any campaign led by anyone against Albania. It was enough that we did it once, at the [Soviet CPSU] 22nd Congress when we were dragged, together with all of the communist parties present there, into making declarations for the exclusion of the Albanians from our ranks. I explained the same also to the Chinese comrades; that we will never participate in any campaign or any action against the Soviet Union or against other socialist countries.

We believe that, in resolving problems in divergence, respect for the principles of which we have spoken is a primordial condition, and a second condition is the respect for the opinions of others, the attention with which an opinion must be treated. In the final analysis, if we do not agree with something there is no need for great misfortune; we have refrigerators, we can put the problem there until it is ripe, and then we can discuss it.

The particularities of the development of socialist construction and of the communist and workers movement clearly indicate that today one can no longer speak of an single coordinating center, can longer speak of a single line of orientation in a diversity this enormous in which the struggle against an enemy runs the gamut from corruption up to bombardment. Togliatti made an affirmation in this sense, an affirmation that in fact belongs to Lenin, only that the followers of Lenin have forgotten his recommendations.

We believe that unity can be reestablished in time, if we avoid mistakes, avoid adding any fuel to the fire, with patience, but unwavering faith and perseverance are required to achieve it. That which happened with you is proof that this is possible. Truly, in the case of Vietnam each socialist state has manifested the expression of solidarity with your struggle; there is not one who said: we do not aid Vietnam. It is exactly the demonstration of the fact that something unites us, and this fact exists objectively, it cannot be negated. Because of that we are hopeful and we affirm that what unites us is stronger than what divides us.

[...]

Cde. E. Bodnaras: Soon the representatives of the party and state leaderships of the socialist countries in the CMEA and in the Warsaw Pact will meet in Bucharest.

Concerning the Warsaw Pact some proposals were made to modify the nature of some organisms created through the Pact, both in the domain of foreign policy direction as well as in its organization. But we have amended these proposals, we did not agree with the tendency that sought to institute a supranational organ for foreign policy under the form of a Foreign Ministers' Council, just as we did not agree with proposals to "improve" the military organization of the Warsaw Pact, moving it unconditionally under a singular command. We have said "no" to these tendencies.

We do agree that the activity within the Warsaw Pact needs improvements, but for that we must meet and discuss. At Moscow, during the CPSU Congress, comrades Brezhnev and Kosygin came to our delegation and made the proposal that in the near future there should be a meeting of Pact member countries, at the level of general secretaries and presidents of councils of ministers. We were in agreement and we told them: "Come to Bucharest, where the doors are open." The Soviet comrades agreed. Also in Moscow took place a meeting of all first secretaries and presidents of councils of ministers of the CMEA and Warsaw Pact member countries, except for Albania, which did not assist in the work of the congress, and it was decided that in July, between July 1 and 10, to hold this meeting in Bucharest. We will discuss economic problems, problems of security and other issues that interest us. We have

begun preparing for these meetings, the foreign ministers and the armed forces ministers will be meeting [about it] shortly. We hope that it will be a good meeting. In connection with it, some issues have arisen about which I propose that we discuss at another time.

Our first concern was to have good relations with the socialist countries and in the first place with the neighboring socialist states. In this sense, comrades Ceausescu and Maurer were in the Soviet Union in September of last year and in Bulgaria on a friendly visit. The Hungarian and Bulgarian comrades have visited us. Now comrade Ceausescu is again invited for a vacation visit in Bulgaria. I was also invited to spend my vacation this autumn in Bulgaria. We recently received Tito, in response to a visit made by Gheorghiu-Dej in 1963.

We are interested in having good relations with both Yugoslavia and Bulgaria. With Yugoslavia we are building a damn on the Danube and a large hydroelectric plant of 2 million kW, of which we will get one million kW and the Yugoslavs will get one million kW. This will be one of the most power plants in Europe. In this case as well, when the project was started, some wanted to transform it into a supra-state international organization, to jointly exploit the water reserves, to make joint irrigation - of course, on the territory of Romania and Yugoslavia - to jointly use the energy production and to not know who is responsible for one thing and who for another. But we said "no". We also have to build a plant on the Danube with the Bulgarians, in that we will work only with the Bulgarians. More in the valley we will build a plant with the Soviet Union, and there we will work only with the Soviet Union and we will not permit other parties to participate. The Yugoslav comrades also agree to proceed in this manner.

With Yugoslavia we have never had a war. We are in good relations. Tito was well received by us and the visit was good. Of course, we do not agree with many things that they do. But they, the people, their working class is in the leadership. During the war against the Germans every 9th Yugoslav was killed. Under whose flag? Under the flag of the party. And who conducted this fight? Those who lead it now - Tito, Rankovici and all the communists. What happened in 1948 when it was decreed [by Stalin], by a wiggling of the finger, that Yugoslavia was no longer a socialist country and that its leaders were a band of traitors? And what did that bring? The Romanians paid many billions of lei in order to make fortifications at the border. Whose purpose did they serve?

Certainly, we cannot adopt their leadership system; that is their affair. But neither do we have elements that would permit the appreciation that Yugoslavia is not a socialist country. They have many difficulties and they are seeking solutions. Let's help them find just solutions. In our meeting with Tito we had the satisfaction of noting that, on the position of Vietnam, he expressed his adherence to the struggle of the Vietnamese people. The Yugoslavs agree with the position of the Workers Party of Vietnam, and in his speech Tito expressed this and condemned the act of American aggression. That day the American ambassador was rather upset when he shook his hand. That is their most recent opinion; I do not know what opinion they had earlier.

We have good relations with the Soviet Union; we are interested in having good relations. It is absurd to believe that an anti-Soviet tendency could develop in Romania. We participated in the 23rd Congress, just as did the other parties and we did well to do so.

We consider that it would be a great mistake to isolate ourselves from someone, even if that someone has a special position or we have divergences with them. The tried to isolate us, and it was not good for us. Because of that we do not isolate ourselves, we go anywhere, because we believe that we are holding a position that we can defend while looking others straight in the eye, without shame or embarrassment. We can talk about equality, about independence, about sovereignty, about reciprocal advantage, about non-interference in domestic affairs - we maintain these everywhere.

At the 23rd Congress we had the opportunity to make contact with very many delegations, it was our pleasure also to meet with you delegation. We could note with satisfaction that the thinking of the communist and workers parties is increasingly oriented in the direction of accepting the basic principles of equality and non-interference in internal affairs, in the direction of seeking with patience and attention, paths for reestablishing the unity of our parties.

We consider it a good thing that the Congress of the Soviet comrades did not generate a public polemic.

[…]

Regarding the capitalist countries, we maintain good relations, as much as possible, with all of the capitalist states. Last year we were in Burma, Pakistan, and the United Arab Republic. Comrade Maurer was in France. A delegation led by a first vice-president of the Council of Ministers was in England. The Foreign Minister of France was recently in Bucharest. Comarde Maurer was likewise in Austria and Iran. This year we are receiving a visit of the Shah of Iran, we are also receiving a visit of the Austrians.

Just now we had a visit from a parliamentary delegation from Turkey, cde. Maurer was invited to Turkey and he will go there.

Cde. Pham Van Dong: What relations do you have with Greece?

Cde. Emil Bodnaras: With Greece our relations will be going better after we liquidate the discussions referring to the debts that we have in connection with the expropriations. There are certain pretentions: they request around 6 million dollars and we give them 1 million. They are accustomed to bargaining, but so are the Romanians. One asks more, the other gives less and in the end we will reach an understanding.

With Italy and with the Federal Republic of Germany we have good relations. Our relations with the FRG are at the moment only of an economic order, they furnish us with equipment, and I have to tell you that they have very good equipment. Of course, in developing relations with the FRG, we remain in our known position on German revanchism and regarding the support that we fully accord to the GDR, as the first socialist German state.

With the French we have good economic and cultural relations. We consider De Gaulle's position towards NATO and the Americans a positive one. This position must be supported.

With England, similarly, we develop economic relations.

The representative of the National Liberation Front of South Vietnam has proposed that we accord it diplomatic status. We will accord them this status.

Cde. Pham Van Dong: Would you like to take a several minute pause?

Cde. Emil Bodnaras: Yes, I will conclude immediately.

We consider that the problem of winning political power is a problem of each party and of each country individually. Here, no one can any template nor would it be good to do so. Any interference in this problem can only bring very serious prejudice. We have the example of Brazil, of Indonesia.

It is clear that divergences between the socialist countries and within the communist movement encourage the imperialist aggressors and because of that we are partisans of the idea of reestablishing unity, of doing everything possible in order to manifest solidarity and unity.

These, then, are our thoughts.

Now let's have a pause and after that we will listen to yours.

[…]

Cde. Pham Van Dong: From what you have presented we have noted that we are in agreement on many points.

Regarding the relations between parties and between states, maybe we will return to those issues later. …

Regarding your foreign policy, both party and state relations, I consider that you have

enunciated the principles that we hold as well.

In the first place, all parties from all of the socialist countries must be requested to respect the principles of independence, equality, sovereignty, non-interference in internal affairs, and mutual respect. Life teaches us that these are principles that must be respected absolutely. No one should violate them because every time they are violated life itself takes revenge.

In the second place, we must fight without restraint, but with patience, for unity among all parties and all socialist countries. We are in agreement with this not only because it is a fundamental principle, a sacred principle but also because this concerns us more than anyone else.

This is why we are in agreement, we support you and we must try to fight together.

Cde. Emil Bodnaras: We must.

Cde. Pham Van Dong: All the more so since the international situation, as you have presented to us now, is very changeable.

You are right when you say that each party must be master of its own affairs, that only it is responsible before its working class and its people. It is responsible also before the international movement, but only in a secondary manner and only to a certain degree. First and foremost it is responsible for its own affairs in its respective country.

Now we are facing great hardships. You know as well as we and that is the reason we should affirm our common will to fight unceasingly, with patience, with intelligence, with wisdom, and with calm. I believe that this is also your opinion.

As for ourselves, we will persevere in this direction. Although the current situation is very complicated, we are exerting all efforts in order to preserve and consolidate these principles. We receive much assistance from the socialist countries and we could say that all of the comrades that have come to see us agreed with us on many issues. They understand very well the situation in Vietnam.

With regard to the 23rd CPSU Congress, you are right to say they should be congratulated for everything going so well, for the fact that all parties had a correct attitude. Regarding our delegation, before the opening of the Congress it expressed its agreement with the Soviet leadership and asked that the tribune of the Congress not become a tribune of polemics and especially not of polemics against the Chinese comrades. The Soviet comrades agreed with us and told us that they thought the same. This is a correct policy. We must accord our homage to the Soviet comrades for that. There was a small problem, which you know of, however it is of little importance.

Cde. P. Niculescu-Mizil: I can tell you in this connection that, even before the opening of the Congress, the Soviet comrades came to us and informed us of the main issues contained in cde. Brezhnev's report. Likewise, they told us that they wanted to inform us that the work of the Congress would not be directed against the Chinese C.P., that there would not be a polemical spirit and that the issues would be raised with moderation. Then the Soviet comrades told us: "Many times we have presented you with unpleasant surprises and we do not want to do so this time."

We expressed our agreement with this point of view. After Brezhnev delivered his report to the Congress, we repeated that we considered the manner in which the issues were raised as correct, the line of not contributing to polemics. The issues of agriculture, economy, industry, those are issues that can be discussed, they are their internal affair. However, the problem of unity concerns all of us.

Cde. Pham Van Dong: Regarding our relations with the Soviet and Chinese comrades, I would like to tell you something. Our delegation to the Congress in Moscow asked the Soviet comrades to stop criticizing the Chinese comrades about the transport of Soviet materials destined for Vietnam. It is a thorny and provocative issue, which could give rise to many discussions and polemics. Cde. Brezhnev promised us that

account would be taken of that and we considered that he was sincere. Only that recently, comrade Malinovsky made a declaration in Budapest that, of course, provoked a counter-declaration from Beijing.

Cde. Emil Bodnaras: It is not for the first time that Malinovsky makes such declarations.

Cde. Pham Van Dong: Yes, you are right! For our part, we are doing everything possible to preserve a cool head, in order to maintain the best attitude possible, in order to rise up to the occasion. Communists must be armed with much moral and political courage, and we are armed with such courage.

We are trying to have the best relations possible with those two great parties. However we agree that we must do even more in this sense. We will talk further about this in a serious manner. It is perhaps the most important issue. For us it is extremely important. I would not go so far as to say it is vital, because we are the ones who decide our own fate, however, it is very important.

Well, comrades, we thank you. We consider that we have worked well.

Cde. Emil Bodnaras: And we thank you for the patience with which you have listened to us and we are very happy to note that, in the principal problems regarding relations, not only between us, but also our responsibility towards the communist movement, towards the socialist countries, and towards the major interests of socialism, we have your complete agreement. That gladdens us very much.

Let's not forget that we agree with you on the problems that we have discussed, the problems which are of a special importance and in the broaching of which we must have patience in order to try to resolve all of their aspects.

Cde. Pham Van Dong: I agree and I thank you.

We will have yet another working meeting, on Monday. But in the meantime I will seek an occasion to discussion this with you.

Cde. Emil Bodnaras: I believe that our discussions have offered a rich material for the comrades who are preparing the joint communiqué, thus it will not be difficult to compose.

Cde. P. Niculescu-Mizil: Especially when we note such a unity of views.

Cde. Emil Bodnaras: The main thing is that not a single one of the thoughts expressed between us is of a nature that it could not be said clearly, out loud, to anyone, anywhere.

Cde. Pham Van Dong: That happens very rarely.

4th Meeting

Monday, May 9, 1966, 0930 hours

Cde. Pham Van Dong: Yesterday was a very good meeting. As you can see, your visit occupies a principal place in the newspapers.

Cde. Emil Bodnaras: I saw that and we thank you.

From the discussions so far we have noted that we have many things in common with you. The main thing being that we are on the best path, both you and we, and that we go together along this path.

[…]

Cde. Pham Van Dong: After the victory of the Soviet Union over the Fascist countries of Europe and Asia, we were ready for insurrection, and after the capitulation of Japan we moved to the offensive in order to win power, supported by the entire people. We had taken power in August 1945, after a fight that did not last too long. One could say that we won power easily enough, because we had been fighting for years against Japanese occupation, we had the people on our side, we had armed detachments, ready and waiting, and when the opportune moment arose we joined combat.

Immediately after the August revolution, we proclaimed the Democratic Republic of Vietnam, and on September 2, 1945 comrade Ho Chi Minh proclaimed the independence of our country. However, after that the French returned, followed by the war of resistance that ended with the Battle of Dien Bien Phu and the conclusion of the Geneva Accords, with all of their consequences on the national and international levels.

Immediately after the Geneva Accords, the Americans came, in order to try and exert their control over the South and to transform it into a fortress from which to attack and reconquer the North. That was their calculation made even before the Geneva Conference, which was manifest during the negotiations and especially after the conclusion of the Accords of 1954. They imagined that it would be easier for them to impose their control over the South and that they could easily overthrow the people's power. Well, they deluded themselves. We fought in the South and we obtained victory, which you well know. At the end of 1964, the Americans understood that they could not obtain anything in the South if they did not attack the North. That led to the development of the war on the basis of escalation. However, the Americans delude themselves on this account as well.

We must tell you that our party plays a revolutionary role, a role of leadership fundamental in the history of our people. The party is the one that brought the people all of its great victories; it is the one that finds solutions to all of the major problems. The party has correctly evaluated the situation at every moment. You see why our party enjoys such great authority, great prestige and strength. Everyone knows this.

The Americans and their lackeys have sabotaged the application of the Geneva Accords and have blocked the unification of the country that had been set for July 1956, because they understood that in case of elections comrade Ho Chi Minh would have 80% of the votes.

Now, if we are capable of fighting with the courage and energy that you know, it is due to the fact that the party and the people are one and the same.

[…]
***

Note of Conversation

During a pause in the discussions in the afternoon of May 7, a conversation took place between cde. Emil Bodnaras, Paul Niculescu-Mizil and Pham Van Dong.

Cde. Emil Bodnaras explained that our delegation has the task on behalf of the party leadership of raising the following problem with the Vietnamese comrades:

Our party considers a joint political manifestation of the solidarity of all the socialist countries necessary and useful. In this sense we would like to discuss with the Vietnamese comrades the opinion of the Workers Party of Vietnam about the initiation of such an action that would determine a common manifestation of the solidarity of all of the socialist countries around the question of Vietnam.

Cde. Pham Van Dong responded that the idea is just, it is exceptional, and that the Vietnamese comrades will reflect on it.

Cde. Emil Bodnaras explained that our party raises this issue in connection with the fact that soon, in July, a reunion of the member states of the Warsaw Pact and of the

CMEA will take place. This reunion will be held at the highest level and the problems of the CMEA and of the Warsaw Pact will be discussed. There is the possibility that in connection with this reunion some initiative appears regarding the expression of solidarity of the socialist countries participating in the Warsaw Pact with the struggle of the Vietnamese people. We consider that such an initiative cannot be excluded. Likewise, we consider that it would not be good if this manifestation of solidarity will be produced only on the part of some socialist countries and not on the part of the others. Given that, our party thinks that it is worth acting in order to determine a joint manifestation of all of the socialist countries, in forms that will later be made definite, in order to express solidarity with the struggle of the people of Vietnam. It is necessary in our opinion that the socialist camp should present itself as united, to appear as a united and solid front, which through its firmness should influence the political and military situation of Vietnam. This political manifestation would constitute a powerful pressure against the American aggressors. Our party desires to know the opinion of the Vietnamese comrades on this issue and has tasked the Romanian delegation to exchange opinions with the Vietnamese comrades. We will present this plan to the Chinese comrades, and to the Soviet comrades and, together with the Vietnamese comrades we will act for its success.

Cde. Pham Van Dong underscored yet again the justice of this idea and expressed agreement regarding the discussion of this problem in the course of the delegation's stay in Hanoi. After that he asked if we had consulted with the Soviet comrades on this issue.

Cde. Niculescu-Mizil explained that our party decided that before anything else it should consult with the Vietnamese comrades because they should pronounce before everyone else on such actions regarding in the first place the war in Vietnam. Our party is convinced that such a joint manifestation of the socialist countries will have a positive influence over the development of the war in Vietnam and at the same time on the weakening of the tensions in the relations between the socialist countries, between the communist and workers parties.

Cde. Pham Van Dong thanked the Romanian Communist Party for the value that it accorded the opinions of the Workers Party of Vietnam, and again said that this problem is worth discussing.

Cde. Emil Bodnaras underscored the necessity of finding the forms and practical means in which all of the socialist countries should manifest their common solidarity with the Vietnamese people.

Cde. Niculescu-Mizil explained that, while participating in the 23rd CPSU Congress, the R.C.P. delegation led by cde. Nicolae Ceausescu had the opportunity to discuss with a great number of the delegations form the socialist countries, from the countries of Asia, Africa and Latin America. Discussions were held with representatives of some non-communist but democratic movements, including those in UAR, Mali, and Angola. Our delegation met in Moscow with almost 30 delegations. [1] Likewise, we have had numerous delegation visits in Romania. We have met with cde. Luigi Longo, with Santiago Carillo, and with others. In all of these meetings we noted the existence of profound preoccupation for reestablishing the unity of the international communist and workers movement. We were impressed by the fact that all of the delegations with which we discussed showed their concern regarding the current state of affairs and the desire to find some way of opening the pathway towards strengthening unity.

Cde. Emil Bodnaras explained that this is a tendency manifested among the majority of parties. He explained that in the meetings with the representatives of the French Communist Party they showed a tendency of viewing things more realistically, of better understanding current events. In continuation, he underscored that the respect

for the principles of relations between socialist countries, for the norms of relations between communist and workers parties based on equality, independence, and non-interference in internal affairs, and underscored that today organization of a leading center in the workers movement is inconceivable.

Cde. Pham Van Dong showed his agreement. At present the entire world agrees to criticize the state of past affairs. The problem is what to do about them? The Vietnamese are preoccupied with what actions should be undertaken! He said that Vietnam is the most interested in renouncing the polemic, and seeking along all paths the modalities for removing the existing divergences, for reestablishing the unity of the socialist camp.

The leadership of the Workers Party of Vietnam is thinking about this problem day and night, to the measures that could be undertaken in this sense.

He underscored his gladness in noting that Romania and Vietnam are in full accord on this question. They have made and they will make efforts to convince both the Chinese comrades and the Soviet comrades of the necessity of creating a united front against the imperialist aggressor. He underscored that the resolution of this problem is, in his opinion, very difficult.

In conclusion, he said yet once more that he agrees that in the course of the discussions this problem should be debated.

Cde. Emil Bodnaras underscored the importance of the agreement between the two parties on this question and proposed that on one of the following days the two delegations, eventually in a more restricted circle, should discuss this question together.

***

Note of First Restricted Meeting on 9 May 1966

Participants in the meeting were, on the Romanian side: comrades Emil Bodnaras and Paul Niculescu-Mizil; and on the part of the Vietnamese comrades: Pham Van Dong, Nguyen Duy Trinh and Le Thanh Nghi; and a Romanian translator - Platareanu - and a Vietnamese translator.

Cde. Pham Van Dong: I have discussed your suggestion with several members of the Political Bureau. I will present some of the ideas of these comrades, after which we will discuss them in connection with this suggestion.

At the beginning I emphasize our thanks for your suggestion. It is a gesture that proves the solidarity of the Romanian Communist Party with the struggle of the Vietnamese people, which proves that you are thinking about the big problems of the socialist camp. We want to tell you that we agree with this suggestion.

We will present our position in principle that we have always had. We have presented this position to the Chinese comrades and to the Soviet comrades. We consider that the socialist countries must undertake a joint action in order to support the struggle of Vietnam. This being our position of principle, however, it is extremely important for us to put a condition: for such a joint action the adherence of both the Soviet comrades and the Chinese comrades is necessary. In the current situation, in connection with Vietnam as well as in connection with any actions that would be taken within the movement generally, the agreement of those two great parties and countries is necessary. Why? They are the largest socialist powers and because of that they have a have a great weight in any joint action. If this condition is absent, therefore, the most efficacious weight is also absent. In consequence, the enemy will not be impressed and the lack of unity, the lack of cohesion will be revealed. This is for us, likewise, a point of principle. We cannot give our agreement on any action even when it only regards Vietnam without the participation of the two large countries.

A second condition. It is necessary to establish a close connection for the reciprocal

sharing of information, for exchanging opinions regarding the actions that you will undertake in Beijing, when Zhou Enlai goes to Bucharest and in other cases. It is necessary that we act together, let's establish whether the form of the connection will be in Hanoi or Bucharest, whatever is best.

Cde. E. Bodnaras: When we were thinking about the form of such a manifestation - I say manifestation and not declaration or something similar - we started off from the basis of the problem. The basis of the problem is the question of Vietnam. Here, at present, the most acute battle is being given. In the second place, we calculated that within the framework of divergences that presently exist between the socialist countries, there is a manifest interest for resolving this problem. There is only one solution for the Vietnamese problem, that which you have foreseen, the solution given by Vietnam itself. We can draw all of the socialist countries, our communist movement, together in solidarity around this solution. Such a manifestation of solidarity would have special importance not only from the political point of view but also from the practical viewpoint. We see the special value of such a manifestation only and above all in the interest of a just resolution of the Vietnamese problem, only and above all in supporting the position of Vietnam. On this question we do not have two opinions.

We see the great importance of such a joint manifestation of the socialist countries also in the perspective of the future. The socialist countries, through the example they offer to the rest of the world, through their political, military, and economic capacity, can influence the development of events. The Suez example is wellknown, when a firm position manifested in unitary fashion by the socialist countries, made the aggression futile.[2] Today Vietnam is attacked; tomorrow the German Democratic Republic may be attacked, and the day after tomorrow, Albania etc. The Imperialists only respect the strong, and we will be strong if we are united. Look, De Gaulle is an intelligent member of the bourgeoisie. Even though he pursues the policy of his class, and despite the fact that he would have nothing against taking the place of the Americans, we agree with his anti-American orientation. We support Vietnam from a position of class. What is happening here in Vietnam makes necessary a clear, joint affirmation of our class position, or everyone's, indifferent of what we call this manifestation.

At present, declarations are made. But it is bad when different declarations are made in Moscow, in Budapest, in Beijing or elsewhere. Of all of the positions declared, the only correct position is that of Vietnam, the position that we support completely. We would be very poor chemists if we did not adopt the same position, if we did not use the same catalyst produced in the region of Southeast Asia in order to try to determine a joint manifestation of all of the socialist countries, with political effects both in the struggle against the American imperialists and in the general interest of the communist movement.

It is clear that without the adherence of the Soviet Union and China such a joint manifestation is not possible. But we must seek the ways and means for demonstrating to both China and to the Soviet Union that such a joint manifestation is necessary and useful. It is better to let them convince us that it is not possible.

We retain what you said, at the respective time, to the Chinese comrades regarding your opinion.

The problem that arises is: how we should proceed, how should we act?

We have received the mandate to present here our considerations. We are glad these considerations meet with your agreement in principle. When we will be in Beijing we will present what we have discussed with you, we will support the point of view of a joint manifestation. But we are thinking that our position on this problem will be discussed in detail with comrade Zhou Enlai in Bucharest by out leadership. We will say to the Chinese comrades: China has many good things that must be applauded, but there are also things that we do not understand. People are alienated by so much injurious rhetoric. We are of the opinion that you can criticize a leader in order to help set right errors while remaining solidary with him. This is a rational solidarity. Now China criticizes the Soviet leaders. To the degree that criticism is comradely, without injuries, to the degree that it is a comradely discussion, it is good. But when personal

attacks, when injurious rhetoric replaces logical argument, a solidarity is formed around the one so criticized. In this case the solidarity is not rational; it is sentimental. We want to explain this to the Chinese comrades. The manner in which they act may enter into their logic, but in the logic of other parties, and not only those of Europe but also as you see here in Asia, no one can accept these attacks. We will say this to the Chinese comrades.

But it will not be sufficient if only we say it. Vietnam, you, the Workers Party of Vietnam has a very important word to say. From the moment that you said such a joint manifestation is good, it is good to affirm this. What we say you also support. You should say that Vietnam is of the same opinion that such a manifestation of solidarity is necessary, that in the first place Vietnam is interested, that the participation of China and of the Soviet Union is necessary for such a manifestation.

We desire to be of assistance to you. You know that we have had problems with the Soviet leadership, with their tendencies towards hegemony. We succeeded in parrying these tendencies. We did not, however, descend into invective. We did not withdraw into a shell, as some try to characterize us, calling us "autarkic," "isolationists," and "Romanians who sell their souls." We have gone and discussed with them. Of course, we did not go to the March meeting because that meeting was directed against China. We will never and on no occasion do something against someone else. We do not want to repeat the initiative of the Poles.

Maybe, I say maybe, the Polish comrades sent the known letter to the Chinese comrades with the not with the thought of realizing a joint action but in order to add yet another document in the anti-Chinese dossier. We responded in the manner known to the Polish comrades because we wanted to show the clear disaccord of our party, to the fact that the Polish comrades went for the problem of Vietnam not to Hanoi, where it should have gone beforehand, but to Beijing. Good manners required them to go to Hanoi first.

Cde. Pham Van Dong: Honor requires it as well.

Cde. E. Bodnaras: Here in Vietnam there is a party and a people who achieved [the victory at] Dien Bien Phu and which must be respected. We do not desire to proceed as the Polish comrades proceeded. We wanted to come to you already in March, before the 23rd CPSU Congress.

We know that this is a difficult action, but precisely because it is difficult we must act. This is necessary for your war. This is necessary for the unity of the movement.

Practically speaking, what must we do? Vietnam must enter into the arena with all required tact, but also with all conviction and all responsibility. We want to demonstrate that this is the perspective. The problem will unfold itself over time. Whether or not we want it, at the upcoming meeting in Bucharest of the Warsaw Pact countries, this problem could be raised. The most senior level comrades will be at this meeting. Such a [joint] meeting [of the Warsaw Pact and the CMEA] has not taken place since the fall of Khrushchev. There are two problems to be discussed: the CMEA and the Warsaw Pact. Both in one sector and in the other there have been confrontations of opinions in which we have supported the principle of equality, independence, sovereignty, non-interference in domestic affairs and mutual advantage. We support these principles in all domains. The discussions in July must consecrate these principles. This is the basis upon which the collaboration between our countries develops.

We are in general against military blocs. We created the Warsaw Pact as a riposte to NATO.

There is a tendency to institute supranational organizations. This tendency exists also at present. We have affirmed and we will continue to affirm the abovementioned principles and we assure you that no measures in the sense of supranational organizations can be taken.

Cde. Pham Van Dong: Were these tendencies only in the time of Khrushchev or do they exist today as well?

Cde. P. Niculescu-Mizil: Regarding the July meeting some preparations [along these lines] have been made. Meetings at the level of deputy ministers of foreign affairs and defense have taken place. During these preparations concrete proposals appeared to institute supranational organisms both in the domain of foreign policy and in the military domain, which should coordinate and direct the foreign policy of the socialist states or should conduct military issues.

At these meetings our representatives clearly explained that we hold the position of developing relationships of collaboration, and they made proposals in this sense. At the same time, they explained that there is absolutely no need for supranational organisms and that the institution of such organisms is in contradiction with the principles underlying the relations between socialist countries.

Romania will never participate in any supranational organism, neither in (or out of) the CMEA, nor in (or out of) the Warsaw Pact. This is our position of principle. We have said that if someone desires to found such supranational organisms they are free to do so, but they will assume the entire responsibility for it.

I must tell you that during the work of the 23rd Congress comrades Brezhnev and Kosygin made a visit to our delegation, led by comrade Ceausescu. During this visit comrade Brezhnev declared that we must place an accent on what unites the socialist countries, not on what divides them, that at the approaching meeting of the countries of the Warsaw Pact and of the CMEA we will focus on common points of view, not on the points of view in divergence. Brezhnev repeated this declaration at the meeting with party and government leaders of the Warsaw Pact and CMEA countries that took place in Moscow in order to deal with the organizational issues of the July meetings. The leadership of our party positively appreciates this declaration of Brezhnev.

Cde. E. Bodnaras: Thus, the first secretaries and presidents of the Councils of Ministers of these countries will meet. They will discuss the problems of the Warsaw Pact. Is it possible that not a word will be said about such a war as that conducted in Vietnam, about the solidarity of the socialist countries with Vietnam? It is difficult to presuppose that no proposals or initiatives will be made in this sense. Up until the present there has been no initiative in this order of ideas, but they could arise. We believe that a manifestation of solidarity with Vietnam would have all the necessary force only if it is produced on behalf of all socialist countries and not only on the part of a restricted number of socialist countries. Of what could such a manifestation consist? We have not discussed this. But I think that such a manifestation should make a characterization of the situation, a qualification of the aggression, it should take a position of total solidarity with the position of Vietnam, and it should express the determination of each and every socialist country to support Vietnam. We are speaking, therefore, of a political manifestation.

Cde. P. Niculescu-Mizil: It must be added that each and every socialist country has said this in one form or another. We believe that if we say it jointly, the force of this solidarity will be much greater.

Cde. E. Bodnaras: We will have in view that nothing is undertaken under any form that could represent an interference in the manner in which the war is conducted, in the solution which you have given to this war.

The ideal would be if this manifestation of solidarity could happen before the Warsaw Pact meeting, thus before July of this year. That would also considerably ease the issues of prestige, avoiding problems when [non-Pact countries like] China or Korea will come to adhere to what others have done. We must say to you once again that we do not have a precise image of any of the problems of detail. We have presented our point of view in principle.

We are glad that our common accord has been manifested on the problem in principle.

We are in agreement with you also with the idea of maintaining permanent ties between our sides. We have 7 weeks before us up until the meeting in Bucharest. To find the forms of acting in the agreed sense.

Cde. Pham Van Dong: When will Zhou Enlai visit Romania?

Cde. Emil Bodnaras: China initially agreed to the middle of May, and then it proposed May 24. We do not know if that date is definitive.

Cde. P. Niculescu-Mizil: Comrade Bodnaras had presented completely the principled considerations of our party in connection with a joint manifestation, a policy of solidarity with Vietnam. I would like to further add several elements.

Above all, the leadership of our party considers that in order to undertake something in this sense it is necessary to discuss with the Vietnamese comrades because they are the most directly implicated, the most interested.

I want to explain that, like a red line, the idea runs through the manner in which our party thinks and acts, that the problems of the international communist and workers movement can be resolved over the long term only with the participation of all of the communist parties, of the communist parties of all of the socialist countries. This is our point of view expressed in the Declaration of 1964. We are guided in all of our actions by this point of view and you know well that in Bucharest we have had several opportunities in which representatives of the communist parties of all the socialist countries participated to manifest the same. We do not conceive of our participation in any sort of action directed against China, just as we do not conceive of participation in any sort of action directed against the Soviet Union. I say these things in order to underscore that in the problems discussed there is a common manner of thinking both in the leadership of the Romanian Communist Party and in the leadership of the Workers Party of Vietnam. Just as you, we conceive the manifestation of common policy, about which cde Bodnaras has spoken, as a positive manifestation if, in the first place, Vietnam participates, and in the second place, the two large socialist countries - the Soviet Union and China - participate.

We have a good experience. When we had certain divergent issues, and you know that such issues have not been lacking, we raised these problems in a comradely fashion and we militated for their just resolution. You know the problems that we have had to revolve in connection with the Soviet comrades. At the same time, you know that our party undertook those actions in 1964 when it was in Beijing, in Phenian and in Moscow. What has this experience shown? Although not all of the problems were definitively resolved, nevertheless the comrades had to take into account the points of view raised. The Chinese comrades, even if they do not openly engage in self-criticism on some issues nonetheless when they run up against life, against reality, they take corrective measures. I am saying all of this in order to demonstrate that given the situation in which we find ourselves, with a just position, it is worth trying, it is worth acting and it is not possible that in the end this point of view will not be taken into consideration. Even if we do not succeed in producing the manifestation that we are initiating, it goes without saying that the Soviet comrades and the Chinese comrades must take into account the opinions of the other parties. Given that, it is worth the attempt.

In this connection I want to say that the attempt can succeed only if made by as many parties as possible. Our party has good relations with both the Soviet comrades and with the Chinese comrades. We will act in the agreed spirit. Your party, likewise, has good relations with both the Soviet comrades and with the Chinese comrades. Thus, you also should act in this sense. If we, if you, if the Korean comrades, if the other communist and workers parties will act in this sense, if they discuss with both one side and the other, it is simply not possible that no result will be achieved. That is why our party leadership considers that it is worthwhile to exert every effort in order to determine a joint manifestation of solidarity with Vietnam.

The Chinese comrades say that, on the issue of Vietnam, the Soviet comrades conduct a policy of complicity with the United States; they accuse it of treason. I do not wish to enter into the foundations of this problem but, if we admitted the logic of the Chinese comrades, then in this case a common manifestation of solidarity with Vietnam is useful. If there is such a policy of complicity, then come on, lets get together and everyone can declare publicly that we are solidary with Vietnam to the end and then would it not clearly make the pursuit of such a policy of complicity, if it

exists, even more difficult? Such a joint manifestation of solidarity with Vietnam will engage even more countries; it will engage each and every one to support with greater decisiveness the war against the American aggressors.

Cde. Pham Van Dong: We agree with your principled position.

In the presentation that you have made the comrades have demonstrated to the extreme that this position is unassailable. Our party will speak about it with the Soviet comrades and with the Chinese comrades. We will not cease to seek all means, all possible paths in order to find something in this sense. This cause is so very important that it must be attempted. We will think upon it and we will find the modalities for practical action.

In connection with the position of principle, everything has been said. Now we must see how to act upon it.

You have spoken with tact, decisiveness and responsibility. Let's concert our actions with tact and subtlety. This is valid also for the information contacts between us. It is not admissible to make a single wrong step, a single imprudence on this question. I propose that we consecrate a new meeting to the continued discussion of this problem.

Cde. Emil Bodnaras: I agree, let's discuss the concrete problem, regarding modalities of action.

At the conclusion of the meeting it was established that General Ionita I., during the visit he would have with General Giap after lunch, should finalize the details connected with the proposal of our party leadership to supply a battalion with weapons, transmission, communication and other equipment, in addition to the assistance established in the domain of aid given Vietnam.

***

Note on Second Restricted Meeting of 10 May 1966

The same comrades from the 1st [restricted] meeting also participated in this meeting.

Cde. Pham Van Dong: We have studied your exposition of yesterday with comrade Ho Chi Minh, Le Duan and other comrades. We are mandated to reaffirm that we agree with the action that your party proposes. We view this initiative with warmth. Regarding our side, we will participate. We reaffirm our position that any taking of positions by the socialist countries must have the agreement of the Soviet and Chinese comrades.

Cde. E. Bodnaras: That is our thinking as well. We are equally categorical in our belief that without Vietnam nothing can be done.

Cde. Pham Van Dong: This position of ours takes into account not only the issue of Vietnam but other problems of the movement as well In this meeting we want to present to you, in general lines, our position towards the Soviet Union and China.

You know the position towards the CPSU. At their 23rd Congress the Vietnamese delegation presented its position. This is our fundamental position. But it does not impede us Vietnamese from thinking about their policy nor do we miss any occasion to say what we think to them. We are not in agreement with everything the Soviet comrades do. We have different perspectives in some problems. Under Khrushchev it was difficult to express one's opinion. Basically he did not stand with us. We must say that today, with the current CPSU leadership, one can discuss things. We have and we have had such discussions on the occasion of visits from Kosygin and from Shelepin as well as when our comrades were in Moscow.

We must tell you that we have many contacts with the Chinese comrades. They spring from the situation in which we are in, from old revolutionary ties. The Chinese comrades have done many things for us. They occupy an extremely important place in the workers movement. We are neighbors and we help each other. Our party appreciates very much the assistance that the Chinese C.P. accords us. All of this does not impede us from having views different from theirs. We tell them about them. Thus, we have told them that our party considers the Soviet Union a socialist country, and the Communist Party of the Soviet Union a Marxist-Leninist party. Regarding the current CPSU leadership we have expressed our reserve when their position is inappropriate. We must say that the assistance the Soviet Union gives us is sincere, corresponds to our needs, is in the service of Vietnam, of the Soviet Union, and in the service of the national liberation movement.

The Chinese comrades do not agree with us on this point.

Cde. E. Bodnaras: How do the Chinese comrades view the position of the Soviet Union towards Vietnam?

Cde. Pham Van Dong: The arguments of the Chinese comrades are two. 1. They say that Soviet assistance is insufficient and far below Soviet possibilities. The Chinese comrades say that the Soviet Union can help Vietnam much, much more. 2. The essential criticism of the Chinese comrades is the following: They say that the assistance given to Vietnam is interested and dishonest, and that the Soviets will sabotage the struggle in Vietnam and collaborate with the Americans in this sense. This is the essential criticism given by the Chinese comrades.

We have responded to the Chinese comrades that we are masters of our political line, of our political and military strategy and tactics, etc. No one can change this political line. We, the Vietnamese, believe that the Soviets are honest in their position. At the same time we follow the deeds, the way in which these deeds are implemented. This is our position that we have expressed openly to the Chinese comrades. Their response was that this is only in appearances.

We have had the same attitude towards the other parties and socialist countries. All of the comrades have come to us who desired to come on behalf of the communist parties of France, Italy, England, Canada, Hungary, Japan and other parties. This was in our opinion very useful both for us and for the comrades who came.

Permit me to say in connection with your very interesting and complete presentation that we have a divergence of opinion. Concerning Yugoslavia. Our position on this question is known. In 1964 there was a conference of the non-aligned countries in Belgrade. This conference had as its true aim to engage negotiations with the United States, negotiations in order to preserve South Vietnam under American control. We judge such positions very harshly. We have rejected with all of our force all of those who have had such a position. I wish to remind you in this order of ideas of the action conducted by La Pirra. We received him at his request. We explained our positions to him. He tried to explain the arguments in favor of the Americans. Then we again showed him our point of view. To our great surprise, on his return to his country he published the documents of which you are familiar. We had to unmask him and to unmask him with all firmness, simply but firmly.

In connection with this divergence of ours, with the presentation that you have made, we want to say that there can be divergences between parties, but this does not impede us from having common positions, to go forward together, hand in hand, shoulder to shoulder. It is best if we remain in constant contact, discussing and working together, just as Lenin taught us. If we were asked to be in agreement on all things it would be ridiculous.

I want to reaffirm to your our attitude in connection with the initiative that you have had and which we support. You have our agreement. This initiative has a considerable importance for Vietnam, for the workers movement, for its future. We appreciate as completely just your decision to go forward with tact, with firmness, with responsibility. We know what is happening here in Asia. The American imperialists have big plans that present great danger. They are very dangerous and especially they are more dangerous in what they want to do than it what they are doing. In Asia

they rely on Japan, in Europe on the Federal [Republic of] Germany. There reactionary forces are being reborn. If there were no Soviet Union, no socialist camp, in those 21 years since the Second World War, then another world war would have begun. What would Hitler's descendants have done if there had been no socialist camp force? That is why we must unite.

We want to suggest one thing to you. You would like at the conference in July to unite all of the socialist countries. We ask you to reflect on the following problem: isn't the timing rather short? Will the comrades have sufficient time to think about this? Likewise we want to say that the location of the reunion is not too important. Maybe the location should take into consideration suggestions made by all of the comrades. Thus, we want to say that much subtlety I needed to change ideas, to suggest things that would appeal to more comrades.

Cde. E. Bodnaras: We thank you very much and we are happy for the agreement given by your party to the initiative of our party. This agreement characterizes the trust that you have place in us, in the Romanian Communist Party and its leadership. We will do everything to expand the bounds of this trust. We must in the first place expand the bounds of trust among the socialist countries. Only in this way could we more forward.

We view with faith that which we are about to undertake. It is a vital problem of the present, both for today and for the situations whose counters will become clear only later, taking into account the role of American imperialism, and the role of a reborn Japanese imperialism. If we succeed in removing the barriers to trust, to reach understanding on the problems regarding which we are objectively united. We will move forward with all faith.

Out countries are small countries and perhaps because of that we inspire fewer motives for suspicion than do large countries.

Cde. Pham Van Dong: Countries that are small and not directly interested.

Cde. E. Bodnaras: Regarding Yugoslavia I just want to say that the divergence is only apparent. Our party does not support the understanding of the non-aligned countries to conduct negotiations with the Americans. We have not supported and we will not support any sort of understanding made at the expense of Vietnam.

Cde. Pham Van Dong: I want to declare here that Socialist Romania is supporting us to the very end both in regard to the defense of the North as well as in regard to the liberation of the South. We thank you for this. We are the masters of the situation in our country. You Romanians can have all faith in the Vietnamese.

Cde. E. Bodnaras: During the course of Tito's visit in Romania, as we told you, we discussed the situation in Vietnam. Tito declared that he supported the struggle of Vietnam. Of course, our opinions are not absolutely identical. Given that, in the Romanian-Yugoslav communiqué we found the formulation that we proposed, namely, as I explained, after we presented the positions on this problem we affirmed the solidarity of the two sides with the struggle of the Vietnamese people. In the course of the conversations comrade Ceausescu explained to Tito that our party sent a delegation to Vietnam with the mission of expressing its solidarity with the struggle. In regards to Yugoslavia, we consider it a socialist country in spite of the fact that the Yugoslav comrades have certain points of view with regard to the construction of socialism, of the party. But, comrades, we did not come here for the issue of Yugoslavia.

In regard to the date of the meeting in Bucharest I must tell you that it is not a fatal date. We have explained that there is the perspective of the meetings in July and that at this meeting the problem of Vietnam may appear. That requires us to take action, to be prepared. Given that we begin preparations now. If we have a favorable perspective, if we could find a solution for achieving a joint manifestation of all of the socialist countries, then we will find a solution for the meeting in July as well. Either

we will postpone the discussion of this problem taking into account the fact that it will be discussed with all of the socialist countries, or, in the end, we will find a solution. The problem is to begin preparations, to begin to act, certainly, without considering ourselves as tied to any specific date. The form in which we act, the place where we can gather will be better defined when we have sounded out the various opinions, when we reach understanding with everyone. We have presented only some general considerations. We have not thought of the concrete forms of action. We wanted first to take council with you.

We did not think that all of the socialist countries should meeting in Bucharest in July. We only explained that there will be a conference of the member states of the Warsaw Pact and the CMEA in Bucharest, that the problem of Vietnam could appear, and that it would be a shame if, in this case, all of the interested countries did not participate. The main thing is that we agree on a joint action, that we begin preparations, that we initiate contacts. We will go to Beijing and we will explain what we have done here, what we have seen, what we think. We will explain that from our contacts the thought emerged, a common opinion of the Romanians and of the Vietnamese, namely, the inexorable necessity of achieving a public affirmation of solidarity of all the socialist countries with Vietnam against the imperialists. The form of this manifestation remains to be determined. That is how we are thinking to speak with the Chinese comrades.

Of course, at the first opportunity you have and that you choose in the course of discussions with them you will tell them the same thing. Regarding ourselves, we have the approval of the leadership of our party to speak of this with the Chinese comrades. But, in our opinion, the difficulty will not be with the Soviets but with the Chinese. We will then speak with the Koreans, and with the others, but we must assure ourselves that Vietnam agrees. No one could speak on this in discussions with them if Vietnam has another opinion. Of course, we will do this calmly, and without any sensational elements. If there will be criticisms of our position, and certainly there will be such criticisms, we will head them off. There is a powerful common basis among the communist parties. The thesis that nothing unites us and everything divides us simply cannot be argued.

I would also like you to tell us your opinion of how to assure a reliable connection between us. Perhaps through your ambassador, and maybe through ours. Perhaps a meeting will be necessary at a senior level here or elsewhere.

Regarding the discussion with the Chinese comrades in Beijing, it will be a discussion along general lines. We will mark only the respective problems because we do not want to anticipate the detailed discussion that will take place in Bucharest with our party leadership, after we have informed them of the discussions which we had with you.

Cde. P. Niculescu Mizil: In connection with the Yugoslav issue raised by cde. Pham Van Dong I wanted to insist on a consideration of more general order. I won't talk about the problem of Yugoslavia, because that question is not the most important in our discussions. On the other hand, if we discussed in greater detail this problem with you I am sure that we would arrive at a common viewpoint. Socialism in a country is a state of objective affairs and not the result of subjective appreciations. However, in connection with the question discussed, I want to underscore the manner of thinking of our party with regard to the possibility of the existence of different opinions between communist and workers parties.

In the international relations of our party, the party leadership starts off from the point of view that differences of opinion can exist, that the existence of these differences of opinion is a normal thing. The conditions in which the communist and workers parties work are very diverse. Each party forms its own opinions, its own judgments. Given that there can also be differences of opinion. The question is that when such different opinions exist they should be discussed in a comradely fashion, calmly, finding forms in the spirit of respect and esteem for the opinion of the other in order to discuss these issues. We should note the problems in which we have reached a common point of view, leaving those in which we have divergences for another time, letting life show which point of view is just, helping to find some common positions. Given that we are glad of the fact that in the relations between our party

and Workers Party of Vietnam, even if there would be differences of opinion with regard to one problem or another we are expressing here together the opinion that these differences of opinion cannot impede us in any way whatsoever from the development of good relations between our parties, the development of contacts and exchanges of opinion. What also characterizes our discussions is the fact that they develop in an atmosphere of mutual esteem, trust, respect for the opinions of each and, on the fundamental problems, I could say in all of the problems discussed, the same manner of judgment was manifested.

Cde. Pham Van Dong: I agree with what you have said.

Regarding our position towards the initiative of the Romanian side we declare that the Chinese comrades must be approached. We will we likewise speak with them. We await the result of your discussions and then we will also speak [with them]. We are of the same opinion that it is possible that the obstacles will not come from the Soviet comrades. The plan that you have presented here is reasonable. You will announce to the Chinese in Beijing along general lines and then in Bucharest you will conduct detailed negotiations. We await the results of those discussions. We want very much to be informed of the discussions that you will have both in Beijing and in Bucharest. We insist on having your information.

Cde. E. Bodnaras: And if the Chinese ask any questions before Zhou Enlai leaves for Bucharest?

Cde. Pham Van Dong: We are ready to respond. We want to say yet once more that we must be constantly informed through our ambassadors.

To the degree that a senior level exchange of opinions appears necessary we will come to an agreement.

Cde. E. Bodnaras: Regarding the location of new meetings we have no preference and we do not insist on any particular place. Maybe Hanoi would be appropriate.

Cde. Pham Van Dong: No. It is not about Hanoi. I raised the issue of the location of meetings only in order to underscore the necessity of being supple in action with very much tact, to handle delicately any sort of sensibilities.

Cde. E. Bodnaras: If need be we will also go to Beijing.

Cde. Pham Van Dong: Lets maintain contact through the ambassadors in Bucharest and Hanoi and with those in the other socialist countries.

Cde. E. Bodnaras: In case if you think a meeting necessary then you should consider us under obligation to accept your invitation.

Cde. Pham Van Dong: Agreed.

Let's keep each other informed reciprocally and in a timely fashion. Let's provide information on all issues. Regarding the [Warsaw Pact] meeting in July, that is a problem regarding yourselves. You discuss your own issues. But if you desire to raise the issue of Vietnam we very much ask you to tell us, so that we can inform you in time. We will gladly make suggestions on that issue.

I propose that everything we discussed should remain in a strictly domestic, confidential framework.

Cde. E. Bodnaras: Now after we have finished discussion of the problems to which we consecrated these meetings I would like to raise the following issue. We desire to develop the relations between our two parties. We invited a delegation of your

activists, we have also invited your activists to vacation [with us]. We make formal invitation to cde. Ho Chi Minh, cde. Pham Van Dong and to the other comrades to visit Romania but we know that you are very occupied, we know that there is a war going on here and that it does not depend only on yourselves. Nevertheless, we desire to tell you that you are welcome at any time.

Cde. Pham Van Dong: Thank you for your amiable invitation. We ask that you receive in your country students, workers, and specialists [for training and education] because we have great need of this. This problem was raised with your ambassador. We would like to establish an agreement in principle of how many people to send annually.

We are interested in closer cooperation in the domain of science and technology, domains in which we have much to learn. Likewise, we desire to have an agreement in principle and then we can see more concretely what we have to do. In connection with this we read the report of cde. Nicolae Ceausescu to the Grand National Assembly and we found it very interesting.

Regarding economic problems maybe the comrades can come to your Political Bureau.

Cde. E. Bodnaras: We will inform our party leadership about all of this, but I believe I can communicate to you now our agreement in principle. We want to tell you that anytime the Vietnamese comrades come to us they will be well received; we will receive them with an open heart.

In continuation, comrade Bodnaras made a warm appreciation of what [the delegation] had seen concerning the activity of the Workers Party of Vietnam as well as the manner in which our delegation was received. He thanked the Workers Party of Vietnam and the Democratic Republic of Vietnam for the warmth and hospitality with which the entire visit of our delegation was organized.

Cde. Pham Van Dong: We are moved by the words you have spoken, by the manner in which you have spoken them.

Now at the end, we can tell you that the visit has been a good one; it was not an ordinary protocol visit. You came to Vietnam to send a message of solidarity from the Communist party, government and people of Romania. It was heard. It is something of which we have great need. You transmitted this message with great force, with all possible energy. We must declare to you here that we have received many visits from comrades who have come here and have expressed their positions. But you have done so with an extraordinary force and energy, with all of your heart, and with a high spirit of responsibility. All of this has moved us very much. Our people in the North and in the South who live and fight have heard you. We thank you for all of this. We thank the leadership of the Romanian Communist Party, and the Romanian people, with all our heart. I do not believe it could be said better.

You have come for a very important issue; maybe the most important, the issue of a manifestation of common solidarity of the socialist countries. You have underscored, comrade Bodnaras, the passion, the energy, and the responsibility. We know in which we are engaging with this question. I want to underscore the tact, subtlety, and patience. Together we are in accord. Let's go forward. From this visit, from these contacts something worthy of us should result that serves all of us.

20 May 1966

GE, IM. 5 ex.

[1] Aside from almost a dozen meetings with Soviet authorities, the Romanian delegation generated transcripts and reports on their meetings with representatives from Brazil, Vietnam, North Korea, Portugal, Yugoslavia, Spain, Chile, France, Saudi Arabia, The United Arab Republic (Egypt and Syria), Ecuador, Israel, Italy, Finland,

Venezuela, Poland, Mali, Angola, Bulgaria, Czechoslovakia, Argentina, Canada and East Germany. See ANR, Fond CC al PCR, Secţia Relaţii Externe, dosar nr. 25-28, 30-59.

[2] This refers to an interpretation given the 1956 Suez Crisis within the Soviet bloc that considerably exaggerated socialist influence in its resolution.